

П Л А Н

УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ

ОПШТИНЕ ИРИГ

Општина Ириг

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
1.1. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	4
1.1.1 РЕГИОНАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	13
1.1.2 СПОРАЗУМ О РЕГИОНАЛНОМ УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ	14
1.2 ЦИЉЕВИ ПЛАНА.....	15
2. ПРАВНИ ОКВИР.....	15
2.1 ОДГОВОРНОСТИ О УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ	15
2.2 НАЦИОНАЛНИ ПРОПИСИ У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ.....	17
2.3 ЗАКОНОДАВСТВО ЕУ У ОБЛАСТИ ОТПАДОМ.....	21
3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ОПШТИНИ.....	29
3.1 ТЕРИТОРИЈА И СТАНОВНИШТВО.....	29
3.1.1 ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ВЕЛИЧИНА ОПШТИНЕ.....	29
3.1.2 КЛИМАТСКИ УСЛОВИ.....	30
3.1.3 ПРИРОДНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ.....	31
3.2 ЕКОНОМСКА И ПРИВРЕДНА АКТИВНОСТ ОПШТИНЕ.....	32
3.2.1 ПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	32
3.2.2 ПРИВРЕДА ОПШТИНЕ ИРИГ.....	32
4. ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ.....	37
4.1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ.....	37
4.1.1 ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ.....	37
4.1.2 ОДГОВОРНОСТ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ У ОПШТИНИ.....	38
4.2. ОРГАНИЗАЦИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ.....	39
4.3. ВРСТЕ, КОЛИЧИНЕ И САСТАВ ОТПАДА.....	41
4.3.1 КОЛИЧИНЕ САКУПЉЕНОГ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА.....	43
4.3.2 САСТАВ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА.....	44
4.3.3 КРАТКОРОЧНО УТВРЂИВАЊЕ КОЛИНА И САСТАВ ОТПАДА.....	45
4.4. САКУПЉАЊЕ И ТРАНСПОРТ ОТПАДА	47
4.4.1 ВРСТЕ СУДОВА ЗА САКУПЉАЊЕ ОТПАДА.....	51
4.5. РЕЦИКЛАЖА ОТПАД.....	65
4.6. ДРУГЕ ОПЦИЈЕ ТРЕТМАНА.....	66
4.7. ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА.....	66
4.7.1 САНАЦИЈА ДЕПОНИЈЕ.....	67
4.7.2 АНАЛИЗА, ПОЛОЖАЈ ПОСТОЈЕЋЕ ДЕПОНИЈЕ.....	67
4.7.3 ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ.....	69
4.8. ИНДУСТРИЈСКИ ОПАСАН И БИОХАЗАРДАН ОТПАД.....	69
4.8.1 ИНДУСТРИЈСКИ И ОПАСАН ОТПАД.....	69
4.8.2 биохазардни отпад	72
4.9 ЕКОНОМСКИ ИНСТРУМЕНТИ У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	75
5. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ.....	77
5.1. ПРОЦЕНА БУДУЋИХ КОЛИЧИНА ОТПАДА.....	77
5.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ПРОМЕНЕ	78
5.2.1. ПОДЕЛА ОДГОВОРНОСТИ И ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА.....	78

5.2.2. ЈАЧАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ И СЕКТОРСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ.....	79
5.2.3. МЕТОДЕ ПЛАНИРАЊА И ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА.....	80
5.2.4. УКЉУЧИВАЊЕ ПРИВАТНОГ СЕКТОРА.....	81
5.3. ПРЕДЛОГ ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА	
ОТПАДОМ.....	81
5.4. ПЛАН САКУПЉАЊА ОТПАДА.....	82
5.4.1. ОПРЕМА ЗА САКУПЉАЊЕ ОТПАДА.....	83
5.4.2. САКУПЉАЊЕ КАБАСТИХ МАТЕРИЈАЛА	83
5.5. СИСТЕМ РАЗДВАЈАЊА И РЕЦИКЛАЖЕ ОТПАДА И ДРУГЕ ОПЦИЈЕ	
ТРЕТМАНА.....	84
5.5.1. СИСТЕМ РАЗДВАЈАЊА И РЕЦИКЛАЖЕ ОТПАДА.....	84
5.5.2 КОМПОСТИРАЊЕ.....	86
5.6 ПОСЕБНИ ТОКОВИ ОТПАДА.....	86
5.6.1 БАТЕРИЈЕ И АКУМУЛАТОРИ КОЈИ САДРЖЕ ОПАСНЕ СУПСТАНЦЕ.....	87
5.6.2 ОТПАДНА УЉА.....	87
5.6.3 НЕУПОТРЕБЉИВА ВОЗИЛА.....	87
5.6.4 ОТПАДНЕ ГУМЕ.....	88
5.6.5 ОТПАДНА ЕЛЕКТРОНСКА И ЕЛЕКТРО ОПРЕМА И ФЛУОРЕСЦЕНТНЕ	
ЦЕВИ КОЈЕ САДРЖЕ ЖИВУ	88
5.6.6 ОДЛАГАЊЕ РСВ И РСТ.....	89
5.6.7 ОРГАНСКИ ОТПАД.....	89
5.6.8 АМБАЛАЖА И АМБАЛАЖНИ ОТПАД.....	89
5.6.9 ИНЕРТНИ ГРАЂЕВИНСКИ ОТПАД.....	90
6. НАЈБОЉЕ ПРАКТИЧНЕ ОПЦИЈЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ.....	90
6.1 ИНТЕГРАЛНИ СИСТЕМ ЗБРИЊАВАЊЕ ОТПАДОМ.....	90
6.1.1 ПРЕВЕНЦИЈА НАСТАЈАЊА ОТПАДОМ.....	91
6.1.2 КОРИШЋЕЊЕ ОТПАДА.....	91
6.1.3 ТЕХНИЧКИ ТРЕТМАН ОТПАДА.....	94
6.1.4 ДЕПОНОВАЊЕ ОТПАДА.....	95
6.2 ЗАХТЕВАНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	96
6.2.1 ОРГАНИЗОВАТИ СИСТЕМ САКУПЉАЊА И ТРАНСПОРТА ОТПАДА.....	96
7. НАПЛАТА ТРОШКОВА.....	96
7.1 ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ.....	97
8. СОЦИО – ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ.....	99
8.1 СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ.....	99
8.2 УЧЕШЋЕ У ЈАВНОСТИ.....	100
9. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА	
ОТПАДОМ.....	103
ЗАКЉУЧАК.....	105
ПРИЛОЗИ.....	107

1. УВОД

План управљања отпадом је практичан документ који може помоћи нашој општини у бољем управљању отпадом, како на градском, тако и на сеоском подручју.

План ће нам помоћи да

- : • Дефинишемо и спознамо нашу постојећу и важећу праксу у управљању отпадом
- Идентификујемо проблеме и мањкавости у садашњем систему
- Идентификујемо могућности за побољшање постојећег система
- Поставимо приоритете у потребним акцијама у циљу решавања проблема и увођења побољшања
- Измеримо напредак при увођењу побољшања
- Идентификујемо потребне ресурсе за изградњу буџета и редослед спровођења активности у складу са финансијским могућностима
- Ревидирамо и модификујемо приоритете након доношења плана
- Предложимо највиши ниво заштите здравља грађана и заштите животне средине

План управљања отпадом превасходно третира кућни отпад, но планом се такође обрађује и опасан отпад, кога такође има у нашој општини.

На овом степену економског развоја у општинама у Србији, није могуће развити потпуни интегрисани систем управљања отпадом, како је предложен Националном стратегијом за управљање отпадом, али без обзира на наведено, могуће је укључити читав низ мера у циљу побољшања система управљања отпадом у општини.

Препознато је да постоји потреба за успостављање интегрисаног система у сакупљању и коришћењу правих података о стању отпада, да би се могли решити многи захтеви у циљу побољшања управљања отпадом.

Важан елемент у стварању плана управљања отпадом је укључивање свих заинтересованих учесника

: • Локална власт преко Савета месних заједница и инспекцијских служби,

- Школство,
- Јавност,
- Мала и средња индустријска предузећа,
- Индустрија,

- Приватни рециклери

План управљања отпадом ће успоставити шире сагледавање управљања отпадом у целој општини. Оно што је важно, не треба га сагледавати као изолован план у општини, већ га треба посматрати као погонску силу и као један од неопходних планова који доприноси подизању свести становника, одрживом развоју општине и економском бољитку. План управљања отпадом у општини Ириг и неколико других докумената о политици развоја и других иницијатива међусобно утичу једни на друге.

Овај план ће имати кључну улогу у интеграцији развојних програма, стратегија и других планова који су донети од стране локалне власти.

Наш План управљања отпадом ће подржати и предлоге за побољшање управљања отпадом у циљу добијања кредита. Донатори и агенције који су ангажовани на обезбеђењу финансијских средстава увек дају предност захтевима за кредите и донације (рецимо за набавку опреме, затварање сметлишта и сл.) општинама које имају успешно израђене и дефинисане планове за управљање отпадом.

План ће помоћи нашој општини да побољша управљање отпадом успостављањем система превенције настајања отпада, поновног коришћења материјала, рециклаже, сакупљања опасног кућног отпада и сл.

1.1 НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

На основу члана 10. став 2. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС”, број 36/09) и члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07 и 65/08),
Влада доноси,

СТРАТЕГИЈУ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ЗА ПЕРИОД 2010-2019. ГОДИНЕ

Дугорочна стратегија Републике Србије у области заштите животне средине подразумева побољшање квалитета живота становништва осигуравањем жељених услова животне средине и очувањем природе засноване на одрживом управљању животном средином. Кључни кораци укључују јачање постојећих и развој нових мера за успостављање интегралног система управљања отпадом, даљу интеграцију политике животне средине у остале секторске политике, прихватање веће појединачне одговорности за животну средину и активније учешће јавности у процесима доношења одлука.

Стратегија управљања отпадом представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије. Стратегија мора бити подржана већим бројем имплементационих планова за управљање посебним токовима отпада

(биоразградиви, амбалажни и други). Утврђивање економских инструмената и финансијских механизма је неопходно како би се осигурао систем за домаћа и инострана улагања у дугорочно одрживе активности. Такође, стратегија разматра потребе за институционалним јачањем, развојем законодавства, спровођењем прописа на свим нивоима, едукацијом и развијањем јавне свести. Стратегија управљања отпадом:

- одређује основну оријентацију управљања отпадом за наредни период, у сагласности са политиком ЕУ у овој области и стратешким одређењима Републике Србије;
- усмерава активности хармонизације законодавства у процесу приближавања законодавству ЕУ;
- идентификује одговорности за отпад и значај и улогу власничког усмеравања капитала;
- поставља циљеве управљања отпадом за краткорочни и дугорочни период;
- утврђује мере и активности за достизање постављених циљева

За достизање циљева одрживог развоја, у складу са Националном стратегијом одрживог развоја, потребно је: рационално коришћење сировина и енергије и употреба алтернативних горива из отпада, смањење опасности од непрописно одложеног отпада за будуће генерације, осигурање стабилних

финансијских ресурса и подстицајних механизма за инвестирање и спровођење активности према принципима „загађивач плаћа” и/или „корисник плаћа”, успостављање јединственог информационог система о отпаду, повећање броја становника обухваћених системом сакупљања комуналног отпада, успостављање стандарда и капацитета за третман отпада, смањење, поновна употреба и рециклажа отпада, развијање јавне свести на свим нивоима друштва о проблематици отпада и др.

Потребно је створити осећај одговорности за поступање са отпадом на свим нивоима, осигурати препознавање проблема, обезбедити тачне и потпуне информације, промовисати принципе, подстицајне мере и партнерство јавног и приватног сектора у управљању отпадом. Иницијативе имају за циљ да подстакну становништво на одговорнији однос према отпаду и на поступање са отпадом на одржив начин, као што је смањење отпада на извору, поновна употреба отпада, рециклажа, енергетско искоришћење отпада и одлагање отпада на безбедан начин.

Иако Република Србија још увек нема обавезу имплементације циљева из ЕУ директива везаних за свеобухватни третман отпада, постепено укључивање ових захтева и успостављање интегралног система управљања отпадом један је од приоритета Владе Србије и свих релевантних стратешких докумената.

Процена реализације Националне стратегије управљања отпадом за период 2003-2008. године, изведена је на основу анализе планираних приоритетних активности и мера и садашњег стања у управљању отпадом (Прилог 1.). Резултати процене показују да се имплементација Националне стратегије управљања отпадом не одвија жељеном динамиком, упркос значајним мерама које су последњих година предузимане на подручју

успостављања система управљања отпадом. У претходном периоду постигнути су резултати на усклађивању регулативе у области управљања отпадом доношењем Закона о управљању отпадом и Закона о амбалажи и амбалажном отпаду, мада доношење подзаконским прописа тек предстоји. Резултати су постигнути и на институционалном јачању и развоју, удруживањем општина у регионе за управљање отпадом и потписивањем међуопштинских споразума. Урађено је и на развијању јавне свести, јер се став о отпаду полако мења и све је заступљеније схватање да отпад представља ресурс. Није се много постигло на развијању система финансирања управљања отпадом и примени економских инструмената. Није се много урадило ни у инвестиционим пројектима на изградњи инфраструктуре за управљање отпадом, осим што се напредовало и у припреми техничке документације. Санирана су сметлишта у неким општинама која су представљала ризик по животну средину.

Значење израза

POPs отпад - отпад који се састоји, садржи или је контаминиран дуготрајним органским загађујућим материјама.

Амбалажни отпад - свака амбалажа или амбалажни материјал који не може да се искористи у првобитне сврхе, изузев остатака насталих у процесу производње.

Анаеробна дигестија – процес у којем се биоразградиви материјал разграђује у одсуству кисеоника.

Биоразградиви отпад – било који отпад који се може подвргнути анаеробној или аеробном разлагању, као што је храна или баштенски отпад, папир и картон.

Грађевински отпад и отпад од рушења - грађевински отпад укључује: земљу од ископа, отпад од рушења и грађења (отпад од керамике, бетона, гвожђа, челика, пластика и др.), као и отпадни асфалт и бетон.

Депонија - место за одлагање отпада на површини или испод површине земље где се отпад одлаже укључујући: интерна места за одлагање (депонија где произвођач одлаже сопствени отпад на месту настанка), стална места (више од једне године) која се користе за привремено складиштење отпада, осим трансфер станица и складиштења отпада пре третмана или поновног искоришћења (период краћи од три године) или складиштења отпада пре одлагања (период краћи од једне године);

Дозвола - решење надлежног органа којим се правном или физичком лицу одобрава сакупљање, транспорт, увоз, извоз и транзит, складиштење, третман или одлагање отпада и утврђују услови поступања са отпадом на начин који обезбеђује најмањи ризик по здравље људи и животну средину.

ЕУ Директиве – правне инструкције ЕУ које повезују све земље чланице и морају бити имплементирани кроз законодавство земаља чланица у прописаним роковима.

Индустријски отпад - отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

Инертни отпад - отпад који није подложен било којим физичким, хемијским или биолошким променама; не раствара се, не сагорева или на други начин физички или хемијски реагује, није биолошки разградив или не утиче неповољно на друге материје са којима долази у контакт на начин који може да доведе до загађења животне средине или угрози здравље људи; укупно излуживање и садржај загађујућих материја у отпаду и екотоксичност излужених материја морају бити у дозвољеним границама, а посебно не смеју да угрожавају квалитет површинских и/или подземних вода.

Инсинерација отпада (спаљивање) - термички третман отпада у стационарном или мобилном постројењу са или без искоришћења енергије произведене сагоревањем чија је примарна улога термички третман отпада.

Интегрално управљање отпадом – укључује бројне кључне елементе и партнере у процесу доношења одлука; коришћење разних опција управљања отпадом са локалним системом одрживог управљања где сваки корак у процесу управљања отпадом представља део целине.

Истрошена батерија или акумулатор - батерија или акумулатор који се не може поново користити и представља отпад, а намењена је третману односно рециклирању.

Ко-инсинерација (ко-спаљивање) - термички третман отпада у стационарном или мобилном постројењу чија је примарна улога производња енергије или материјалних производа и који користи отпад као основно или додатно гориво или у којем се отпад термички третира ради одлагања.

Комерцијални отпад - отпад који настаје у предузећима, установама и другим институцијама које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада.

Компостирање – третман биоразградивог отпада под дејством микроорганизама, у циљу стварања компоста, у присуству кисеоника и под контролисаним условима.

Комунални отпад - отпад из домаћинства, као и други отпад који је због своје природе и састава сличан отпаду из домаћинства.

Медицински отпад - хетерогена мешавина комуналног отпада, инфективног, патоанатомског, фармацеутског и лабораторијског отпада, дезинфицијенаса и амбалаже, као и хемијског отпада из здравствених установа и ветеринарских организација, у смислу ове Стратегије

Неопасан отпад - отпад који нема карактеристике опасног отпада.

Одлагање отпада – било који поступак или метода уколико не постоје могућности регенерације, рециклаже, прераде, директног поновног коришћења или употребе алтернативних извора енергије у складу са D листом (Закон о управљању отпадом, члан 5.).

Одрживо управљање отпадом – ефикасно коришћење материјалних ресурса, смањење количине отпада која се производи, а када је отпад произведен поступање са њим на начин који активно доприноси економским, социјалним и еколошким циљевима одрживог развоја.

Опасан отпад - отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика (експлозивност, запаљивост, склоност оксидацији, органски је пероксид, акутна отровност, инфективност, склоност корозији, у контакту са ваздухом ослобађа запаљиве гасове, у контакту са ваздухом или водом ослобађа отровне супстанце, садржи токсичне супстанце са одложеним хроничним деловањем, као и екотоксичне карактеристике), укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован.

Отпад - свака материја или предмет садржан у листи категорија отпада (Q листа) који власник одбацује, намерава или мора да одбаци, у складу са законом.

Отпад животињског порекла - отпад настаје у кланицама, постројењима за прераду меса и објектима за узгој и држање животиња, као и лешеве уинулих животиња.

Отпад од електричне и електронске опреме - отпадна електрична и електронска опрема и уређаји, као и склопови и саставни делови који настају у индустрији.

Отпадна возила - моторна возила или делови возила која су отпад и која власник жели да одложи или је њихов власник непознат.

Отпадна уља - сва минерална или синтетичка уља или мазива, која су неупотребљива за сврху за коју су првобитно била намењена, као што су хидраулична уља, моторна, турбинска уља или друга мазива, бродска уља, уља или течности за изолацију или пренос топлоте, остала минерална или синтетичка уља, као и уљни остаци из резервоара, мешавине уље- вода и емулзије.

Отпадне гуме - гуме од моторних возила (аутомобила, аутобуса, камиона, моторцикала и др.), пољопривредних и грађевинских машина, приколица, летелица, вучених машина, других машина и уређаја и остали слични производи, након завршетка животног циклуса, које власник одбацује или намерава да одбаци због оштећења, истрошености или других разлога.

Пољопривредни отпад - отпад који настаје од остатака из пољопривреде, шумарства, прехранбене и дрвне индустрије.

Поновна употреба – употреба производа који се могу користити више пута као што је амбалажа за вишекратну употребу.

Посебни токови отпада - кретање отпада (истрошених батерија и акумулатора, отпадног уља, отпадних гума, отпада од електричних и електронских производа, отпадних возила и другог отпада) од места настајања, преко сакупљања, транспорта и третмана, до одлагања на депонију.

Постројење за инсинерацију – било која стационарна или мобилна техничка јединица или опрема одређену за термички третман отпада са или без коришћења топлоте произведене сагоревањем.

Постројење за сепарацију рециклабилног отпада – технолошка линија за издвајање корисних рециклабилних компоненти из комуналног отпада

Постројење за управљање отпадом - стационарна техничка јединица за складиштење, третман или одлагање отпада, која заједно са грађевинским делом чини технолошку целину.

Произвођач отпада – привредно друштво, предузеће или друго правно лице, односно предузетник, чијом активношћу настаје отпад и/или чијом активношћу претходног третмана, мешања или другим поступцима долази до промене састава или природе отпада (Закон о управљању отпадом, члан 5.).

Регион за управљање отпадом – просторна целина која обухвата више суседних јединица локалне самоуправе које, у складу са споразумом који закључују те јединице локалне самоуправе, заједнички управљају отпадом у циљу успостављања одрживог система управљања отпадом.

Регионални центри за управљање отпадом – центри у регионима за управљање отпадом који садрже: регионалну депонију, постројење за сепарацију рециклабилног отпада, трансфер станице, постројење за компостирање, центре за сакупљање рециклабилног отпада.

Редукција отпада – приоритетна акција за постизање што је могуће већег смањења отпада.

Рециклажа - поновна прерада отпадних материјала у производном процесу за првобитну или другу намену, осим у енергетске сврхе.

Сакупљање отпада – активност систематског сакупљања отпада, разврставања и/или мешања отпада ради транспорта за даљи третман или одлагање.

Складиштење отпада - привремено чување отпада на локацији произвођача или власника отпада, као и активност оператера у постројењу опремљеном и регистровано за привремено чување отпада.

Транспорт отпада - превоз отпада ван постројења који обухвата утовар, превоз (као и претовар) и истовар отпада.

Трансфер станица – место до којег се отпад допрема и привремено складишти ради раздвајања или претовара пре транспорта на третман или одлагање.

Третман отпада – обухвата физичке, термичке, хемијске или биолошке процесе укључујући и разврставање отпада, који мењају карактеристике отпада са циљем смањења запремине или опасних карактеристика, олакшања руковања са отпадом или подстицања рециклаже и укључује поновно искоришћење и рециклажу отпада.

Управљање отпадом – спровођење прописаних мера за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, укључујући и надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после затварања (Закон о управљању отпадом, члан 5.).

Центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада – место одређено одлуком локалних самоуправа, на које грађани доносе материјал погодан за рециклажу, кабасте предмете (намештај, бела техника), баштенски отпад.

Регионалне санитарне депоније

Резултати досадашњих анализа простора Србије, полазећи од постављених региона и анализе кључних карактеристика простора Србије, показују да је могуће изградњом 29 регионалних депонија и 44 трансфер станица формирати рационалну мрежу за сакупљање, транспорт и одлагање општинског чврстог отпада. Анализа функционално-просторних и других карактеристика простора вршена је кроз седам група карактеристика: насеља и саобраћајна мрежа, заштићена подручја, подаци о водама, подаци о рељефу, педолошке карактеристике и размештај шума, подаци о геологији,

геоморфологији и инжењерско-геолошки подаци, климатске карактеристике и посебне карактеристике (до сада предузете активности на изградњи санитарне депоније, постојање деградираних терена и постојање расположивог простора). Постојеће локације за одлагање отпада на територији Републике Србије могу се поделити у 4 категорије, што је приказано у Табели.

Табела - Категоризација локација депоновања
Категорија Карактеристике

- К 1 Велике санитарне депоније са потпуном опремом (дренажни системи и подлога са фолијом, системи за мониторинг и контролу филтрата и гаса на депонији)
Нови Пазар (није довршена), Смедеревска Паланка са Великом Планом (започета изградња, али није довршена), Врање (изграђена али нема Анализу утицаја на животну средину), Аранђеловац (започета изградња, али није довршена), Сремска Митровица (у изградњи), Крагујевац (започети радови)
- К 2 Званичне депоније које се могу користити у дужем временском периоду под условом да се изврши санација и уређење депоније према ЕУ стандардима
Београд, Суботица, Зрењанин, Трстеник, Крушевац, Сомбор, Нови Сад
Неке од ових локација имају неке карактеристике депонија ЕУ (нпр. дренажни систем, разуман приступни пут, капија и пријемни објект итд.)
- К 3 Званичне депоније - сметлишта које се још могу користити у периоду до 5 година, под условом да се претходно изврши санација са минималним мерама заштите
Младеновац, Лазаревац, Бачка Топола, Нова Црња, Нови Бечеј, Сечањ, Ада, Кањижа, Нови Кнежевац, Апатин, Кула, Оџаци, Бачки Петровац, Беочин, Врбас, Пландиште, Жабал, Инђија, Стара Пазова, Шид, Владимирци, Крупањ, Лозница, Љиг, Велика Плана, Велико Градиште, Жагубица, Петровац, Пожаревац, Аранђеловац, Крагујевац, Лапово, Рача, Топола, Деспотовац, Јагодина, Рековац, Свилајнац, Бор, Неготин, Зајечар, Александровац, Брус, Варварин, Ћићевац, Бабушница, Димитровград, Прибој, Рашка, Сурдулица, Ниш, **Ириг**.

К 4

- Званичне депоније - сметлишта које не испуњавају ни минималне мере заштите, које су попуњене и које одмах треба санирати, затворити и рекултивисати
- Барајево, Сопот, Обреновац, Житиште, Сента, Ковин, Кикинда, Панчево, Бела Црква, Вршац, Алибунар, Ковачица, Опово, Бачка Паланка, Бечеј, Чуруг (општина Жабаљ), Ђурђево (општина Жабаљ), Србобран, Темерин, Тител, Врдник (општина Ириг), Пећинци, Рума, Сремска Митровица, Богатић, Коцељева, Љубовија, Шабац, Мали Зворник, Ваљево, Лајковац, Осечина, Уб, Смедерево, Смедеревска Паланка, Голубац, Кучево, Баточина, Ћуприја, Параћин, Кладово, Мајданпек, Доњи
- Милановац (општина Мајданпек), Бољевац, Књажевац, Соко Бања, Алексинац, Дољевац, Ражањ, Сврљиг, Блаце, Куршумлија, Прокупље, Бела Паланка, Пирот, Власотинце, Лебане, Медвеђа, Босилеград, Бујановац, Владичин Хан, Прешево, Сурдулица, Трговиште, Ариље, Бајина Башта, Пожега, Сјеница, Ужице, Чајетина, Горњи Милановац, Лучани, Чачак, Ивањица, Тутин, Краљево

Националном стратегијом је предвиђена изградња мрежа санитарних депонија, трансфер станица и рециклажних центара, што је приказано у Табелама.

Табела - Мрежа трансфер станица

Број рег ион	Обухваћене општине	Број становн.	Отпад тона/дан
а			
1	Кула	48.306	30,92
	Оџаци	35.474	22,70
2	Б.Топола, Мали Иђош	51.655	33,06
	Србобран, Врбас	63.625	40,72
3	Кањижа, Н.Кнежевац, Чока, Сента	79.846	51,10
	Бечеј, Н.Бечеј	67.758	43,36
	Нова Црња	12.661	8,10
4	Б.Паланка, Бач	77.039	49,30
5	Ковачица, Опово	38.824	24,85
	Тител	16.936	10,84
6	Шид	38.921	24,91
	Пећинци	21.472	13,74
7	С.Пазова, Инђија	117.054	74,91
9	Бела Црква	20.275	12,98
10	Лозница, Крупањ, М.Зворник	120.298	76,99
12	В.Градиште, Голубац, М.Црниће	44.112	28,23
	Петровац, Жабари	47.353	30,31
13	Косјерић	13.975	8,94
	Уб	31.924	20,43
	Коцељева	15.556	9,96
	Осечина	15.109	9,67
	Љубовија	16.994	10,88
14	Љиг	14.580	9,33
	Аранђеловац	48.071	30,76
	Обреновац	79.970	45,42

16	Мајданпек, Кучево	42.110	26,95
	Кладово	23.622	15,12
17	Бајина Башта	29.049	18,59
	Ивањица	35.297	22,59
18	Г.Милановац	47.588	30,48
19	Топола	25.173	16,11
21	Жагубица	14.752	9,44
	Бољевац, Сокобања	34.142	21,85
	Књажевац	37.015	23,69
23	Брус, Александровац	48.168	30,83
25	Рашка	26.891	17,21
	Сјеница	27.857	17,83
27	Димитровград	11.722	7,50
28	Лебане, Бојник	37.936	24,28
	Медвеђа	10.847	6,94
	Црна Трава	2.569	1,64
29	Босилеград	9.850	6,30
	Трговиште	6.354	4,07
	Бујановац, Прешево	78.612	50,31

Табела - Мрежа рециклажних центара

Број региона	Обухваћене општине	Број становн.	Отпад тона/дан
РЕЦ 1	Сомбор, Апатин, Кула, Оџаци, Суботица, Б.Топола, Мали Иђош, Србобран, Врбас	461.458	295,34
РЕЦ 2	Кикинда, Кањижа, Н.Кнежевац, Чока, Сента, Ада, Бечеј, Н.Бечеј, Нова Црња	246.037	157,46
РЕЦ 3	Нови Сад, Темерин, Жабаљ, С.Карловци, Беочин, Б.Петровац, Б.Паланка, Бач	470.314	301,00
РЕЦ 4	Зрењанин, Житиште, Сечањ, Ковачица, Опово, Тител	241.720	154,70
РЕЦ 5	С.Митровица, Шид, Ириг, Рума, Пећинци, Шабац, Богатић, Владимирци, Лозница, Крупањ, М.Зворник	531.927	328,94
РЕЦ 6	Земун, Н.Београд, С.Пазова, Инђија, Звездара, Вождовац, Раковица, Чукарица, Гроцка	1.077.561	689,64
РЕЦ 7	Панчево, Палилула, Стари Град, Врачар, Савски Венац, Вршац, Пландиште, Алибунар, Бела Црква	547.848	350,62
РЕЦ 8	Смедерево, Пожаревац, Ковин, В.Градиште, Голубац, М.Црниће, Петровац, Жабари, С.Паланка, Рача, В.Плана, Свилајнац, Младеновац, Сопот	488.832	312,75
РЕЦ 9	Ваљево, Косјерић, Мионица, Уб, Коцељева, Осечина, Љубовија, Лазаревац, Љиг, Аранђеловац, Барајево, Обреновац, Лајковац	440.058	281,62
РЕЦ 10	Неготин, Мајданпек, Кладово, Кучево, Бор, , Жагубица, Бољевац, Сокобања, Књажевац	316.769	202,73
РЕЦ 11	Ужице, Бајина Башта, Пожега, Ариље, Ивањица, Чајетина, Чачак, Краљево, Г.Милановац, Лучани	526.206	336,76
РЕЦ 12	Крагујевац, Топола, Кнић, Рековац, Јагодина, Ћуприја, Параћин, Ражањ, Деспотовац	450.838	288,54
РЕЦ 13	Прибој, Пријеполје, Н.Варош, Нови Пазар, Рашка, Тутин, Сјеница	321.025	205,46
РЕЦ 14	Крушевац, Ћићевац, Варварин, Трстеник, Врњачка Бања, Брус, Александровац	285.428	182,67

РЕЦ 15	Ниш, Гацин Хан, Сврљиг, Алексинац, Мерошина, Дољевац, Прокупље, Житорађа, Куршумлија, Блаце	494.054	316,20
РЕЦ 16	Пирот, Димитровград, Бела Паланка, Бабушница	105.938	67,80
РЕЦ 17	Лесковац, Лебане, Бојник, Медвеђа, Власотинце, Црна Трава, Врање, Владичин Хан, Сурдулица, Босилеград, Трговиште, Бујановац, Прешево	468.165	299,62

1.1.1 Регионални план управљања отпадом

У плану управљања предвиђено је неколико степена раздвајања или сепарације отпада.

За примењивање овог система нису потребна значајна финансијска средства, али је потребна чврста локална регулатива и инспекцијски надзор.

Да би систем био успостављен потребно је донети општинске одлуке о кажњавању грађана и правних лица који се не придржавају одвајању комуналног отпада и одлуке о успостављању јаке општинске инспекцијске службе.

Комерцијални и индустријски отпад

Развој општина у индустријском и економском смислу индицираће пораст индустријског неопасног отпада, којим се управља као са комуналним отпадом. У плану је рачунато са великим количинама генерисања отпада од 1 кг по становнику, та количина у великом делу покрива и стварање отпада у индустријским постројењима.

Изградњом регионалне санитарне депоније, успостављањем општинских инспекција и строгог надзора на регионалној санитарној депонији евентуалне намере нелегалног депоновања опасног отпада биће спречене.

Индустријски сектор ће бити у обавези да решава питања опасног отпада, изради посебне планове И поступа на посебан начин са опасним отпадом од његовог генерисања до крајњег дислоцирања ван граница Региона.

Посебни токови отпада :

- Електронски отпад
- Медицински отпад
- Батерије и акумулатори
- Минерална уља, азбест, РСВ
- Кланички отпад
- Аутомобилске шкољке

1.1.2 Споразум о регионалном управљању отпадом

Број споразума **01501-6** од 16.02.2007.године.Усвојен је анекс споразума од 2010. године, Општина Пећинци је у овом Региону.

1.2 ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Циљеви Плана управљања отпадом су да се минимизира утицај отпада на животну средину и да се побољша ефикасност коришћења ресурса на територији општине Ириг.

Кључни циљ Плана управљања отпадом је да допринесе одрживом развоју општине Ириг кроз развој система за управљање отпадом који ће контролисати стварање отпада, смањити утицај генерисаног отпада на животну средину, побољшати ефикасност ресурса, стимулисати инвеститоре, повећати економске могућности које настају из отпада и омогућити правилно одлагање отпада.

Специфични циљеви који подржавају кључни циљ:

- Развити принципе и план за развој у управљању отпадом и достићи садашње и будуће законске захтеве и циљеве Националне стратегије управљања отпадом у Србији
- Обезбедити да се систем управљања отпадом развије у складу са најприхватљивијим опцијама за животну средину које укључују принципе одрживог развоја и интегралног управљања отпадом
- Обезбедити довољно флексибилности у плану ради могућности примене нових технологија за третман отпада ради осигурања оптималног искоришћења
- Повећати ефикасност услуга
- Увести стандарде за одлагање којим би се унапредило здравље грађана
- Проширити услуге на подручја која нису обухваћена системом прикупљања отпада
- Обезбедити да планирање отпада пружи јасан, транспарентан и информативан приступ заинтересованим странама
- Подизање јавне свести становништва за будуће изазове у спровођењу плана управљања отпадом.

2. ПРАВНИ ОКВИР

2.1 Одговорности у управљању отпадом

Одговорности и надлежности у управљању комуналним отпадом подељене су између Републике, покрајине и локалне самоуправе, с тим што је Република одговорна за доношење закона и подзаконских прописа, а локална самоуправа је одговорна за спровођење закона и уређује и обезбеђује услове за обављање и развој делатности управљања комуналним отпадом.

Учесници у доношењу и спровођењу закона и других прописа су:

- Влада Републике Србије;
- Министарства;
- Аутономна покрајина;
- Јединица локалне самоуправе;

1. Влада Републике Србије одговорна је за:

- Вођење политике Републике Србије, извршавање закона, других прописа и општих аката које доноси Народна скупштина;
Доношење уредби, одлука и осталих аката неопходних за примењивање закона;
- Предлагање развојног плана, просторног плана, буџета и годишњег биланса;
- Предлагање закона, других прописа и општих аката;
- Одређивање принципа унутрашње организације министарстава, агенција, посебних управних организација.

2. Министарства Републике Србије одговорна су за:

- Припрему закона и других прописа;
- Планове и програме из оквира права и дужности Републике;
- Извршавање закона и других прописа, њихово спровођење, старање о развоју и примени програма и планова;
- Одлучивање и решавање о питањима из области за коју су надлежни (дозволе, одобрења, сагласности, мишљења).

- Министарство заштите животне средине:

- Развија и предлаже Стратегију управљања отпадом Влади Републике Србије;
- Припрема прописе и техничке стандарде;
- Издаје дозволе прописане законом и води одговарајуће регистре;
координира послове управљања отпадом од значаја за Републику и прати стање;
- Усваја планове управљања отпадом за више општина;
- Врши функције у складу са међународним уговорима и споразумима;
- Издаје дозволе за увоз, извоз и транзит отпада;

- **Управа за заштиту животне средине** у саставу Министарства заштите животне средине је одговорна за:

- Обезбеђење спровођења система и основа заштите и унапређивања животне средине и одрживо коришћење природних богатстава;
- Припремање стратешких докумената, планова и програма, управљање хемикалијама, опасним и штетним материјама и отпадом, укључујући производњу и промет отрова и прекогранично кретање отпада;
- Успостављање и развој информационог система, као и инспекцијски надзор и др;

3. Аутономна покрајина је, у складу са Законом о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине Војводине, надлежна да у области заштите и унапређења животне средине:

- Доноси програм заштите и развоја животне средине на територији аутономне покрајине и утврђује мере за његово спровођење у сагласности са основним циљевима одређеним на републичком нивоу;
- Уређује поједина питања заштите, унапређивања животне средине од интереса за аутономну покрајину;
- Обезбеђује праћење стања чинилаца животне средине и овлашћује стручне организације за обављање тих послова на територији аутономне покрајине;
- Даје сагласност на анализу утицаја радова и објеката на животну средину, за објекте и радове за које грађевинску дозволу издаје надлежни орган аутономне покрајине;
- Образује информациони подсистем за заштиту и унапређење животне средине, као део јединственог информационог система Републике Србије;
- Врши управни надзор у свим областима заштите животне средине, осим у областима опасних материја и очувања биодиверзитета и предузима мере за отклањање незаконитости.

5. Јединица локалне самоуправе је надлежна да у области управљања отпадом и заштите животне средине:

- Развија и доноси локални план управљања отпадом;
- Уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним отпадом на својој територији;
- Уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним отпадом;
- Даје мишљења у поступку издавања дозвола у складу са прописима;
- Учествује у доношењу одлука за изградњу постројења за третман и коначно одлагање опасног отпада;
- Врши и друге послове утврђене посебним законом.

Две или више општина могу заједнички обезбедити и спороводити управљање отпадом уколико је то њихов заједнички интерес.

2.2 Национални прописи у области управљања отпадом

Законодавно-правни и институционални оквир заштите животне средине има своје упориште у Уставу Републике Србије којим се утврђује право грађана на здраву животну средину, као и дужност грађана да штите и унапређују животну средину у складу са законом.

Управљање отпадом уређено је великим бројем прописа (преко 30), од којих је већину прописа донела Република Србија, а мањи број је донела СРЈ. Прописи који су донети у СРЈ примењују се као републички прописи до доношења нових, у складу са Уставном повељом и законом о њеном спровођењу. Важећим прописима је област управљања отпадом парцијално уређена (зависно од врсте и својстава отпада), прописане су мере заштите животне средине од штетног дејства отпада, а надлежност подељена између републичких органа и органа локалне самоуправе.

Нови законски оквир за заштиту животне средине уведен је у Републику Србију 2004. године Законом о заштити животне средине, Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Законом о процени утицаја на животну средину и Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС" број 135/04) начелно уређује поједина питања управљања отпадом и упућује на уређивање ове области посебним законом о управљању отпадом.

На основу Закона о заштити животне средине из 1991. године донет је Правилник о начину поступања са отпаcima који имају својства опасних материја ("Службени гласник РС" број 12/95) који уређује начин поступања са појединим отпадима који имају својство опасних материја, начин вођења евиденција о врстама и количинама опасних материја у производњи, употреби, превозу, промету, складиштењу и одлагању и даје категоризацију отпада у складу са Базелском конвенцијом. Одређеним бројем других подзаконских прописа регулисани су критеријуми за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја, поступање са отпадним материјама које имају својство опасних материја, граничне вредности емисије и др.

Основни закон у овој области је Закон о поступању са отпадним материјама ("Службени гласник РС", бр. 25/96, 26/96 и 101/05). Овим законом уређује се поступање са отпадним материјама које се могу користити као секундарне сировине, начин њиховог прикупљања, услови прераде и складиштења, као и поступање са отпадним материјама које немају употребну вредност и не могу се користити као секундарне сировине. Један од значајнијих прописа, донет на основу овог закона је Правилник о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина ("Службени гласник РС", број 55/01) којим се прописују ближи услови и начин разврставања, паковања и чувања отпада - секундарних сировина које се могу користити непосредно или дорадом, односно прерадом, а потичу из технолошких процеса производње, рециклаже, прераде или регенерације отпадних материја, услуга, потрошње или других делатности. Овај правилник садржи листе отпада и каталог отпада који су усаглашени са прописима ЕУ.

Постојећи прописи углавном нису усклађени са законодавством ЕУ, а такође, недостаје већи број подзаконских прописа како би област управљања отпадом била у целини регулисана.

Важећи прописи у Републици Србији који регулишу управљање отпадом:

- **Општи прописи**

1. Устав Републике Србије (“Службени гласник РС”, број 98/06). Чланом 74. Устава дефинисано је да свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању. Свако је дужан да чува и побољшава животну средину.
2. Закон о заштити животне средине (“Службени гласник РС”, број 135/04). Овим законом уређује се интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици.
3. Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде (“Службени гласник РС”, број 113/05).
4. Уредба о мерилима и критеријумима за повраћај, ослобађање и смањење плаћања накнаде за загађивање животне средине (“Службени гласник РС”, број 113/05).
5. Правилник о методологији за израду интегралног катастра загађивача (“Службени гласник РС”, број 94/07), којим се прописује методологија за израду интегралног катастра загађивача, као и врста, начин, класификација и рокови достављања податка.
6. Закон о стратешкој процени утицаја (“Службени гласник РС”, број 135/04). Овим законом уређују се услови начин и поступак вршења процене утицаја одређених планова и програма на животну средину ради обезбеђивања заштите животне средине и унапређења одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма, прекогранично обавештавање за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину.

- **Процена утицаја на животну средину**

1. Закон о процени утицаја на животну средину (“Службени гласник РС”, број 135/04). Овим законом уређује се поступак процене утицаја на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности.
2. Уредба о утврђивању пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 84/05);
3. Правилник о садржини захтева за одлучивање о потреби израде студије утицаја и садржају захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05);
4. Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05), којим се ближе прописује садржина студије о процени утицаја на животну средину.

- **Интегрисано спречавање и контрола загађења**

1. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (“Службени гласник РС”, број 135/04). Овим законом уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и

постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине.

2. Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", број 84/05).

3. Уредба о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима ("Службени гласник РС", број 84/05)

4. Уредба о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи ("Службени гласник РС", број 84/05).

• Опасне материје и отпад

1. Закон о превозу опасних материја ("Службени лист СФРЈ", број 27/90, 45/90, Сл. лист. СРЈ, број 24/94, 28/96, 21/99, 44/99) којим се уређују услови под којима се врши превоз опасних материја и радње које су у вези са тим превозом.

2. Закон о промету експлозивних материја ("Службени лист СФРЈ", број 30/85, 6/89, 53/91, "Службени лист СРЈ", број 24/94).

3. Закон о производњи и промету отровних материја ("Службени лист СРЈ", број 15/95, 28/96, 37/02).

4. Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима ("Службени гласник СРС", број 44/77, 45/85, 18/89, "Службени гласник РС", број 53/93, 67/93, 48/94).

5. Закон о поступању са отпадним материјама ("Службени гласник РС", број 25/96). Закон даје основу за поступање са отпадним материјама. Дефинише отпадне материје као материјале који настају у обављању производње, услужне или друге делатности, предмете искључене из употребе и материје које настају у потрошњи а могу се или непосредно или уз одговарајућу дораду или прераду употребљавати као секундарне сировине.

6. Правилник о документацији која се подноси уз захтев за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит отпада ("Службени лист СРЈ", број 69/99).

7. Правилник о критеријумима за одређивање локације и уређења депонија отпадних материја ("Службени гласник РС", број 54/92).

8. Правилник о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина ("Службени гласник РС", број 55/01).

9. Уредба о превозу опасних материја у друмском и железничком саобраћају ("Службени гласник РС", број 53/2002).

10. Правилник о начину поступања са отпацама који имају својства опасних материја ("Службени гласник РС", број 12/95).

11. Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас и о складиштењу и претакању течног нафтног гаса ("Службени лист СФРЈ", број 24/71).

12. Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о складиштењу и претакању запаљивих течности ("Службени лист СФРЈ", број 20/71).

13. Правилник о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о складиштењу и претакању горива ("Службени лист СФРЈ", број 27/71).

14. Правилник о смештају и држању уља за ложење ("Службени лист СФРЈ", број 45/67).

15. Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања ("Службени гласник РС", број 23/94).

- **Заштита ваздуха**

1. Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу ("Службени лист СФРЈ", број 18/88, 63/90).
2. Правилник о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Службени гласник РС", број 54/92, 30/99).
3. Правилник о граничним вредностима емисија, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Службени гласник РС", број 30/97, 35/97).
4. Правилник о ближим условима које морају да испуњавају стручне организације које врше мерења емисије и имисије ("Службени гласник РС", број 5/02).

- **Заштита од удеса**

1. Правилник о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припреме и мерама за отклањање последица ("Службени гласник РС", број 60/94).

- **Заштита природе**

1. Закон о националним парковима ("Службени гласник РС", број 39/93, 44/93, 53/93, 67/93, 48/94).

- **Други сродни закони и прописи који индиректно уређују управљање отпадом**

1. Закон о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", број 16/97, 42/98) одређује комуналне делатности и уређује опште услове и начин њиховог обављања, омогућава организовање и обављање комуналних делатности за две или више општина, односно насеља, под условима утврђеним законом и споразумом скупштина тих општина.
2. Закон о водама ("Службени гласник РС", број 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96) прописује водoprивредне услове и водoprивредну сагласност за одређене индустријске објекте из којих се испуштају отпадне воде, уређује обавезу изградње постројења за пречишћавање отпадних вода и објеката за одвођење и испуштање отпадних вода, укључујући индустријске и комуналне депоније.
3. Правилник о опасним материјама у водама ("Службени гласник Социјалистичке Републике Србије", број 31/82).
4. Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник Социјалистичке Републике Србије", број 47/83 и 13/84).
5. Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", број 49/92, 53/93, 67/93, 48/94, 46/95, 54/96, 14/00) уређује заштиту земљишта, као и услове за издавање одобрења за експлоатацију минералних сировина и одлагање јаловине, пепела и шљаке и других отпадних и опасних материја на пољопривредном земљишту и прописује обавезу рекултивације пољопривредног земљишта које је коришћено за одлагање јаловине, пепела и шљаке или других отпадних материја.
6. Закон о рударству ("Службени гласник РС", број 44/95, 85/05, 34/06).
7. Закон о геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", број 44/95, 101/05) уређује услове и начин извођења геолошких истраживања.

8. Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/03, 34/06) уређује услове и начин планирања и уређења простора, уређивања и коришћења грађевинског земљишта и изградње и употребе објекта.
9. Закон о просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96)
10. Закон о здравственој заштити животиња ("Сл. гласник РС", бр. 37/91, 0/92, 33/93, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 52/96, 25/00) којим се прописују услови и начин нешкодљивог уклањања животињских лешева.
11. Правилник о начину нешкодљивог уклањања и искоришћавања животињских лешева ("Службени гласник СРС", број 7/81).
12. Правилник о условима које морају испуњавати објекти у којима се врши нешкодљив уклањање и прерада животињских лешева, кланичких конфиската и крви ("Службени гласник СРС", број 7/81).
13. Закон о здравственој заштити ("Службени гласник РС", број 107/05).
14. Законом утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине ("Службени гласник РС", број 6/02) одређује надлежности аутономне покрајине, нарочито у областима у којима Република уређује систем, као што су области: културе, образовања, здравствене заштите, санитарног надзора, заштите и унапређење животне средине, урбанизма, грађевинарства, привреде и приватизације, рударства и енергетике, пољопривреде, шумарства и др.
15. Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/99, 27/01, 100/3.68/05)
16. Закон о приватним предузетницима ("Сл.гласник СРС", бр.54/89, 9/90 и "Сл. гласник РС", бр.46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 35/02) уређује услове и поступак за почетак обављања одређених делатности за које предузетник прибавља одговарајуће доказе и документацију.

2.3 Законодавство ЕУ у области отпада

Европска унија има веома развијено законодавство у области заштите животне средине, посебно у области управљања чврстим отпадом.

Политика управљања отпадом у ЕУ је заснована на Стратегији управљања отпадом и уграђена је у основну Директиву ЕУ о отпаду (Директиве 75/442/ЕЕЗ), Директиву о опасном отпаду (Директиве 91/689/ЕЕЗ), као и у Уредбу о транспорту отпада (Council regulation 259/93/ЕЕС). Све остале директиве које регулишу област управљања отпадом су усаглашене са поменутиим основним директивама. Као посебно важне, за област управљања отпадом се исказују директиве које се односе на издавање еколошких дозвола за постројења за рад, као и израду анализа утицаја на животну околину (IPPC, EIA, итд.).

IPPC Директива директно је фокусирана на постројења за третман отпада као и регионална постројења за одлагање отпада с обзиром да су она на листи 30 постројења за које Европска Унија тражи посебно лиценцирање и евидентирање у Европском регистру посебно значајних постројења која имају утицај на животну средину .

Основне Директиве Европског законодавства које треба пренети у национално законодавство:

- **Директива Савета 75/442/ЕЕЗ о отпаду (Оквирна директива)**

Директива представља основни правни акт који регулише управљање отпадом у ЕУ и уводи јединствен приступ управљању отпадом у ЕУ. Основа за ову Директиву је Стратегија ЕУ о отпаду. Од земаља чланица се захтева да установе интегралну и адекватну мрежу постројења за одлагање, узимајући у обзир најбоље расположиве технологије које не укључују превелике трошкове у складу са специфичним циљевима. Земље чланице треба да израде планове за управљање који покривају посебно врсте, количине и порекло отпада који треба третирати или одложити, опште техничке захтеве, све специјалне аранжмане који се односе на све специфичне отпаде, и одговарајуће локације и постројења за одлагање. Компаније или установе које третирају, складиште или одлажу отпад за друго лице, морају обезбедити овлашћење од надлежних органа које се односи посебно на врсте и количине отпада који треба да буде третиран, опште техничке захтеве и предострожности које треба да буду предузете. Принцип "загађивач плаћа" се примењује на одлагање отпада да би се осигурало да су трошкови одлагања отпада, створени од произвођача отпада или од власника отпада, који отпад носи на сакупљање или одлагање. Системи за бележење података и извештавање морају бити установљени за праћење мера које су предузете ради спровођења Директиве, а посебно хијерархије отпада и националних планова за управљање отпадом и да се обезбеди да су прикупљени подаци о називу, адреси, врсти и количини отпада којим се рукује за свако постројење за одлагање опасног отпада.

- **Директива Савета 99/31/ЕЗ о депонијама отпада**

Директива прописује мере, процедуре и смернице за смањивање негативних ефеката на животну средину и ризика по људско здравље који настају услед одлагања отпада. Директивом се уводи класификација депонија, према врсти отпада за коју је намењена на депоније за опасан, неопасан и инертан отпад, забрањује се депоновање појединих врста опасног отпада, течних отпада и гума, захтева обавеза претретмана отпада пре депоновања.

- **Директива Савета 2000/76/ЕЕЗ о сагоревању отпада**

Директива прописује граничне услове емисије загађујућих материја у ваздух, води и на земљиште из постројења за уклањање свих типова отпадног материјала сагоревањем или ко-сагоревањем. Директива има посебан значај за отварање могућности коришћења отпадних материја у различитим постројењима као енергената, тј. у случајевима ко-сагоревања отпадних отпада пре депоновања.

- **Директива Савета 2000/76/ЕЕЗ о сагоревању отпада**

Директива прописује граничне услове емисије загађујућих материја у ваздух, води и на земљиште из постројења за уклањање свих типова отпадног материјала сагоревањем или ко-сагоревањем. Директива има посебан значај за отварање могућности коришћења отпадних материја у различитим постројењима као енергената, тј. у случајевима ко-сагоревања отпадних материја (цементаре, енергене).

- **Директива Савета 94/62/ЕЗ о амбалажи и амбалажном отпаду**

Директива 94/62/ЕЗ имплементира стратегију ЕУ о отпаду од амбалаже. Она има за циљ да хармонизује националне мере за управљање отпадом од амбалаже, да минимизира утицаје отпада од амбалаже на животну средину. Директива:

- Прописује да се спречава стварање амбалажног отпада, поновно употребљава амбалажа и минимизира крајње одлагање таквог отпада;
- Прописује да се врши прерада, рециклажа и енергетско спаљивање као и органска рециклажа и одлагање;
- Прописује да се установи систем гаранција за повраћај употребљене амбалаже и/или амбалажног папира;
- Директива захтева од земаља чланица да успоставе системе за враћање, прикупљање и коришћење амбалаже. Успостављени национални системи морају да омогуће свакој земљи да испуни зацртане циљеве од 50-65% искоришћења целокупне масе отпада од амбалаже. Директивом се установљава минимални степен рециклаже за амбалажу од 15%. Установљени циљеви као што су искоришћење и рециклажа треба да буду достигнути у року од пет година од усвајања и имплементације законодавства земаља чланица. Један од битнијих елемената ове Директиве је промовисање "одговорности произвођача".

- **Директива Савета 91/157/ЕЕЗ о батеријама и акумулаторима који садрже опасне супстанце**

Директива је резултат напора ЕУ да смањи загађења тешким металима који се користе у производњи батерија и акумулатора. Директива налаже искоришћење и контролисано одлагање утрошених батерија и акумулатора који садрже одређене количине живе, кадмијума и олова, и прописује да се уведу мере за контролу одлагања потрошених батерија и акумулатора који садрже опасне супстанце и да се уведу забране пласирања на тржиште одређених врста батерија и акумулатора. Директива се односи на батерије и акумулаторе који садрже

- : - више од 25 мг живе по ћелији, осим алкалних магнезијумских батерија (ово се односи на батерије са оксидима живе за слушне апарате, пејсмејкере и фотографску опрему),
 - више од 0,025% кадмијума по маси, као што су батерије за вишекратно пуњење (никл кадмијумске),
 - више од 0,4% олова по маси (углавном аутомобилски оловни акумулатори)
- алкалне магнезијумске батерије које садрже више од 0,025% живе по маси (батерије за општу употребу као што су дуготрајне Duracell, БАТА итд).

- **Директива Савета 75/439/ЕЕЗ о одлагању отпадних уља**

Директива има за циљ успостављање хармонизованог система сакупљања, третмана, складиштења и одлагања отпадних уља, без штетности по животну средину тако што се:

- забрањује поступање са употребљеним уљима које изазива загађивање атмосфере изнад границе утврђене прописима;
- захтева обезбеђивање сигурног и ефикасног система прикупљања, третмана, складиштења и одлагања отпадног уља;
- забрањује бацање употребљених уља у све површинске и подземне воде и канализацију, системе за дренажу;

- забрањује одлагање/и/или бацање употребљених уља чије је дејство штетно за земљиште, и свако неконтролисано бацање отпада (талога) који настаје у поступку обраде употребљених уља (за поновно коришћење, регенерацију, спаљивање);
- успоставља систем дозвола за постројења која врше третман и одлагање отпадних уља које издају надлежни национални органи у Земљама чланица;
- највиши приоритет се даје регенерацији отпадних уља (где технички, економски, и организациони услови допуштају), затим спаљивању уз искоришћење енергије, а најмањи њиховој деструкцији или контролисаном складиштењу, које се могу применити само у екстремним случајевима. Регенерисана уља не смеју да садрже више од 50 ppm PCB/PCT.

- **Директива Савета 2000/53/ЕЗ о истрошеним возилима**

Циљ Директиве је дефинисање начина поступања са старим и ислуженим возилима и горње старосне границе возила.

У складу са овом Директивом, захтева се да се:

- успостави систем вођења података о набавкама нових возила и броју, врсти постојећих возила
- успостави систем сакупљања возила која су предвиђена за отпис, као и делова возила која се замењују, а према врсти материјала од којих су ти делови израђени, - обезбеди систем за разградњу возила у циљу сакупљања рециклабилних материјала, или ако то није у могућности да обезбеди систем за одношење и правилно уклањање ове врсте отпада,
- по успостављању тржишта секундарних сировина обезбеди службу која би вршила њихову продају,
- обезбеди да руковање деловима возила који спадају у групу опасног отпада буде у складу са домаћим и иностраним прописима везаним за управљање опасним отпадом,
- податке о сакупљеним возилима, рециклабилним материјалима и опасном отпаду из тих возила редовно доставља надлежним институцијама.

- **Директива 91/689/ЕЕЗ о опасном отпаду која замењује 78/319/ЕЕЗ о отровним и опасним отпадима**

Директива о опасном отпаду допуњује основну директиву и формулише јединствену дефиницију опасног отпада, прописује строге захтеве за руковање и депоновање опасног отпада, узимајући у обзир посебну природу таквог отпада .

Директивом је законски регулисано третирање опасног отпада којим се одређује Надлежни орган, прописују све потребне мере за руковање опасним отпадом које подразумевају акцију повраћаја, рециклаже, третмана одлагања и транспорта како би се забранило неконтролисано, одбацивање или одлагање опасног отпада и њихов неконтролисан превоз. Овом директивом обезбеђује се да је опасан отпад идентификован и класификован у складу са Листом (94/904/ЕЕЗ), такође се осигурава да не дође до мешања различитих категорија опасног отпада и да опасан отпад не буде помешан са неопасним отпадом, да се прате неопходне мере за очување здравља људи и животне средине. Свака институција или извођач који спроводи операцију одлагања мора обезбедити дозволу. Ово се примењује такође и у случају рада који може водити и искоришћењу отпада. Међутим, захтев за дозволу може бити избегнут уколико је метод искоришћења такав да не постоји опасност по здравље људи и животну средину или уколико је земља чланица усвојила опште мере које постављају услове за разне методе искоришћења. Институције које спроводе операције одлагања

или поновног коришћења опасног отпада су предмет периодичних инспекција. Транспортери, произвођачи и институције чувају извештаје о својим активностима и обезбеђују да су те информације расположиве за надлежне органе које одређује свака држава. Земље чланице израђују и објављују планове за управљање опасним отпадом и извештавају Комисију ЕУ о мерама које предузимају за спровођење Директиве.

- **Директива 84/631/ЕЕЗ о надзору и контроли у заједници прекограничног преноса опасних отпада**

Овом Директивом се захтева : - подешавање примењених поступака који се односе на слање нотификације у случају да власник опасног отпада намерава да га транспортује преко границе у другу државу; - да се мора спровести ревизија садржаја прописаног пратећег документа; - обезбеђење посебних услова који се односе на паковање и означавање; - прописивање упутстава која треба да буду примењена у случају било које опасности или акцидента.

- **Директива 89/369/ЕЕЗ о редукацији загађења из нових градских постројења за спаљивање отпада и 89/429/ЕЕЗ о редукацији загађења из постојећих градских постројења за спаљивање отпада**

Овом Директивом се захтева примена граничних вредности емисије за посебне врсте загађујућих материја и испуњење захтева за инсинерацију регулисаних овом директивом.

- **Директива 2002/96 о отпаду од електричне и електронске опреме**

Циљ Директиве (2000/96/ЕЗ) која третира електронску и електричну опрему је да промовише поновно коришћење, рециклажу и друге форме повраћаја електронског и електричног отпада у циљу редуковања количине овог отпада и заштите животне средине.

Директивом се захтева да се:

- Утврди начин сакупљања и третмана електронске и електричне опреме
- Утврди алтернативан третман за велике количине рециклабилног материјала из третмана ове опреме

Директива се односи на следеће категорије електричних и електронских уређаја:

- Кућни уређаји, електронска и телекомуникациона опрема, потрошачка опрема
- Опрема за осветљење, флуоресцентне лампе
- Електрични и електронски алат
- Играчке
- Медицинска опрема
- Инструменти за мониторинг и контролу;
- Аутоматски распршивачи

Директивом се захтева да се морају успоставити системи за сакупљање односно да дистрибутери и имаоци електричне и електронске опреме треба да преузму овакву опрему од домаћинстава без тражења накнаде. Чланице ЕУ морају да обезбеде да дистрибутери који достављају нове производе, у својој понуди новог производа нуде опрему која је без контаминаната. Чланице такође морају обезбедити да је отпадна

електрична и електронска опрема транспортована у регистровано постројење за третман. Такође овом директивом се дефинишу услови за поступање са флуоресцентним лампама које садрже живу и методологија за поступање са њима с обзиром да се оне третирају као опасан отпад.

- **Директива 96/59/ЕЗ о одлагању РСВ И РСТ**

Директива Савета 96/59/ЕЗ има за циљ да дефинише начин поступања и елиминације полихлорованих бифенила (РСВ) и полихлорованих терфенила (РСТ) и деконтаминацију опреме у којој су се налазили као и начин одлагања опреме која је загађена са РСВ а није извршена њена деконтаминација. Директива дефинише:

- Под РСВ се подразумевају: полихлоровани бифенили, полихлоровани терфенили, монометил-тетрахлор-дифенил-метан, монометил-дихлор-дифенил-метан, монометил-дибром-дифенил-метан.
- Под опремом се подразумева сва опрема која садржи РСВ или је контаминирана РСВ - ом, а није извршена њена деконтаминација. и ова опрема се сматра опасним отпадом који је загађен са РСВ те се мора коначно одложити или третирати под посебним режимом у лиценцираним постројењима

- Коначан третман и одлагање опреме и материја са РСВ се мора вршити под надзором надлежних органа. Крајњи рок да се престане са коришћењем опреме са РСВ је 2010. година

- Надлежни орган прописује услове и издаје посебне дозволе за постројења која служе за третман или одлагање или привремено складиштење материја и опреме загађене РСВ

Замењени РСВ се мора одложити или подвргнути неком третману.

- **Директива 96/61/ЕЕЗ о интегралној превенцији и контроли загађења**

Директива 96/61/ЕЕЗ о интегралној превенцији и контроли загађивања (Integrated Pollution Prevention and Control - IPPC) примењује се на индустријска и друга постројења и активности које су класификоване према нивоу загађивања и ризику који те активности могу имати по здравље људи и животну средину.

У области управљања отпадом то су:

- постројења намењена за одлагање или поновно искоришћење опасног отпада, укључујући и отпадно уље, са капацитетом који прелази 10 тона дневно;
- постројења за спаљивање комуналног отпада, чији капацитет прелази 3 тоне на сат;
- постројења за одлагање неопасног отпада, капацитета преко 50 тона на дан;
- депоније које примају више од 10 тона отпада на дан или укупног капацитета који прелази 25.000 тона, искључујући депоније инертног отпада.

Обавезе које произилазе из ове директиве односе се на обавезе постројења да функционишу на такав начин да:

- претходно предузму све заштитне мере против загађења, а нарочито путем примене најбољих доступних техника
- не проузрокују било какво знатно загађење;
- избегне настајање отпада; - енергија користи ефикасно;
- предузму мере за спречавање удеса и њихових последица;

- после престанка активности предузму мере за враћање локације у задовољавајуће стање животне средине.

Такође, утврђене су и обавезе надлежних органа који предузимају мере да:

- ниједно ново постројење не почне са радом ако не добије дозволу;
 - постојећа постројења добију дозволу тако што ће обезбедити усклађивање свог рада са прописаним захтевима; -
 - имају ефикасан и интегрисан приступ поступку издавања дозвола када је у поступак укључен већи број надлежних органа;
- дозволом за рад постројења утврде услове чије испуњење гарантује примену са прописаним захтевима;
- прати развој најбољих доступних техника и мониторинга;
- учине доступним јавности све податке и резултате којима располажу.

- **Директива 97/11/ЕЗ којом се мења и допуњује Директива 87/337/ЕЕЗ о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину**

Ова Директива примењује се на процену утицаја на животну средину оних јавних и приватних пројеката који могу имати значајне последице по животну средину. Процењом утицаја на животну средину на одговарајући начин се идентификују, описују и процењују, у околностима сваког појединог случаја и непосредне и посредне последице неког пројекта на: људска бића, фауну и флору; земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж; материјална добра и културно наслеђе; узајамно деловање наведених чинилаца.

У Директиви је дата Листа пројеката од којих се захтева процена утицаја на животну средину.

- **Директива 2001/42/ЕЗ о процени утицаја одређених планова и програма на животну средину.**

Циљ ове Директиве је постизање високог нивоа заштите животне средине и допринос укључивању фактора битних за животну средину у процес припреме и усвајања планова и програма, ради унапређења одрживог развоја путем обезбеђења да се, у складу са овом Директивом, процена утицаја на животну средину обавља поводом доношења одређених планова и програма код којих постоји могућност значајног утицаја на животну средину.

Процена утицаја на животну средину врши се у случају доношења планова и програма, кад постоји могућност да њихова имплементација изазове знатне последице по животну средину. Под наведеним условима, процена утицаја врши се за све планове и програме:

- који се припремају за пољопривреду, шумарство, рибарство, енергетику, индустрију, саобраћај, управљање одлагањем отпада, управљање водама, телекомуникације, туризам, урбанизам или коришћење земљишта, којима се успоставља оквир за давање дозвола за пројекте будућег развоја, наведене у Анексу I и Анексу II уз Директиву 85/337/ЕЕЗ или за које је, с обзиром на могућност утицаја у средини у којој се реализују, одређено да подлежу процени из Директиве 92/43/ЕЕЗ.
- Процена утицаја на животну средину врши се у току припреме плана или програма, пре његовог усвајања или подношења на усвајање у прописаном поступку. Услови садржани у овој Директиви ће се или уклопити у постојеће поступке у државама чланицама који се односе на поступак усвајања планова и програма, или ће се укључити у поступке предвиђене у циљу примене ове Директиве. Уколико поједини планови и програми представљају део ширег хијерархијског оквира, државе чланице су дужне, узимајући у обзир потребу избегавања двоструког регулисања материје процене, да поведу рачуна о чињеници да се процена има обавити, у складу са овом Директивом, на различитим хијерархијским нивоима.

3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ОПШТИНИ

3.1 Територија и становништво

3.1.1 Географски положај и величина општине

Општина Ириг се налази у Срему, у његовом централном делу, на јужним падинама Фрушке горе. Административно општина Ириг припада Сремском округу. Данас општину Ириг сачињавају насеља Врдник, Нерадин, Гргетег, Крушедол Прњавор, Крушедол, Велика Ремета, Шатринци, Добродол, Ривица, Јазак, Јазак Прњавор, Мала Ремета и Иришки Венац.

Општина Ириг је смештена у средишњем делу Срема, на јужним падинама Фрушке горе на површини од 226km². Окружују је општина Рума, Инђија, Сремски Карловци, Беоцин и Сремска Митровица. Свакако је веома значајна близина великих градова: Нови Сад (25km), Београд (70km). У саобраћајном погледу општина Ириг има повољан положај.

На овим просторима живот је континуирано текао од праисторије до наших дана. Кретање броја становника општине Ириг може се пратити од времена организованих списа. На територији општине Ириг живи 12.329 становника (према попису из 2002. године), различитих националности у 12 насељених места: Ириг - 4.848, Врдник - 3.704, Јазак - 1.100, Ривица - 657, Нерадин - 551, Крушедол - 388, Крушедол Прњавор - 277, Шатринци - 398, Добродол - 127, Гргетег - 85, Мала, Ремента - 151, Велика Ремета - 42 становника.

Табела - Општи подаци о општини Ириг

Географски положај општине Ириг

Површина (km²) 226

Број становника (укупно) 12.329

Број становика на 1 km², 70

Просечно годишње смањење броја становника на 1000 становника (1991-2002) 1,8

Број насеља 12

Број регистрованих месних заједница 12

Надморска висина на котима: 157.00-229.00,а висина насеља је 180 м.

Пољопривредно земљиште(km²,) 53,2%

Друмски саобраћај: М-21

Ловишта: " Горње поље"ловачко удружење из Ирига,"Срндаћ" ловачко удружење које газдује на територији Општине Ириг.Ловачко удружење састоји се од 10 ловачких друштава.

Културно историјски споменици : "Споменик на Киповима",Врдничка кула,Споменик Милице Стојадиновић -Српкиње"Манастири:Ново Хопово, Старо Хопово,Мала Ремета,Јазак,Крушедол,Велика Ремета,Гретег,Раваница (Врдник).

Просторне културно-историјске целине: На потоку Борковац, у Ривици налази се воденица саграђена 1860.године.Музеј рударства у Врднику чија је реализација у току.Рибарски трг- 1820 године.У Иригу се налази и породична кућа чувеног књижевника Борислава Михајловића- Михиза.

Археолошка налазишта: Локалитет Циган налази се у близини Ирига,Фрушка Гора је највеће налазиште липе.

3.1.2. Климатски услови

Климу општине Ириг можемо посматрати у склопу климе Панонске низије, која је првенствено условљена географским положајем овог простора. Општина Ириг се налази у умереном климатском појасу са јасно израженим годишњим добима.

Ириг припада умереној континенталној клими,нешто оштрија температура је на вишим деловима са обележјем ниже планинске климе.Падавине су обилније на вишим деловима територије.Годишња количина падавина расте од подножја Фрушке горе са 652 на 833 мм на Иришком Венцу.Најкишнији месеци су мај и јуни и октобар и новембар.Ветрови су према правцу идентични на целој територији,али су нешто јачи на вишим деловима територије општине.Најчешће дувају ветрови из правца запада,а затим и из правца југо-запада,истока,југо-истока и северо-запада.

Просечна срадња годишња температура ваздуха износи 11,4 С,гледано по годишњим добима зими је најнижа просечна температура 1 С,а највиша просечна лети 21,1 С.

Апсолутна максимална температура у датом периоду је 40 С у јулу месецу, а апсолутно минимална у јануару - 22,1 С, тако да је апсолутно годишње колебање температуре 62,1 С.

Средња годишња релативна влажност ваздуха износи 76,7 С при чему је нај већа у децембру 89,2% , најмања у мају 67,5 % .Дате вредности су знак умерене влажности ваздуха.

Просечна годишња осунчаност је 5,7 час / дневно те се може сматрати да је дужина осунчавања задовољавајућа.Највећа осунчаност у јулу је 287,9 часова, а најмања у децембру 49,3 часа.

3.1.3. Природни потенцијали

Природни потенцијали општине су пољопривредно земљиште, шуме, воде, Поред великих ораничних површина где се гаје основне ратарске културе ,климатско земљишне прилике изузетно погодују воћарској и виноградској производњи. Упркос повољним природним условима приноси су преполовљени, а и прерађивачки капацитети имају низак степен искоришћености.

Пољопривредна газдинства имају доминантну улогу у привређивању општине. Она располажу са 82,7 % укупних пољопривредних и 83,9 % обрадивих површина. Половина укупног броја домаћинстава поседује пољопривредно земљиште (53,2 %). Регистрованих пољопривредних газдинстава има око 3000, (око 3ха по газдинству). Парцеле под воћњацима, укупне површине 902ха, највећим делом, налазе се са јужне стране Ирига и уз Борковачко и Банковачко језеро, одакле се и наводњавају. Најзаступљенија су стабла брескви (заузимају 180ха од укупне површине), под стаблима крушака налази се око 80ха и јабука око 60ха.

Овај крај је, свакако, најпогоднији за узгој винове лозе. Под виноградом, заједно са инвестиционим површинама, налази се 710ха, од тога родни виноград захвата површину од 245ха. Највише гајена сорта је Талијански ризлинг (220ха), Црвени траминац, Племенка и врло мало Шардонеа. Већина сорти су винске и њихов узгој је, пре свега, намењен за производњу вина.

Шуме захватају северни део општине и припадају националном парку Фрушка Гора. Општина Ириг поседује ловачко удружење " Срнаћ " које се састоји од 10 ловачких друштава која се налазе по насељима:

"Зећ"- Ириг, "Фазан"- Јазак, "Зећ"- Ривица, "Зећ"- Врдник, "Каленик "- Нерадин, "Јаребица"- Прњавор, "Фазан"- Крушедол, " Фазан"- Шатринци, "Зећ"- Добродол. Ловачко удружење се бави узгојем ситних и крупних дивљачи као што су: зећ, фазан, јаребица, препелица, дивља патка, лисица, а у последње време појављује се шакал као и вране и свраке.

3.2. Економска и привредна активност општине

3.2.1 Привредна инфраструктура

Општина Ириг је делимично дефинисала свој просторни развој кроз постојећу планску документацију, а кроз просторни план општине који је у изради, дефинисаће се приоритети просторног развоја и створити услови за планирање и уређење простора кроз урбанистичке планове .

Општина је генерално одговорна за планирање, изградњу и одржавање локалних инфраструктурних система, односно за сва изграђена јавна добра локалног карактера и успостављене институције на локалном нивоу чијим функционисањем се пружају грађанима услуге у комуналним областима.

Велики државни инфраструктурни системи су под контролом државе и сфера њихове одговорности је струја, телекомуникације, гас и државни путеви првог и другог реда (магистрални и регионални). Државна предузећа су конгломерати предходног периода и начин њиховог унутрашњег уређења и функционисања је карактеристичан за предходне периоде државног уређења и умногоне нагиње монополистичком понашању у пословању. Предузећа су у предходном периоду санкција и пропадња привреде нередовно одржавала своје производне погоне и инсталације, па су умногоне снизила ниво својих услуга, мада су некада била опремљена за врхунски квалитет услуга и производа.

Систем функционисања у области инфраструктурног и комуналног управљања није функционалан, али се тај систем провлачи и дан данас, без обзира што се полагамо праве оквири новог начина рада и функционисања. Тренутно нема довољно контроле и мотивације за ефективно руковођење инфраструктурним системима. Мотивација за побољшање ефикасности и квалитета услуга је веома ниска обзиром на обим пословања, начин пружања услуга, број запослених и њихова примања.

На функционисање инфраструктурних система утиче и неуравнотежено финансирање. Однос трошкова услуга и њихових цена је неуравнотежен и нереалан. Наплативост, односно прикупљена средства за испоручене комуналне услуге је просечно око 50%, што је као и на нивоу целе државе.

3.2.2. Привреда општине Ириг

У претходних 10 година привреда општине има сва обележја карактеристична за недовољно развијена подручја: доминантан удео уситњеног приватног сектора пољопривреде и закаснелу индустријализацију.

Ефекти коришћења значајних природних и створених ресурса у пољопривреди, у периоду дубоке кризе, потпуно су девалвирани. Прерађивачки капацитети имају и низак степен искоришћености. Квалитативан допринос пољопривреде и агрокомплекса у целини је веома низак и у великој несразмери са расположивом ресурсном основом.

Као правни следбеници ПТК „Ириг“ настале су 4 задруге:

1. ЗЗ „Фрушка Гора“ послује у веома отежаним условима и смањеним степеном искоришћености капацитета. Бавила се ратарском производњом на 400ха и воћарством и виноградарством на 230ха. Од прерађивачких капацитета располагала је винским подрумом за прераду и складиштење грозђа капацитета око 500 вагона. Имала је и фабрику сточне хране. Запошљавала је 130 сталних и од 120-300 сезонских радника;
2. ЗЗ „Јазак“ се бавила ратарством, сточарством и виноградарством. Располагала је са 700ха пољопривредних површина. Због наглашених финансијских проблема, оптерећености дуговима, недостатка обртних средстава, кооперантски односи са земљорадницима су обустављени;
3. ЗЗ „Ириг“ и ЗЗ „Крушедол“ такође су правни следбеници бившег иришког комбината. Располажу мањим површинама. Због веома тешког материјално-финансијског пословања њихове пословне активности сведене су на минимум.
4. Предузеће за прераду воћа и грозђа „Фриго-Срем“ настало је као резултат заједничког улагања са „Фрукталом“ из Словеније и има карактер недовршене инвестиције. Основна делатност предузећа је прерада воћа и замрзнуте воћне каше. Предузеће се највећим делом бави услужном прерадом, с обзиром да није у могућности да обезбеди средства за финансирање откупа воћа. Предузеће стално запошљава 49 радника, а током сезоне између 40 и 100 сезонских радника.

Основана је нова ЗЗ „Агринa кооперативa“, а постоји и тенденција оснивања нових земљорадничких задруга на бази удруживања приватних лица. Основано је неколико нових удружења гранских произвођача у пољопривреди.

Присутна је ревитализација воћарства, виноградарства, сточарства и повртарства. Шире се нове површине под воћњацима и виноградима. Основане су и две мини-винарије: „Ковачевић“ и „Агринa (Мачков подрум)“ у Иригу. Постоји и више индивидуалних регистрованих пољопривредних газдинстава који се баве производњом вина, али су капацитета до 1000 l годишње.

Послује млекара у Крушедол Селу и неколико фарми по насељима, углавном јунади и свиња. Послује и кланица „Змајевац“ капацитета преко 20 грла јунади и 70 комада свиња дневно.

„Фриго-Срем“ је у процесу приватизације.

У новоформираној индустријској зони инвеститори планирају савремене хладњаче, погоне за производњу амбалаже, погоне за производњу агрофолије и стакленике за производњу расадног материјала.

Пољопривреда

Квалитетно пољопривредно земљиште, ретко виђена концентрација природних и других вредности, чији значај знатно превазилази локалне оквире, уз постојеће језгро прерађивачких капацитета, представљају добру полазну основу за формирање свеобухватније и продуктивније пољопривреде и прерађивачке индустрије у општини Ириг.

Преовлађујући удео у привређивању у области пољопривреде има економски ослабљени индивидуални сектор пољопривреде.

У структури народног дохотка општине, удео индустрије износи свега 12,9%, а индивидуалног сектора пољопривреде 76,0%.

Пољопривредна газдинства имају доминантну улогу у привређивању општине. Она располажу са 82,7% укупних пољопривредних и 83,9% обрадивих површина. Половина укупног броја домаћинстава поседује пољопривредно земљиште (53,2%). Регистрованих пољопривредних газдинстава има око 3000, која су уситњена (око 3 ха по газдинству) и која се огледају у сваштарској – нетржишној производњи. У последњим годинама у одсуству кооперантских односа и организованог откупа препуштена су стихији.

Индустрија

Ириг нема значајних индустријских загађивача. Постоје три предузећа која поседују у процесу производње опасан отпад, али су сва три предузећа евидентирана и под строгим контролом Министарства и локалне инспекције и то су: „Фриго-Срем“ Ириг – поседује амонијак, Кланица „Змајевац“ Ириг – органски отпад и Екометал у Врднику секундарне сировине категорисане као опасан отпад.

Мала привреда

У протеклих 10 година на територији општине Ириг је приметан константан пораст броја регистрованих предузетника (радњи): од 79 радњи регистрованих 1997. године до 363 активна предузетника на крају 2007. године. Од 1989. године када је било свега 20 регистрованих радњи, до 2005. године број регистрованих радњи се годишње у просеку повећавао за 11,79%. Ови подаци нам указују на недовољну заинтересованост политике за стимулисање развоја приватног сектора у претходним деценијама, што је довело до стагнације целокупног економског развоја Општине.

Једна од водећих снага у општини је интензиван развој приватног сектора тј. предузетништва. У протеклих шест година број предузетника је константно у порасту. Стање у 2002. години је 187 активних радњи, 2003. година 210 активних радњи, 2004. година 257 активних радњи, 2005. година 299 активних радњи, 2006. година 341 активна радња и 2007. година завршена са 363 активних радњи. Од укупног броја предузетника услужних делатности (трговина, угоститељство, превоз робе и путника) има 183 предузетника и 80 занатских радњи.

Туризам

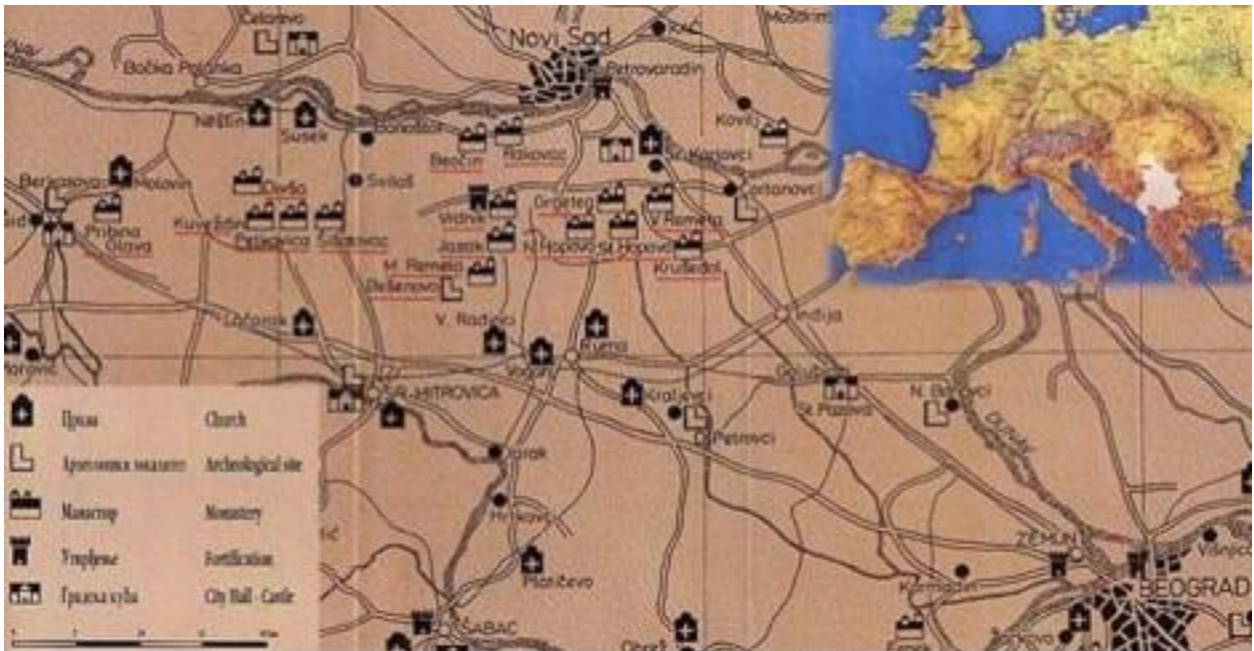
Основу развоја туризма представља бањско-рекреативни туризам са бањом Врдник, познатом по својој термалној и лековитој води, лечењу реуматских обољења, спортских повреда, али и по својим рекреативно-забавним садржајима. Последњих неколико година постаје веома привлачна туристичка дестинација, али са недовољним смештајним капацитетима.

Поред термалне бање, озбиљан туристички потенцијал представљају многобројна излетишта: Иришки Венац и Змајевац, језера Банковци, Добродол и Борковац, изванредна ловишта. Оно што у себи чува многе драгоцености и вредна сведочанства су манастири који су, као бисери, нанизани на Фрушкој гори. Они представљају право богатство општине Ириг и свакако су најзначајнији у туристичкој понуди овог краја. Све веће је интересовање за сеоски туризам што се уочава по многобројним

Слика. Етно изложба

Афирмацији овог краја у многоме доприносе и туристичко-привредне и културне манифестације којима је овај крај заиста богат.

Слика. Мапа фрушкогорских манастира

Основни циљеви:

- Развити туристичку понуду општине Ириг

Специфични циљеви:

- Промовисати и модернизовати туристичке локалитете,
- Развити друге видове туризма: ловни, етно, еко, школски и спортски,
- Створити туристички бренд општине,
- Повећати смештајне капацитете на Фрушкој гори,
- Оспособити службу туристичких водича,
- Направити препознатљиве сувенире.

4. ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ

4.1 Институционални оквир за управљање отпадом

4.1.1 Организација Општинске управе

На основу члана 32. став 1. тачка 6. и члана 59. став 1. Закона о локалној самоуправи (" Службени гласник РС ", број 129 / 2007) , члана 41. став 1. и члана 87. став 1. Статута Општине Ириг ("Службени лист општина Срема ", број 19/2008). Скупштина општине Ириг на седници одржаној 05.12. 2008.године. донела је одлуку о ОПШТИНСКОЈ УПРАВИ.

У општинској управи се образују основне унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова из одређене области – службе и то :

1. Служба за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове,
2. Служба за привреду и локални економски развој ,
3. Служба за заштиту животне средине и урбанизам,
4. Служба за финансије и утврђивање и наплату јавних прихода,
5. Служба Скупштине општине и Општинског већа и
6. Служба за инспекцијске послове.

Служба за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове обавља следеће пословеа:

Врши управне, стручне и административне послове у непосредном спровођењу закона и других прописа из изворног делокруга Општине као и послове који су поверени Општини у областима образовања,ученичког и студентског стандарда друштвене бриге о деци, културе, физичке културе, спорта, дечије и социјалне заштите, борачко-инвалидске заштите, јавног информисања од локалног значаја и послове примарне здравствене заштите.

Служба за привреду и локални економски развој обавља следеће послове :

Врши управне и стручне послове из области привреде, даје пројекције будућих кретања и учествује у изради стратегије укупног привредног развоја Општине , врши стручне, административне, техничке и друге послове на вођењу, координирању и сервисирању послова из области локалног економског развоја, обавља послове маркетинга и промоције локалног економског развоја кроз јавне наступе општине на сајмовима и другим манифестацијама.

Служба за заштиту животне средине и урбанизам обавља следеће послове:

У правне и стручне послове на непосредном спровођењу прописа из изворног делокруга Општине као и поверене послове у области заштите животне средине и природних вредности, урбанизма, просторног планирања и изградње и комуналне делатности.

Служба за финансије и утврђивање и наплату јавних прихода обавља следеће послове:

Припрема и учествује у изради нацрта буџета, пројектује и прати приливе на консолидовани рачун трезора и захтеве за плаћање расхода и дефинише тромесечне, месечне и дневне квоте преузетих обавезаи плаћања, управља готовинским средствима на консолидованом рачуну трезор, контролише расходе, управља дугом.

Служба Скупштине општине и општинског већа обавља следеће послове:

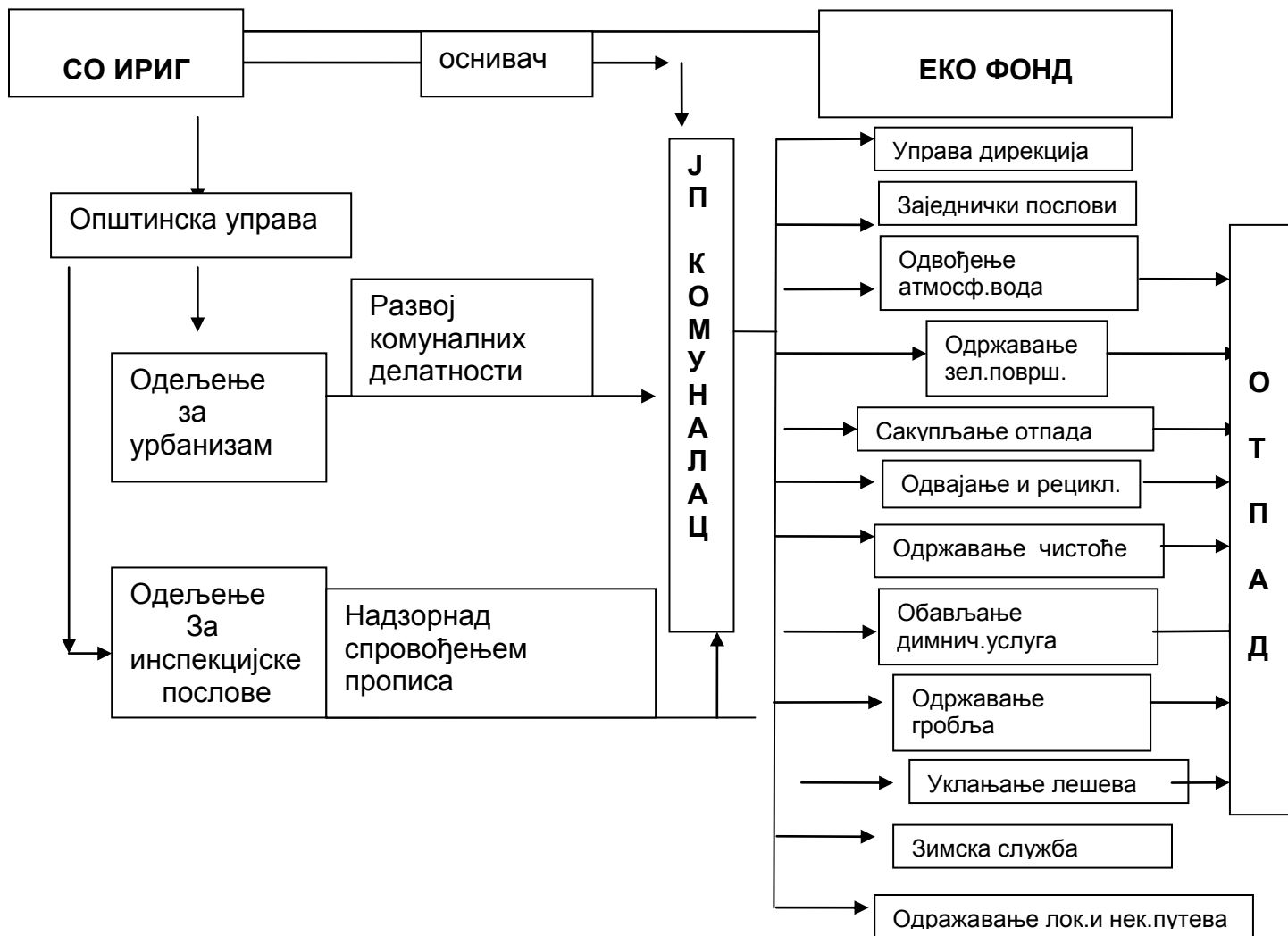
Врши стручне и организационе послове за припрему седнице Скупштине општине, Општинског већа и радних тела Скупштине општине и општинског већа, стручно обрађује акте које доносе председник општине, Скупштине општине и Општинско веће и њихова радна тела.

Служба за инспекцијске послове обавља следеће послове:

Послове инспекцијског надзора у области изградње, послове инспекцијског надзора у области комуналне делатности, послове инспекцијског надзора у области заштите животне средине, послове инспекцијског надзора у области друмског саобраћаја и јавних путева и послове инспекцијског надзора у области обазовања

4.1.2 Одговорност за управљање отпадом у општини

Општина Ириг уређује и обезбеђује услове за обављање и развој комуналних делатности и уређује начин организовања послова у вршењу комуналних делатности на територији општине Ириг као и послове унапређења и заштите животне средине. Скупштина општине Ириг основала је Јавно комунално предузеће "Комуналац" Ириг, чија је једна од основних делатности организовано сакупљање, одвожење и депоновање отпада на подручју општине Ириг. Преко својих органа и инспекцијских служби (комунална и инспекција за заштиту животне средине) врши контролу и надзор над спровођењем закона и прописа у области поступања са отпадом, врши увид и контролу рада ЈП "Комуналац" Ириг, обавља и друге послове ради стварања услова за задовољавање потреба становништва општине Ириг у области комуналних услуга и заштите животне средине. Скупштина општине Ириг оснивач је Фонда за заштиту животне средине - "ЕКО фонда" општине Ириг, чија је основна делатност заштита, очување и унапређење животне средине.

Шема институционалног оквира управљања отпадом

4.2 Организација управљања отпадом

Сакупљање, транспорт, депоновање и збрињавање отпада у Иригу обавља Јавно предузеће за комуналне делатности "КОМУНАЛАЦ", ЈП "КОМУНАЛАЦ" ИРИГ. Јавно предузеће "Комуналац" Ириг основано је одлуком СО Ириг 01.01.1979. године. У овом предузећу су смештени организација извожења и депоновања смећа на постојеће депоније, зимско одржавање улица у месту и прилазних путева у селима.

Сва сеоска подручја нису била обухваћена организованим системом сакупљања смећа. Од 2009. године ЈП "Комуналац" Ириг на основу сачињених уговора о пружању услуга, прикупља и одвози смеће на депонију из свих месних заједница на територији општине Ириг.

У Иригу и околним насељима отпад се сакупља из домаћинства, комерцијални отпад, неопасни индустријски отпад.

Не врши се примарна селекција отпада, као ни организовано сакупљање секундарних сировина, осим ПЕТ-амбалаже.

Отпад се прикупља у кантама (кућно смеће), што стандардним а што нестандардним, затим судовима-контејнерима од 1,1м³ и контејнерима од 5м³. контејнерима за одвојено прикупљање секундарних сировина тј. ПЕТ-а амбалаже.

Транспортна возила су у власништву ЈП "КОМУНАЛАЦ" ИРИГ и има их три камиона МАН-КИПЕР-1982. годиште, ФАП аутоподизач- 2008. годиште, МЕРЦЕДЕС СМЕЂАР-1987. годиште, трактор с приколицом и радна машина УЛТ, Сакупљање, транспорт и депоновање смећа бављају возила МЕРЦЕДЕС 16- 22 са потисном плочом носивости 16 тона и ФАП 1417 аутоподизач за контејнере од 5м³ и по потреби трактор с приколицом.

У току 2009. године, а на основу јавних радова које је изводио ЈП Комуналац Ириг у трајању од пет месеци, саниране су мањи број дивљих депонија, од којих су већ неке поново преплављене смећем. За то време темељно су чишћени прилазни путеви до Ирига и најближих туристичких дестинација.

ЈП "КОМУНАЛАЦ" ИРИГ располаже стручним кадром одговарајућег профила и своју организацију осавременењава прилагођавајући је новопланираним потребама.

Организациона шема ЈП "КОМУНАЛАЦ" ИРИГ

ОРГАНИЗАЦИОНА	ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ
Управа – дирекција		2
Техничка служба		2
Рачуноводство		2
Благајна служба		1
Инкасантска служба		2
Одвођење атмосфер. вода		по потреби
Одржавање зел. површ.		3
Сакупљање отпада сек. сир.		2
Одвајање и рециклажа		1
Одржавање чистоће		2
Обављање димнич. усл.		3
Одјављање гробља		по потреби
Уклањање жив. лешева		по потреби
Одјављање лок. некат. путева		по потреби
Зимска служба		2
Услуге превоза у јавном саобраћају		по потреби
УКУПНО		26

4.3 Врсте, количине и састав отпада

У процесу планирања управљања отпадом , као полазна основа јавља се потреба за формирањем поуздане базе података о врстама и изворима отпада, постојећим количинама отпада, постојећем начину управљања, начину сакупљања, третмана и коначног одлагања. Прикупљање поузданих података о отпаду представља екстезиван рад. Основни подаци о отпаду се базирају на процени количине отпада. Индентификацијом "токова отпада" могу се добити информације о количини и саставу отпада , које надлежним органима у општини могу представљати основу за постављање стратешких циљева за сваки ток отпада , као и будуће опције његовог третмана и неопходна постројења за третман. Према месту и извору настанка, најчешће разликујемо четири типа-врсте отпада:

- Комунални отпад
- Индустијски отпад
- Остали отпад
- Посебни токови отпада

Комунални отпад Представља отпад из домаћинства који настаје као резултат човековог живљења у кући, стамбеним зградама, службеним просторијама, продавницама као и са јавних површина (делом органски зелени отпад, отпаци биља, кутије од цигарета, отпад од хране или животињски остаци). Овај отпад углавном највећим делом представља отпад од прераде и конзумирања хране као и остатке животињског и биљног порекла. Основна (и најважнија) карактеристика овог отпада је да лако трули и да се брзо разграђује, посебно лети, при високим температурама околине. Настајање и ширење непријатних мириса је пратећи процес труљења отпада. Остали кућни отпад садржи сагориве (картон, папир, текстил, пластика, гума, кожа, намештај) и несагориве компоненте (стакло, конзерве, бела техника, порцелан и слично). *Слика - Градска депонија (расуто смеће)* Према неким искуственим проценама из периода 2005.-2006. године овај отпад на градској депонији креће се у процентима 75-80%.

Општинска депонија – расуто смеће

Индустијски отпад

Овај отпад настаје у производним процесима и састоји се од разноврсних стабилних и нестабилних елемената органског и неорганског порекла. Поједине врсте индустријског отпада који настаје у процесу производње, могу се поново користити у истом или неком другом технолошком процесу као секундарне сировине, уколико задовољавају одређене

техничке карактеристике и нормативе за њихову примену. Штетни и опасни отпад се не сме одлагати заједно са комуналним отпадом, већ захтева специјалан третман који се најчешће одвија у оквиру индустријског.

У општини Ириг врши се сакупљање од следећих привредних субјеката:

"Еко метал" – Врдник

Рударско грађевинско предузеће- Врдник

" Ентес" - Врдник

"Фадап"- Врдник

"Фабрика воде" – Јазак

"Фриго -Срем" – Ириг

"Млекара" – Крушедол

"Агринa" -Ириг

Остали отпад

То је отпад настао као резултат различитих људских делатности, као на пример:

- возила
- санитарни уређаји
- аутомобилске гуме
- биохазардни отпад (медицински отпад, отпад анималног порекла, животињски лешеве и сл.)

На депонију у Иригу практично не доспевају возила, санитарни уређаји и друго, јер постоји већи број приватних предузећа која се баве прикупљањем овог отпада као секундарним сировинама пре његовог доспећа на простор депоније; не одлаже се отпад од животињских лешева природно угинулих или уништених еутаназијом, обзиром да постоји засебно лоцирано (на другој локацији) уредно регистровано сточно гробље.

Медицински отпад- у Региону не постоје велике здравствене установе јер је цео Регион окренут ка великим здравственим центрима у Новом Саду и Београду. Медицински отпад се несме одлагати на депоније.Због мале количине потребно је са посебним компанијама склопити уговор о његовом транспортуили третману ван Региона.

Аутомобилске гуме не доспевају на депонију јер се одвајају на посебан плато ради предаје на даљи третман.Просечна количина у 2009.години износи 4 %.

Посебни токови отпада

У складу са Националном стратегијом управљања отпадом, као посебни токови отпада се дефинишу:

- истрошене батерије и акумулатори

- отпадна уља
- амбалажни отпад
- електрични и електронски производи
- флуо-цеви
- РСВ/РСТ
- отпад који садржи азбест
- отпадна возила и др.

Овај отпад готово и да не заврши на градској депонији, и то у јако занемаривом проценту, обзиром да се и тим проблемом баве одређене фирме на овим просторима. Рецимо, отпадна уља или заврше као АКЗ премази или се предају рафинеријама на даљу прераду.

4.3.1 Количине сакупљеног комуналног отпада

Један од основних параметара на основу којих се дефинише систем за управљање отпадом односи се на дефинисање броја становника, који јесте и који треба да буде обухваћен услугама комуналног предузећа, како у Иригу тако и у сеоским насељима.

Стварање комуналног отпада зависи и од нивоа индустријског развоја, животног стандарда, начина живота. Сви подаци добијени су на бази процене, искуства или егзактним мерењима и праћењу кроз дужи временски период, како прописују стандарди и норме. Да би се установиле тачне вредности количина отпада на територији Општине Ириг, неопходно је детаљније и много темељније истраживање у интервалу од више година уназад, обзиром да се у Општини мењао како број становника, тако и ниво њеног економског развоја и друго.

**Табела – Укупне годишње количине прикупљеног отпада
за 2009.годину**

	Измерено Процена	Количине т/ год.
Комуналног,осим кабастог		1600
Комуналног кабастог отпада		800
Отпада из предузећа и установа		100
Индустријског отпада		200
Отпада са јавних површина		100

Табела- Количина појединих врста отпада за 2009. годину.

	т/ год.	%
Папир		30 %
Стакло		10 %
Пластика		10 %
Гума		4 %
Матал		6 %
Органски отпад		25 %
Грађевински		10 %
Текстил		5 %
Остало		

Табела- Процењена количина комуналног отпада у Иригу и селима

Назив насеља	Број становника по попису из 2002.	Количина отпада 0,5кг по становнику на дан
Ириг	4.848	2.424
Врдник	3.704	1.852
Крушедол село	388	194
Крушедол прњавор	277	139
Гргетег	87	44
Нерадин	551	276
Ривица	657	329
Јазак	1.100	550
Мала Ремета	151	76
Шатринци	398	199
Добродол	127	64
Велика Ремета	42	21

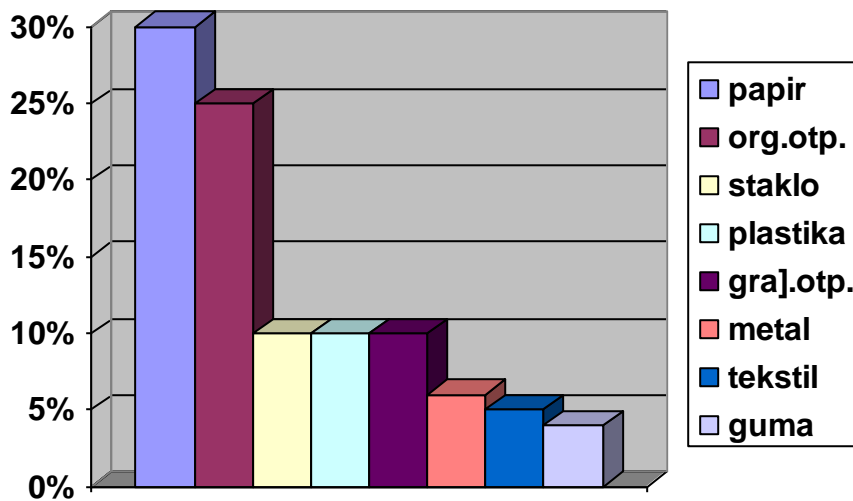
4.3.2 Састав комуналног отпада

Морфолошки састав отпада је масени део појединих врста отпада у карактеристичном узорку отпада. На морфолошки састав утичу:

- број становника
- економска ситуација становништва
- врсте привредних делатности
- годишња доба
- клима
- социолошки фактори
- остали фактори

Морфолошки састав се може оријентационо проценити и на основу расположивих података за насеља или градове са сличним бројем становника, климатским условима, врстом привредне делатности, сличним степеном стандарда становништва и искуствених података добијених од комуналних организација које прикупљају и дистрибуирају отпад.

Папир	30%
Органски отпад	25%
Стакло	10%
Пластика	10%
Грађевински отпад	10%
Метал	6%
Текстил	5%
Гума	4%

Морфолошки састав отпада у Иригу

4.3.3 Краткорочно утврђивање количина и састава отпада

Врсте и процена састава отпада који се одлаже на депонију у Иригу је тешко проценити без чешће анализе, мада је сличан осталим мањим Општинама.

Утврђивање количина и састав отпада сакупљеног на територији општине Ириг , ЈП Комуналац је обавило током периода 2008. и 2009. године.

Табела- Евиденција пражњења контејнера у Иригу и Врднику за 2009.год.

Подручје	Пражњење контејнера по месецима	
ИРИГ - ВРДНИК (конејнери од 5 м3)	Јануар	85
	Фебруар	76
	Март	89
	Април	142
	Мај	159
	Јун	153
	Јул	157
	Август	169
	Септембар	83
	Октобар	134
	Новембар	113
	Децембар	103

Табела – Квалитативна анализа отпада за 2009.годину.

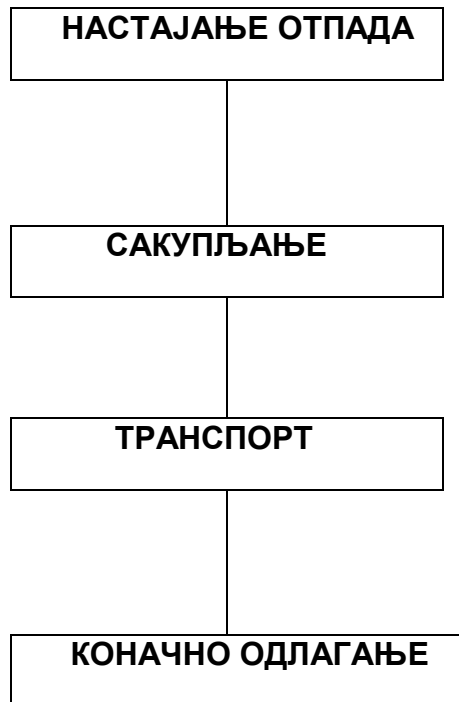
ТИП ОТПАДА	%
Папир	30 %
Стакло	10 %
Пластика	10 %
Гума	4 %
Матал	6 %
Органски отпад	25 %
Грађевински	10 %
Текстил	5 %
Остало	
УКУПНО	100 %

Контејнер за ПЕТ амбалажу

4.4 Сакупљање и транспорт отпада

Сакупљени отпад који настаје на простору града у садашњој пракси се без икаквог претходног третмана одлаже на постојећу депонију, где се разастире дозером и сабија његовим прелажењем преко разасутог смећа. Повремено се слојеви смећа прекривају инертним материјалом (земљом, шљунком, песком ...). Досадашњи систем примене одлагања отпада дат је шематски на слици:

Систем одлагања отпада

Настајање отпада - представља место настанка (генерисања) отпада: објекти за становање, јавне површине, објекти индустрије и мале привреде, медицински центар и друго. Када материјал или материја нема употребну вредност или долази у такво стање неупотребљивости, она се баца или сакупља ради одлагања.

Сакупљање - Под појмом сакупљање отпада подразумева се уклањање отпада са места настанка и његов транспорт до места одлагања (депоније) или места његове обраде (постројење за третман отпада).

Сакупљање отпада може у појединим случајевима да буде изузетно комплексан проблем с обзиром да променљивост количине генерисаног отпада током времене у некој средини, услед локалних карактеристика које се могу огледати у лакшем или тежем приступу локацијама за сакупљање отпада и других карактеристика локалног карактера.

У наведеним општинама може се констатовати да је број становника обухваћен системом сакупљања отпада од стране комуналних предузећа релативно велик, међутим за поједине делове општина не постоји податак о динамици сакупљања отпада. Најчешће се у поменутих општинама отпада сакупља једном дневно, а то се пре свега односи на централна места у општинама у којима живи и највећи број становника.

Постојеће стање опреме у комуналном предузећу Ириг

ОПШТИНА	ИРИГ
Број становника обухваћених сакупљањем отпада	12.329
Број насеља из којих се врши сакупљање отпада	12
Опрема за сакупљање отпада	Број јединица за сакупљање отпада (контејнера)
Контејнери до 5 м3	20
Контејнери до 1.1 м3	9
Контејнери за прикупљање секундарних сировина	5
Механизација за сакупљање отпада	Број возила
Аутоподизачи	1
Смећари	1
Трактор с приколицом	1
Механизација на депонији	Број возила
Радна машина- УЛТ	1
Машина за кошење траве СТИХЛ	1
Запослени	Број радника
На сакупљању отпада	9
На одлагању отпада	9
Број радних дана годишње	200

Транспорт – обавља "ЈП Комуналац" Ириг након сакупљања, утовара и транспорта отпад се одлаже на депонију у Иригу и сметлиште у Врднику. Међутим основни проблем код готово свих општина је застарела, често неисправна механизација.

Одлагање отпада - Настајање или продукција отпада представља резултат економске активности појединца, домаћинства па и државе у целини. Продукција комуналног отпада условљена је животним стандардом, начином живота, социјалним окружењем, нивоом индустријског развоја и другим параметрима својственим сваком окружењу. Из поменутих разлога количина, а посебно састав отпада који ће се продукovati могу значајно да се разликују међу државама, али и у оквиру исте државе. Количине и састав отпада на истом простору такође мењају се и током године.

У Републици Србији до недавно није постојала политика управљања отпадом и цео процес заснивао се на неадекватном одлагању отпада на депоније које најчешће нису задовољавале ни један критеријум неопходан да би се та места могла сматрати безбедним и одговарајућим за одлагање отпада. Иста ситуација је и у општинама које су обухваћене планом управљања отпадом.

У већини случајева на депонија у овим општинама, отпад на депонијама представља хетерогену смешу отпада из домаћинства, који је одлаган без готово икакве сепарације, а на депонији се налази измешан са земљом и грађевинским отпадом.

Приказ неуредне депоније

Један од већих проблема када је у питању одлагање отпада у општини Ириг, је постојање великог број малих дивљих депонија које се налазе на апсолутно неодговарајућим местима и које представљају значајну опасност са аспекта заштите животне средине.

Такође међу велике проблеме када је депоновање отпада у питању јесте паљење отпада на депонији, која је запаљења 24 часа дневно, а чији се дим пун различитих загађујућих материја разноси на велике удаљености.

4.4.1 Врсте судова за сакупљање отпада

Сакупљање отпада је битан процес, из разлога очувања здравља људи, животне средине, естетских и финансијских разлога. Правилно димензионисање и избор опреме, распоређивање контејнера и судова-канти је један од предуслова добре организације управљања отпадом.

Смеће код грађана се одвози специјалним камионом у Иригу уторком и средом, а у Врднику и Ривици петком уз помоћ трактора који купи смеће по мањим улицама.

Контејнери од 5м³ у Врднику уторком и петком, у Јаску средом, а у Иригу и осталим местима по потреби и они су углавном постављени код стамбених и пословних објеката или парку у кругу дворишта/пословног простора корисника.

А контејнери од 1.1.м³ у Иригу се празне по потреби.

Мали контејнер 1.1 м³

Велики контејнер од 5 м³ затворени

Велики контејнер од 5 м³ отворени

Табела- Врсте судова

Врсте судова	број
контејнери 1,1 м ³	ком.- 9 лимени са точкићима
контејнери 5 м ³	ком.-20 лимени
жичани контејнери за ПЕТ – амбалажу 4 м ³	ком.- 15

Кућне канте

Стање опреме за сакупљање комуналног отпада на територији Ирига је незадовољавајуће из следећих разлога:

- недовољан број великих контејнера,
- већи број судова за смеће у неисправном стању - сагорели (разлог: паљење контејнера)
- непостојање адекватних специјалних судова за сепарацију секундарних сировина (PET, картонска амбалажа, стакло ...),
- велики број судова код приватних кућа је нестандартан (шерпе, лонци, стари бојлери, бурад)
- неуређена места за постављање контејнера

Табела – Динамика одношења отпада по врстама

	Начин сакупљања	Место сакупљања	Врста возила и број	Динамика одношења отпада
Отпад из домаћинства	- ручно - механички	-из дворишта - улице	Аутосмећар Аутоподизач	контејнери по потреби приватне куће седмично
Лишће и отпад са јавних површина	- ручно	- улице - јавне површине	Трактор	по потреби
Индустријски отпад	- механички	- место корисника услуга	Аутоподизач	по позиву
PET амбалажа	- ручно	- улице	Трактор Аутоподизач	по потреби
Ауто гуме старе	Преузимају се из вулканизерских радњи			

Возила у ЈП Комуналац Ириг

MERCEDES MCD 1622

Zemlja proizvođača Nemačka god.proiz.1987
prva reg.01.06.1987 br.šas.61702715146433.
br.motora 42190510105561 boja žuta drap 5N
snaga motora 159 kw. kubika 10964 cm³
Vozilo je u ispravnom stanju dobro
održavano i u radnoj funkciji

PODRUŽENJE SUDSKIH VEŠTAKA VOJVODINA
Milenko Milić
STALNI SUDSKI VEŠTAK
INDIJA, Fruškogorska 103
Telefon: 022/553-222

		br.motora OM352A0M367.911-10011351 snage motora 124 KW radne zapremine 5675cm3 god.proizvodnje 2008.god.prva regist. 17.04.2008.god.Vozilo je u ispravnom stanju istrošenost guma 10%, motor čist, dobro održavano registrovano i u radnoj funkciji		
--	--	---	--	--

PRUŽENJE SUDSKIH POMOĆI "VOJVOĐINA"
Milenko Mijić
STALNI SUDSKI VEŠTAČ
INDIJA, Fruškogorska 103
Telefon: 022/553-222

7.	RU 824-40	TERETNO VOZILO MAN Marka MAN tip 19281 MA, god.proizvodnje 1982 prva reg. 01.07.1982 god. br.šasijske WMA5020035M003479 br.motora 35841960982110 snaga mot.280 KW radna zapremina 11500 cm3 nosivost 9800 kg. boja bela 01 Vozilo je u ispravnom stanju dobro održavano i u radnoj funkciji	1	1.000.000,00 din.
----	-----------	--	---	-------------------

UDRUŽENJE SUDSKIH VEŠTAKA "VOJVODINA"
Milenko Milčević
 STALNI SUDSKI VEŠTAK
 INDIJA, Fruškogorska 103
 Telefon: 022/553-222

5.		RADNA MAŠINA ULT 100 Mašina za obavljanje građevinskih radova, proizvođač IMK 14 OKTOBAR god.proizvodnje 1991 br.šasije 7035 br. motora 3769, motor i sklopovi čisti, Mašina je u ispravnom stanju dobro održavana i u radnoj funkciji	1	1.500.000
----	--	--	---	-----------

6		MAŠINA ZA KOŠENJE TRAVE STIHL Mašina za košenje trave, zemlja proizvodnje Austrija proizvođač STIHL god.proizvodnje 2010 naziv proizvoda MT, tip prizvoda 5097 br.mašine 980026942 Mašina je u ispravnom stanju dobro održavana i u radnoj funkciji	1	250.000,
---	--	--	---	----------

Недељни распоред одношења смећа из контејнера од 5 м3

ДАН	УЛИЦА
<ol style="list-style-type: none"> 1. Понедељак,среда,петак 2. Понедељак,среда,петак 3. Понедељак,среда,петак 4. Понедељак,среда,петак 5. Сваки дан 6. Сваки други четвртак 7. По позиву 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зграде – Врдник 2. Госпотски ред – Врдник 3. Амбуланта –Врдник 4. МЗ Врдник 5. Парк- Ириг 6. Фабрика воде – Јазак 7. Термал – Врдник 8. Фадап – Врдник 9. Ротис- Врдник 10. Еко-метал – Врдник 11. Срамаграр- Ириг 12. Пумпа – Ириг 13. Пумпа – Иришки Венац 14. Манастир – Хопово 15. Манастир –Крушедол 16. Манастир – Велика Ремета 17. Лугарница- Иришки Венац 18. Мотел -Иришки Венац 19. Ресторан Наша кућа- Иришки Венац 20. Национални парк – Фрушка гора 21. Фригосрем- Ириг 22. Вулин цом.
<ol style="list-style-type: none"> 8. По потреби 	<ol style="list-style-type: none"> 23. Добочаш – Врдник 24. Манастир – Врдник 25. Пијаца – Врдник 26. Стара колонија – Врдник 27. Паркинг Термал – Врдник 28. Шатринци, Добродол 29. МУП – Ириг 30. Гробље - Ириг

Недељни распоред изношења смећа из кућних канти Аутосмећари

ДАН	УЛИЦА
Уторак	Фрушкогорска - Ириг Иве Лоле Рибар - Ириг Ђоке Шундуковића - Ириг Стевана Гудурића - Ириг Доситеја Обрадовића - Ириг Војвођанска - Ириг Велес Петра - Ириг Стевана Пузића - Ириг
Среда	Карађорђева - Ириг Вука Караџића – Ириг Светозара Милетића - Ириг Анке Матић - Ириг Партизанска - Ириг Змај Јовина - Ириг Ривички пут - Ириг Иришки Венац - Ириг Викенд насеље - Ириг Нова - Ириг
Четвртак	Карловачка – Крушедол село Школска – Крушедол село Путиначка – Крушедол село 9.марта – Крушедол село Марадичка – Крушедол село Ново насеље – Крушедол село Омладинска – Крушедол село Јована Атанасијевића – Крушедол село

<p>Четвртак</p>	<p>Фрушкогорска – Крушедол Прњавор Драгана Јанковића – Крушедол Прњавор Лазара Тошића – Крушедол Прњавор Бранка Радичевића- Гргетег Косте Куршиновића – Нерадин Гробљанска – Нерадин Први Сремски одред – Нерадин Маршала Тита – Нерадин Змај Јовина – Нерадин ЈНА – Нерадин Поточна – Нерадин Моше Пијаде – Нерадин Светозара Милетића – Нерадин Фрушкогорска – Јазак Цара Уроша – Јазак Браће Мунџића – Јазак Пинкијева – Јазак Манастирска – Јазак Насеље Забеље – Јазак Баштине – Јазак Пинкијева – Мала Ремета</p>
<p>Петак</p>	<p>Брилова – Врдник Мирка Лаћарца – Врдник IX Војвођанске – Врдник Мигалова – Врдник Радничка – Врдник Раде Павловића – Врдник Гробљанска – Врдник Бугарски Луке – Врдник Дејић Луке - Врдник Лазе Гојковић – Врдник Трг Цара Лазара – Врдник Фрушкогорска – Врдник Карађорђева – Врдник Дудашева – Врдник Ђешина – Врдник Железничка – Врдник</p> <p>Васе Бачића – Врдник</p>

Петак	Милице Стојадиновић – Врдник 26. октобра – Врдник Бошка Сремца – Врдник Нова Колонија – Врдник Браће Опачић – Врдник Партизанска – Врдник Браће Петковић – Врдник Мартина Класића – Врдник Стара Колонија – Врдник Дана Котура – Врдник Маршала Тита – Ривица Палих Бораца – Ривица Војвођанских Бригада- Ривица Ново избегличко насеље- Ривица
-------	--

4.5. Рециклажа отпада

Рециклажа отпада представља прераду отпадних материја у производном процесу за првобитну или другу намену укључујући и органску рециклажу, без искоришћења енергије. Под рециклажом комуналног отпада подразумева се искоришћење појединих компонената које могу да се даље користе као секундарне сировине. Најчешће издвојиве компоненте су:

- амбалажни отпад (метал, папир, стакло, пластика)

- органски део отпада

- отпад из административних објеката (продавнице, административне зграде)

Циљ раздвајања отпада по врстама је њихово поновно коришћење на неком другом месту и обично за другу намену.

Од 2007. године отпочело је са издвајањем ПЕТ амбалаже на месту настанка – примарна селекција ПЕТ – амбалаже. На територији Ирига и Врдника постављени су жичани контејнери намењени само за ту сврху, док у осталим местима то још увек није пракса. Ту се ПЕТ – амбалажа прикупља и односи на пресовање. Пажње поменутих контејнера се врши по потреби у зависности од динамике пуњења.

ЈП "Комуналац "има склопљен уговор са "МИВА " Д.О.О Инђија који даље преузима несортиран, убалиран, транспарентни, убалиран, сортиран, без чепова, транспарентни, убалиран, сортиран са чеповима прикупљену ПЕТ – амбалажу и користи је као секундарну сировину.

Рециклажом може да се добије велика количина секундарних сировина: пластике, текстила, стакла, хартије, гуме, метала, уља итд.

Предности коришћења рециклаже као третмана за прераду комуналног отпада су:

- рециклажа је једна од основних стратегија управљања отпадом;

- смањује се количина комуналног отпада који треба одложити на депоније;

- могућност издвајања корисних компонената као секундарних сировина за производњу;

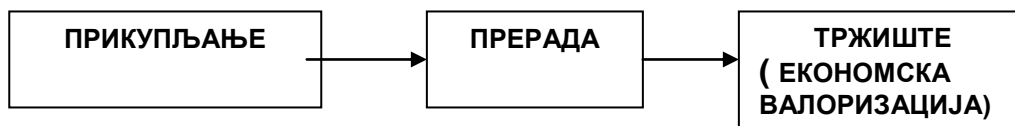
- остварује се економска добит (директном продајом или учешћем у производњи);

- рециклираним компонентама се смањују потребе за увозом сировина;

- смањује се експлоатација природних ресурса;

- штеди се енергија у индустријској производњи;

- постиже се заштита животне средине;

4.6 Друге опције третмана

Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, неходно је сагледати заступљеност свих опција третмана отпада.

Компостирање С обзиром на препоруке дефинисане Националном стратегијом за управљање отпадом, као и с обзиром на Директиву о депонијама ЕУ и забрану одлагања биодјеградабилног отпада на депоније, компостирање је добило на значају као алтернативна опција третмана биодјеградабилног отпада. У општини Ириг није заступљено компостирање као начин третмана отпада.

Коминуција Ово је поступак уситњавања органског материјала у посебним млиновима. Примењује се у кухињама, домаћинствима, угоститељским објектима, хотелима и индустрији за производњу хране. Уситњени материјал помешан са водом одлази у канализацију. У општини Ириг не постоји такав систем за коминуцију.

Анаеробна дигестија Третман комуналног отпада анаеробном дигестијом у општини није заступљен.

Инсинерација отпада У општини Ириг за управљање отпадом не постоји изграђено ни једно постројење за управљање комуналним отпадом, тако да овај поступак третмана није заступљен.

Остали системи третмана отпада У општини Ириг нису заступљени ни други видови третмана отпада као што су пиролиза, гасификација, плазма технологија, солидификација, неутрализација.

4.7 Одлагање отпада

Настајање или продукција отпада представља резултат економске активности појединца, домаћинства па и државе у целини. Продукција комуналног отпада условљена је животним стандардом, начином живота, социјалним окружењем, нивоом индустријског развоја и другим параметрима својственим сваком окружењу. Из поменутих разлога количина, а посебно састав отпада који ће се продукovati могу значајно да се разликују међу државама, али и у оквиру исте државе. Количине и састав отпада на истом простору такође мењају се и током године.

У Републици Србији до недавно није постојала политика управљања отпадом и цео процес заснивао се на неадекватном одлагању отпада на депоније које најчешће нису задовољавале ни један критеријум неопходан да би се та места могла сматрати безбедним и одговарајућим за одлагање отпада.

Према Националној стратегији управљања отпадом – са програмом приближавању ЕУ коју је донела Влада Републике Србије, 4. Јула 2003, градска депонија у Иригу се налази у категорији локација депоновања К4, где су сврстане званичне депоније – сметлишта које не испуњавају минималне мере заштите, које су попуњене и које одмах треба санирати, затворити и рекултивисати на истој листи се налази и сметлиште у Врднику. С обзиром да је општина Ириг потписала уговор о изградњи регионалне депоније са општинама: Инђија, Пећинци, Стара Пазова, Рума и Сремски Карловци и да касни регионални систем управљања отпадом, а на простору постојеће градске депоније Ириг

има простора за проширење и отварање нових касета тако да је најрационалније да се она преведе у категорију К-3, где се налазе званичне депоније – сметлишта која се могу још користити у периоду од 5 година, под условом да се изврши санација са минималним мерама заштите.

Такође треба узети у обзир чињеницу да се на територији општине Ириг налази национални парк Фрушка гора и да би било најрационалније да се заузимају нови простори за изградњу и отварање привремене нове депоније до изградње регионалне.

Максимално расположива запремина–капацитет депоније
V max = 5400 м3.

Преглед на пут кроз депонију

4.7.1 Санација депоније

Подношен је захтев Министарству за заштиту животне средине за имплементацију пројекта Иришке депоније.

4.7.2 Анализа положај постојеће депоније

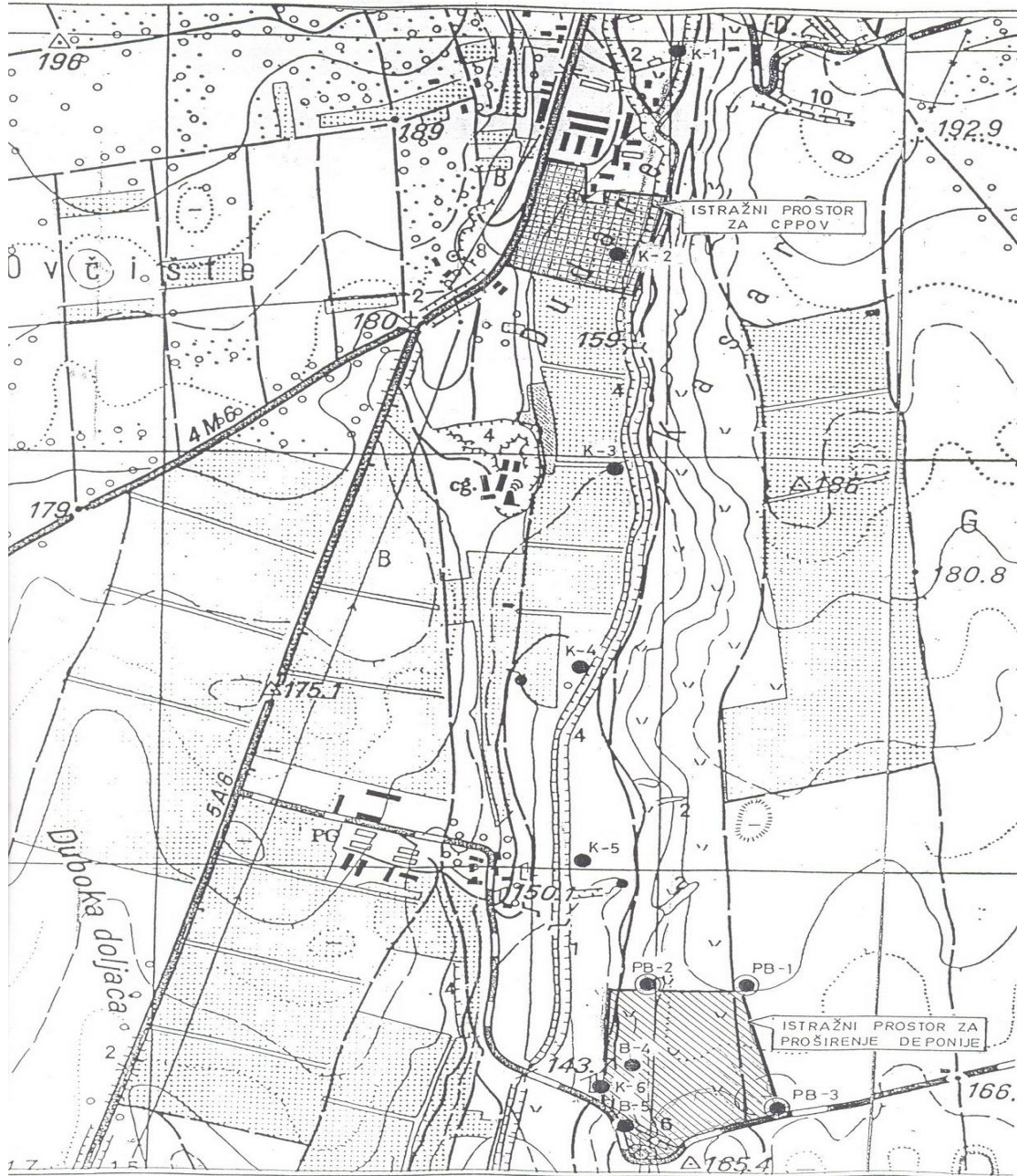
Депонија смећа налази се на излазу из Ирига, на месном путу за Руму у индустријској зони који се назива потез Батинци. Окружена је обрадивим пољопривредним земљиштем. На депонији се врши свакодневно одлагање отпада.

Лоцирана је на парцелама: 6845, 6846, 6847, 7413.

Већина ових парцела је у приватном власништву. Депонија је дата на управљање Јавном предузећу "Комуналац" Ириг.

Кроз депонију је пролазни приступни пут са чије леве и десне стране се одлаже отпад.Пут је неасфалтиран,земљани те је при лошим временским условима отежан пролаз камиона.

Карта депоније у Иригу – снимљено са катастарском подлогом.

4.7.3 Дивље депоније

У току 2009. године ЈП "Комуналац "Ириг изводио је јавне радове за пројекат санације дивљих депонија који је одобрен од стране Покрајине Војводине.

На територији општине се налази 16 дивљих депонија и то су:

- Мала Ремета, код економије
- Јазак, код фабрике воде
- Врдник, стара колонија код бање
- Ривица, код фудбалског игралишта
- Ириг, касарна
- Ириг, викенд зона
- Ириг, Партизанска капија
- Нерадин, код фудбалског игралишта
- Нерадин, чесма Св. Николе
- Крушедол Прњавор према Гргетегу
- Крушедол село, код економије
- Крушедол село, пут Р – 130, Банстол
- Велика Ремета, партизански пут
- Шатринци
- Добродол
- Гргетег, поред потока

Овим пројектом очишћене су само четири дивље депоније, и поред постављених табли упозорења отпад се поново баца на тим местима.

ЈП "Комуналац" Ириг 2010. године поднео је пројекат Републици Србији за извођење јавних радова на санацији осталих дивљих депонија, али је пројекат одбијен.

4.8 Индустијски, опасан и биохазардан отпада

4.8.1 Индустијски и опасан отпад

Индустијски отпад је сваки отпадни материјал који настаје у току једног индустриског процеса. По својим карактеристикама може бити инертан или опасан (хазардни).

Инертан индустијски се може у целини или издвајањем појединих компонената које се користе као секундарна сировина безбедно одлагати на санитарну депонију комуналног чврстог отпада.

Опасан индустијски отпад је отпадни материјал настао у току индустијског процеса, који по својој количини, концентрацији, физичким, хемијским или инективним особинама може представљати опасност по живот и здравље људи или животну средину ако се неадекватно третира, складишти, транспортује или се њим непрописно управља. Опасне карактеристике отпада у Србији су идентификоване у законској регулативи у

складу са Базелском конвенцијом, као токсичност, запаљивост, екотоксичност, експлозивност итд.

У складу са прописима Републике Србије, сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим и поступа у складу са законским прописима.

Опасан отпад се мора одлагати на посебан начин у складу са његовим карактеристикама и не сме се одлагати на депонију комуналног отпада.

У општини Ириг опасан отпад ,сконцентрисан је једино у фабрици **ЕКО – МЕТАЛ ВРДНИК**.

Погони **ЕКО – МЕТАЛ** смештени су на две локације у Врднику, за опасан отпад користи се погон у Гробљанској 2, док је прерада неопасног отпада лоцирана у производној хали у Индустијској бб.Са преко 5.000 м2 производног и складиштеног простора и укупном земљишном површином од преко 51.000 м2.

На локацијама се обавља делатност сакупљања, прераде и складиштења отпадних материјала који имају карактеристике опасног и неопасног отпада.

Под **сакупљањем** се подразумевају поступци за довожење, раздвајање, паковање у адекватну радну амбалажу и прописно обележавање отпадних материјала.

Под **прерадом** се подразумевају технолошки процеси поступања са појединим категоријама отпадних материјала у циљу издвајања корисних материјала и секундарних сировина, одвајања компоненти које садрже опасне и неопасне материје и њихово прописно складиштење. Постоје три инсталиране линије за прераду:

1. Прерада отпадне ОЕЕО
2. за прераду фотографских хемикалија,
3. за прераду каблова.

Под **складиштењем** се подразумева привремено складиштење на прописан начин како секундарних и корисних материјала, тако и опасног отпада који ће се за разлику од секундарних сировина које ће се продавати на домаћем и страном тржишту, на прописан начин предавати на поступање овлашћеним прерађивачима у земљи и иностранству.

Продаја се предвиђа на домаћем тржишту и за извоз.

Постојеће постројење прерађује чврст отпад раздвајањем, сортирањем, сечењем и уситњавањем на амбијенталној температури.

Електронски и електрични отпад чини већину третираног чврстог отпада.

Отпадна уља која не садрже уље катрана од угља и друге опасна супстанце се третирају на линији за прераду каблова и већина отпада се искоришћава. Прашина са машине за млевање каблова се прикупља у филтер вреће и циклоне и после се складишти у џамбо вреће до одвожења на депонију.

Основни циљ правилног третмана отпада је стварање што мање количине некорисних отпадних материјала који су предмет одстрањивања односно одлагања на депоније.

Отпадна уља

Отпадна уља су сва минерална или синтетичка уља или мазива, која су неупотребљива за сврху за која су била намењена, као што су хидрауличка уља, моторна, турбинска уља и друга мазива. Аутосервиси, механичке радионице и индустријска постројења

користе разне врсте уља, па се као последица стварају велике количине отпадног уља, које се сврстава у групу опасног отпада.

Отпадна уља треба одвозити на регенерацију. Препоручује се одвожење отпадног уља у Рафинерију Београд, индустрију која се засад једина бави регенерацијом на територији Републике Србије или уступање специјализованим фирмама ради деструкције којих има неколико на територији Србије. Нема података о количинама на нашој територији.

PCB отпад

Трансформаторска (пираленска - PCB) уља спадају у групу најопаснијих и најотровнијих материја. Изузетно су канцерогена и са њима се мора пажљиво поступати. PCB уља се највише налазе у електроенергетским постројењима. Нема података о количинама на нашој територији.

Стара возила

Отпадна односно неупотребљива возила су моторна возила или делови возила која су отпад и која власник жели да одложи или је њихов власник непознат. У досадашњој пракси стара возила су сакупљана и продавана као "старо гвожђе", од чега су продавани само метални делови, а остали су одбацивани и одношени на депонију. Велики број аутомобилских шкољки завршио је на дивљим депонијама у шумама, потоцима и сл. Стога је потребно успоставити систем за сакупљање и продају ових возила ради рециклаже, тј. раздвајања на делове који се могу рециклирати (пластика, метал, гуме, текстил, уља). У Србији се последњих година појавило неколико фирми које се овим специјализовано баве.

Стара возила

Истрошене батерије и акумулатори Подаци о количинама истрошених батерија и акумулатора не постоје.

Отпадне гуме

Отпадне гуме су гуме од моторних возила (аутобуса, камиона, мотоцикла и др.) пољопривредних и грађевинских машина, приколица, вучних машина и сл., након завршетка животног циклуса производа.

Отпадне гуме представљају драгоцену секундарну сировину која у Србији још увек нема одговарајући третман. Стога се оне одлажу на најширем простору, од малих привремених складишта до бацања у потоке, шуме, по њивама итд. Као отпад, старе гуме имају карактеристике опасног отпада због могућности запаљења, када емитују велике количине штетних материја у атмосферу (чађ, угљен-моноксид, сумпор-диоксид). Такође представљају легла инсеката и глодара, те и на тај начи штете здрављу људи и животној средини.

Аутомобилске гуме које се генеришу у Иригу одлажу се у дворишту ЈП Комуналац Ириг, ради предаје на даљи третман. Просечна количина у 2009. је 4%.

Органски отпад

Извори органског отпада су различити: од отпада од хране, који настаје у домаћинствима, угоститељским објектима, мензама и сл. до отпада који се јавља као последица уређења парковских површина итд. Дефинитивно, органски отпад има могућност једноставног третмана компостирањем и примену за широк спектар активности: као природно ђубриво за цветне културе, травњаке итд. па све до ремедијације девастираних површина, као што је то случај са површинама које су девастиране плављењем рудничком јаловином. Просечна количина у 2009. је 25%.

4.8.2. Биохазардни отпад

Медицински и фармацеутски отпад

Под медицинским отпадом се подразумева сав отпад настао у здравствени установама, без обзара на његов састав, особине и порекло. То је хетерогена мешавина класичног смећа, инфективног, патолошког и лабораторијског отпада, амбалаже, лекова и дугог хемијског отпада. Следеће групе медицинског отпада се сматрају инфективним, односно опасним отпадом:

- Крв, крвни деривати и продукти крви
- Игле, шприцеви, пипете, епрувете и лабораторијско стакло
- Отпад са хирургије, као и обдукционе сале
- Отпад са инфективних одељења и карантина
- Људска ткива и органи који садрже патогене микроорганизме
- Отпад који настаје при хемодијализи и трансфузији крви
- Ткива, органи и животиње коришћењи за експерименте

Третман медицинског отпада по Националним прописима и директивама ЕУ подразумева:

- Прикупљање медицинског отпада вршити у наменским специјалним кутијама, које су отпорне на кидање и цепање;

- Игле и остали оштри предмети се прво стављају у кутије, а затим се адекватно одлажу у одговарајуће контејнере;
- Контејнери треба да се налазе на одређеној локацији са потребном адекватном заштитом (оградом, под кључем) у кругу здравствених центара;
- Медицински отпад се по успостављању услова транспортује на спаљивање, тј. деструкцију;

Фармацеутски отпад подразумева отпад из производње лекова, лекове којима је прошао рок трајања, као и лекове који се из различитих разлога више не користе у сврхе лечења. Под фармацеутским отпадом се подразумева и амбалажа у коју се пакује и продаје и средства којима се дозира и примењује. Услови поступања са фармацеутским отпадом идентични су условима за медицински отпад, с тим што се овај отпад не сме мешати, већ се мора складиштити до уништења по врстама у складу са прописима.

Отпад месечно односи овлашћена институција секундарне здравствене заштите опремљена стерилизатором и опремом која тај отпад претвара у неопасан, а затим га комунално третира, односно одлаже. У клиничким центрима и институтима у Р. Србији постоје и спалионице отпада којима је првенствено сврха стварање енергије, топлотне или електричне и чини овај третман економски исплативим.

Циљ је да се обезбеде и осигурају услови:

1. да се не угрожава здравље људи и животна средина,
2. превенира настајање отпада и отклони опасност од његовог штетног деловања,
3. издвоје, рециклирају сировине,
4. разраде методе и поступци за одлагање отпада,
5. прати континуирано настанак и одлагање отпада,
6. развија свест о управљању отпадом и његовим циклусом.

Проблематика имплементације

Обзиром да је стратегија и план управљања на самом почетку имплементације, прелиминарно резултати су задовољавајући из разлога:

1. Прецизно се знају токови медицинског отпада.
2. у Заводима за јавно здравље постоје обучени кадрови звања санитарно – еколошких инжењера који се баве овом проблематиком.
3. Клинички центри, болнице и институти централизују токове отпада и управљају њим на економски прихватљив начин.

ПРАВИЛНИК О САКУПЉАЊУ И ТРЕТМАНУ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ИРИГ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се ближи услови и начин сакупљања, класификовања и третирања медицинског отпада.

Члан 2.

На територији општине Ириг, генератори медицинског отпада су: Дом здравља, Центар за рехабилитацију, и постојеће ординације приватне медицинске праксе.

Члан 3.

Под медицинским отпадом се подразумева сав отпад настао у здравственим установама или ван њих, као последица пружања здравствене заштите. Медицински отпад у здравственим установама је хетерогена мешавина комуналног и медицинског отпада у ужем смислу речи. Медицински отпад (у ужем смислу речи) обухвата инфективни, хемијски, фармацеутски, патоанатомски отпад и оштре предмете.

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Члан 4.

Управљање отпадом је скуп мера и активности који обухвата класификацију, паковање и обележавање, привремено складиштење и транспорт до центра за третман медицинског отпада као и надзор над тим активностима.

Члан 5.

Класификација је процес који се одвија на месту генерисања отпада, где се отпад класификује према пореклу, саставу и даљој намени, на: комунални и медицински. Комунални отпад се одлаже у контејнере намењене за комунални отпад и даљи транспорт преузима локална комунална служба.

Медицински отпад у ужем смислу речи се класификује на инфективни, фармацеутски и оштре предмете.

Члан 6.

Инфективни отпад се одлаже у специјалне кесе отпорне на кидање и цепање.

Оштри предмети, као што су игле, одлажу се у специјалне кутије.

Фармацеутски отпад, као што су лекови и вакцине са истеклим роком, одлажу се и складиште посебно.

Члан 7.

Упакован отпад у специјалне кесе и кутије се обележава декларацијом у виду самолепљиве налепнице са одговарајућим обележјем. На декларацију се уписује маса отпада, место генерисања, време, као и одговорно лице.

Члан 8.

Отпад из припадајућих амбуланти Дома здравља, доноси се већ класификован, упакован и обележен у матичну установу, као и отпад који се генерише током кућног лечења и хитних интервенција. Процес класификовања, паковања и обележавања

одвија се свакодневно. Кесе са инфективним отпадом, као и кутије са оштрим предметима, смештају се у специјалне контејнере, који се налазе у посебној, томе намењеној просторији. Медицински отпад преузима именована служба Опште болнице Сремска Митровица, и транспортује, према прописима, у њихов центар.

ЛИЦЕ ОДГОВОРНО ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Члан 9.

У Дому здравља, именовано је одговорно лице за надзор и управљање описаним процесом.

Количина медицинског отпада по месецима:

Мај 2010 – 98,8 кг
Јун 2010 _ 128 кг
Јул 2010 _ 88 кг
Август 2010 _ 84,9 кг

4.9 Економски инструменти у области заштите животне средине

Решавање проблема везаних за заштиту животне средине изискује неопходно утврђивање приоритета и економски ефикасне стратегије за њихово решавање. Важну улогу при томе имају адекватна политика цена и примена економских инструмената. Њиховом мудрој примени, паралелно и у другим секторима (енергетика, саобраћај, привреда итд.), постиже се преусмеравање ресурса ка одрживом развоју и постиже економски ефикасно остварење политике у области заштите животне средине.

Једна од главних карактеристика, по којој се економски инструменти издвајају у односу на традиционалне регулаторне-командно-контролне инструменте у овој области, јесте то што подстичу тржишни приступ: 1) стимулација еколошки прихватљивог понашања економских чинилаца (промишљеност), 2) генерисање прихода, који се потом могу концентрисати на инвестиције у циљу побољшања квалитета животне средине, 3) лична одговорност.

Главне предности примене економских инструмената: интернализација трошкова (стварни трошкови загађења се одражавају на цене производа и услуга), економски ефикасно смањење загађења, принцип “загађивач плаћа” тј. “корисник плаћа” (уместо принципа ППП, где корисник природних ресурса плаћа), генеришу се приходи за инвестирање у животну средину кроз наменска средства (државни буџети, еколошки фондови) и обезбеђује њихово коришћење, позитивни ефекти на иновативност и конкурентност и увођење еколошких технологија, ублажавање тзв. “дифузног загађења” (контрола малих извора загађење: кућни отпад, покретни извори, амбалажа и слично).

Историјски гледано, развој економских инструмената имао је следећи временски ток: 1) корисничке таксе, 2) порези на емисију штетних материја (са одређеним пореским олакшицама), 3) еколошке таксе. Данас је у многоне нарастао значај еко-такси, и даље је у експанзији. Као посебне иновације у овој области, јављају се системи депозита са рефундирањем, дозволе које се могу куповати/продавати на тржишту,

разне финансијске стимулације и субвенције.Актуелни видови инструмената у области управљања отпадом, данас су најчешће:

1. Регулативно-правне мере од стране државе: доминирају, неефикасно и недовољно се примењују, бирократија успорава лично доношење одлука итд.

2. Економски инструменти: цене (наплата услуга од корисника, казне, таксе, повраћај амбалаже и сакупљање секундарних сировина). Цене представљају веома важан инструмент али су и даље под својеврсном политичком контролом, тј. нису економске (засноване на тржишним принципима) – као последица тога долази до коришћења застарелих возила, опреме и технологија за прикупљање отпада и највећи део прихода се односи на њихову амортизацију. Као посебна последица непримењивања економских принципа у овој области (посебно код казни и такси) јавља се појава да се отпад веома лако илегално одлаже, тј. да је ван контроле надлежних.

Све напред поменуто се лако може уочити и применити и у општини Неготин. Ситуација у општини Ириг, по питању сакупљања и депоновања отпада, као и прикупљања и откупа секундарних сировина, може се сагледати из два угла: 1) кроз делатности организоване од стране државе, тј. локалне самоуправе, кроз пословање локалног комуналног предузећа ЈП "Комуналац "Ириг, и општинске Инспекције за заштиту животне средине, 2) кроз пословање малих, углавном приватних, фирми које се баве откупом секундарних сировина.

Општинска инспекција за заштиту животне средине и комунална инспекција

У области заштите животне средине, на територији општине Ириг ангажовани су инспекцијске службе Општинске управе СО Ириг, и то Еколошка (за заштиту животне средине) и Комунална инспекција.

Обе инспекције делују сходно Одлуци СО Ириг о уређењу насељених места на територији општине Ириг. Оне врше инспекцијски надзор, предлажу мере за отклањање услова штетних по околину, и подносе пријаве надлежном прекршајном органу, привредне пресуде и кривичне. Поменута Одлука, поред дефинисања послова којима се баве инспекција, предвиђа и одређене казнене одредбе за загађиваче, тј. прекршиоце локалних еколошких прописа. Поред њих, у општини делује и Републички инспекцијски орган надлежан за поштовање националних Норми и Прописа.

Казнене одредбе, сходно поменутој одлуци, дефинисане су у члановима 127-131, и односе се подједнако на све прекршиоце прописа у области заштите животне средине: физичка, правна и одговорна лица, извођачи радова, предузетници и други. Казне се крећу у распону од мин. 250,00 динара (за физичка лица која начине мањи прекршај) до мах. 80.000,00 динара за правно лице које крши еколошке прописе.

ЕКО – фонд општине Ириг

Није формиран Скупштинском одлуком и добијена сагласност, министарства за заштиту животне средине бр.401-00-00332/2010-01. Одлука о оснивању фонда 01-011-3/2010.

5. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ

5.1 Процена будућих количина отпада

За ефикасно планирање управљања комуналним отпадом и дефинисање објеката за третман, броја и врста потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количине чврстог отпада коју продукује становништво општине у току одређеног временског периода.

Количина отпада која ће бити генерисана у општини одређена је на бази броја становника за одређени период планирања, као и на бази планираног броја становника који ће бити обухваћен систематским сакупљањем отпада.

Последњи попис становништва из 2002.године, даје следеће податке о општини.

Укупан број становника општине Ириг је 12.329.

- У Иригу – 4.848 становника,
- У околним селима - 7.480 становника
- Викенд насеља имају 84 корисника који плаћају комуналне услуге.

За планирање система за управљање комуналним отпадом и дефинисање објеката за третман, количине потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количине чврстог отпада коју продукује становништво општине у току одређеног временског периода. Из овог елемента произилазе количине отпада које се могу рециклирати или другим опцијама третирати, као и количине отпада која ће се одлагати на депонији.

У општини Ириг системом организованог сакупљања отпада обухваћено је 100% становника Ирига, као и околних села.

Процена будуће количине отпада који се генерише у општини базира се на следећим претпоставкама:

- Број становника неће значајније осцилирати.
- Процењена просечна продукција кућног отпада по становнику и Иригу износи 5кг недељно по становнику.
- Процењена генерисана количина отпада износи 1кг / дан по глави сеоског становника.
- Степен покривености укупног становништва и урбаног и руралног је 100%.

Папир	30%
Органски отпад	25%
Стакло	10%
Пластика	10%
Грађевински отпад	10%
Метал	6%
Текстил	5%
Гума	4%

Морфолошки састав комуналног отпада у општини

Састав отпада у општини за који се ради План управљања је веома различит, нема навода метода као и обухваћеног узорка. Индикативно је да депонија нема вагу, тако да и подаци о количинама који су наведени су информациони.

На основу података о морфолошком саставу отпада израчунава се средња густина несабијеног чврстог комуналног отпада.

Средња густина комуналног отпада се усваја $0,3 \text{ t/m}^3$ као литературна иако је добијена густина отпад у општини варира, због поменутих претпоставки може се узети литерални податак од $0,3 \text{ t/m}^3$.

$$\rho_{sr} = 0,3 \text{ t/m}^3$$

5.2 Институционалне промене

У оквиру институционалних промена кључни корак чини усаглашавање националног законодавства са законодавством ЕУ и стварање правних претпоставки за уређивање свих аспеката и опција управљања отпадом, одређивање процедура за издавање, ревизију или одузимање дозвола, увођење ефикасних економских инструмената, јачање надзора и контроле, као и доследно спровођење казнене политике.

Будући да институционални оквир чини структура, организација и капацитет 95 одговорних институција и да институционално јачање и планирање представљају услов за развој система управљања отпадом и ефикасно спровођење закона, промене се односе на:

- поделу функција и одговорности између локалних (општинских), регионалних (међуопштинских) и републичких органа и организација;
- усклађену организацију и повезаност институција одговорних за управљање отпадом, њихову координацију и повезаност са другим секторима, као и јачање њихових кадровских и техничких капацитета;
- планирање управљања отпадом и финансијско управљање; укључивање приватног сектора у организациону структуру управљања отпадом и могући облици партнерства;

5.2.1 Подела одговорности и децентрализација

Ефикасност спровођења закона и успешност организације управљања отпадом зависе од поделе функција и одговорности између локалних, регионалних и републичких органа и организација. Подела одговорности мора бити рационална и јасно дефинисана. Савремени захтеви у управљању отпадом упућују на децентрализацију власти и преношење надлежности са републичких на покрајинске, односно локалне власти, јачање локалних структура, њихову самосталност и преузимање потпуне одговорности за организацију управљања отпадом на својој територији.

Промену у надлежностима прати дистрибуција (уступање) финансијских прихода Републике ради обезбеђења организационих и функционалних капацитета локалних заједница и повећања инвестиционог потенцијала за развој система управљања отпадом.

Обезбеђење самосталности и преузимање одговорности локалних власти за избор развојних и практичних модела управљања отпадом, гарантује ефикаснији и флексибилнији систем за задовољење потреба локалног становништва односно систем усаглашен са локалним интересима и специфичностима.

Такође, у хијерархији надлежности, поред права надзора, неопходно је унапредити облике сарадње и координације републичких, регионалних и локалних власти у погледу свих мера и поступака управљања отпадом.

5.2.2 Јачање институционалне структуре и секторска интеграција

Јачање институционалних структура локалних заједница чине организационе и функционалне промене органа и тела надлежних за управљање отпадом. То значи да је у општини потребно планирати кадрове и формирати организациону јединицу са описом послова за спровођење свих мера и поступака управљања отпадом, а нарочито за:

1. праћење стања, припрему и предлагање локалних планова управљања отпадом и посебних програма (сакупљање опасног и других отпада из домаћинства, смањења биодеградибилног и амбалажног отпада у комуналном отпаду, поступања са отпадом за који су прописани посебни токови, развијање јавне свести и др.);
2. припрему и обраду података за одређивање локације постројења за привремено складиштење и чување отпада (трансфер станице), постројења за третман, односно одлагање отпада, укључујући техничке захтеве за пројектовање објеката и организовање активности;
3. координацију организације управљања отпадом између општине, регионалних органа и тела или предузећа, комуналних и других правних и физичких лица укључених у регионални или локални систем управљања отпадом;
4. планирање буџета (изворе финансирања и процену трошкова), припрему предлагање и извршење финансијских планова;
5. издавање одобрења, дозвола и других прописаних аката;
6. сарадњу са другим надлежним службама у општини, другим општинским управама укљученим у регионални план управљања отпадом, надлежним министарствима, агенцијом и др;
7. надзор и контролу, као и друге послове у складу са законом и локалним, Односно општинским прописима.

Приликом планирања и организовања службе (организационе јединице) за обављање наведених послова општинска управа се стара о усклађивању начина рада ове службе са радом осталих релевантних сектора у општини (планирање и изградња, заштита животне средине, земљишта, вода, послови привреде, финансија и др.), као и усклађивање рада са међуопштинским, регионалним органом, телом или предузећем, у складу са обавезама које произилазе из одлука општинске управе, посебно одлука везаних за имплементацију регионалног плана управљања отпадом.

Општинска управа идентификује број и структуру кадрова према дефинисаним обавезама и одговорностима, узимајући у обзир потребу за остваривањем самосталности и висок ниво компетентности.

Институционалне промене, са аспекта ефикасности управљања отпадом, зависе од одлучности општинске управе у погледу промена у организационој структури, као и у обезбеђењу кадровског капацитета и унапређењу техничке опремљености службе одговорне за управљање отпадом и у том смислу општинске власти захтевају подршку целе локалне заједнице.

Организација општинске службе (организационе јединице) за управљање отпадом приоритетно је у функцији ефикасног спровођења закона и других прописа у сектору отпада, при чему треба имати у виду обавезе које нас очекују у процесу придруживања ЕУ и припрему надлежних институција за нове одговорности и интегрисан приступ у доношењу и спровођењу одлука.

5.2.3 Методе планирања и финансијско управљање

Регионално планирање представља имплементацију стратешких циљева дефинисаних у Националној стратегији управљања отпадом. Регионалним планом одређује се дугорочна политика региона у погледу рационалног и одрживог поступања са отпадом и дефинишу заједнички циљеви више локалних заједница у управљању отпадом.

У оквиру регионалног плана, као модела ефикасног оперативног планирања, садржани су подаци и процене о врстама, количинама и пореклу отпада који ће бити искоришћен или одложен на територији која је обухваћена планом, опрема, локација постројења, моделовање, обезбеђење мониторинга, евалуације и ревизије плана.

Јединице локалне самоуправе дефинишу заједничке циљеве у управљању отпадом споразумом скупштина под условима утврђеним законом.

Споразумом скупштине јединица локалне самоуправе уређују:

1. поступак израде и доношења регионалног плана (његову садржину и рокове);
2. међусобна права и обавезе у обезбеђењу услова за обављање послова управљања отпадом, изградњу и рад постројења, укључујући финансирање;
3. права и обавезе комуналног и другог правног лица или физичког лица у вршењу комуналних делатности;
4. оснивање и утврђивање функција међуопштинског, регионалног органа, односно тела или предузећа, одговорног за руковођење и спровођење плана, координацију учесника и усклађивање процедура;
5. облике и моделе партнерских аранжмана између јавног и приватног сектора (тендери, уговори, концесије и др.), укључујући раздвајање појединих делатности, посебно сакупљање и транспорт од третмана, односно одлагања
6. начин доношења одлука у случају несагласности о појединим питањима у вези са управљањем отпадом;
7. друга питања од значаја за организацију и спровођење управљања отпадом.

Међуопштински, регионални орган, тело или предузеће, одговорно за руковођење и спровођење плана и координацију учесника обавља активности утврђене оснивачким актом, односно одлукама скупштина јединица локалне самоуправе у региону, а нарочито:

- изградњу и рад регионалне депоније;
- изградњу и рад трансфер станица или сакупљачких центара;
- сакупљање отпада из домаћинства и другог отпада;
- сакупљање рециклабилних материјала или њихово издвајање из комуналног отпада;
- развој и унапређење активности у будућности (компостирање, рециклажа и прерада, коришћење енергије, биогаса и др.).

Финансијско управљање у оквиру регионалног плана подразумева одређивање цена услуга и прикупљање накнада за услуге управљања отпадом које организују општине,

односно заједница општина преко међуопштинског органа, тела или предузећа, припрему и планирање буџета према стварним трошковима и реалним потребама, као и инвестирање у изградњу и опремање постројења или унапређење делатности управљања отпадом.

Финансијско управљање директно зависи од опредељења скупштина јединица локалне самоуправе у погледу модела на којима ће се заснивати однос јавног и приватног сектора и обезбеђења услова конкуренције.

5.2.4 Укључивање приватног сектора

Однос јавног и приватног сектора требало би да одигра кључну улогу у обезбеђивању ефикасног система управљања отпадом. Поред неспорних података о неодговарајућој техничкој опремљености постојећих комуналних предузећа, недостатку изграђених и опремљених постројења за третман, односно одлагање отпада, стоје и чињенице о неефикасној организацији и немогућности друштвених организација да значајније инвестирају у сектор отпада због нагомиланих других проблема и приоритета. Укратко, оцена стања у овој области је неразвијен систем управљања отпадом и низак квалитет услуга.

Из разлога економичности и ефикасности општинске власти у региону одређују ниво и критеријуме квалитета услуга и постојећим комуналним предузећима омогућују ангажовање у мери у којој су ова предузећа ретко способна да испуне захтеване критеријуме, узимајући у обзир максималну искоришћеност свих адекватних техничких капацитета и упосленост одговарајућег броја и структуре кадровских капацитета.

Равноправно са постојећим комуналним предузећем општинске власти би требало да укључе и приватни сектор у организацију управљања отпадом подстицањем конкуренције.

Успостављање и развој односа јавног и приватног сектора полази од:

1. увођење јавног конкурса (тендер);
2. закључивања уговора о поверавању појединих послова или делатности управљања отпадом предузећима опремљеним за њихово вршење;
3. обезбеђења подстицајних мера (техничка помоћ и др.);
4. вршења мониторинга и ефикасног надзора над извршењем над обавезама из уговора и сталне провере и оцене квалитета услуга, укључујући транспарентност модела и аранжмана, као и контролу јавности;
5. обезбеђења институционалних капацитета за праћење и ефикасан инспекцијски надзор над радом правних и физичких лица која су укључена у организацију управљања отпадом и надзор над применом мера заштите животне средине.

Такође, у оквиру законом прописаних процедура, могуће је и давање концесија чији предмет може бити – изградња, одржавање и коришћење комуналних објеката ради обављања комуналних делатности.

5.3 Предлог организационе структуре система управљања отпадом

У настојању да се смањи распрострањено бацање отпада уз путеве у наредном периоду ЈП Комуналац Ириг поставиће посебно обележене контејнере за прикупљање електронског отпада.

Овим путем би смањили могућност даљег негативног утицаја на животну средину и здравље људи, а отпад би даље транспортовали до постројења које има дозволу за управљање отпадом.

Тако ће се створити темељи за рециклажне центре који ће представљати места где широка јавност може депоновати отпад који не може бацати у своје канте.

5.4 План сакупљања отпада

У складу са основним принципима политике управљања комуналним отпадом, комунални неопасан отпад се мора раздвојити од осталих врста отпада, као што су индустријски и медицински отпад како би се добила економска цена потребног третмана који ће домаћинства плаћати. Захтеве за раздвајање отпада мораће да испуњавају и произвођачи индустријског или медицинског отпада.

У краткорочном раздобљу, отпад из домаћинстава који се ствара у урбаним центрима ће се и даље одлагати у постојеће комуналне контејнере. У циљу успостављања система сакупљања отпада из сеоских домаћинстава који ће се увести у наредних 5 година, прво ће се забранити одлагање отпада на дивљим депонијама и увешће се контејнери који ће бити размештени по месним заједницама. С обзиром на велику разуђеност кућа по селима, треба размотрити могућност да се у сеоска подручја уведу канте за по два домаћинства, које ће се поставити у наредних 5 година.

У настојању да се смањи широко распрострањено бацање отпада уз путеве или на дивље депоније, увођење контејнера на главним дивљим депонијама након њиховог чишћења или санације, омогућује бар делимично задржавање одбаченог отпада, смањујући могућност даљих негативних утицаја на околину или здравље.

Фреквенција сакупљања кућног отпада зависи од типа и врсте возила за сакупљање отпада (коју ограничава капитални трошак возила, трошкови рада, удаљеност од места сакупљања до депоније где се возило празни) и броја контејнера који се одједном могу поставити на једној локацији. Додатно, на капацитет контејнера и фреквенцију сакупљања утиче и природа отпада. Одложени кабасти отпад ће напунити контејнер и тако ће бити потребно чешће пражњење.

У оквиру успостављања система за управљање отпадом, као битна новина се уводи захтев за оптимизацијом коришћења судова (контејнера) за сакупљање и превоз у оквиру целог региона. Рационализација се огледа у процени потребне фреквенције сакупљања отпада, могућности за сакупљања отпада на темељу типа (величине) судова, запремини произведеног отпада, капацитета возила за сакупљање, броја становника који је обухваћен услугом сакупљања отпада и удаљености од депоније. Поред фреквенције одношења која се базира претежно на обрачуну количина отпада, као још један важан фактор се појављује планирање матрица кретања возила како би се постигло оптимално сакупљање отпада уз што мање трошкове.

5.4.1 Опрема за сакупљање отпада

За прикупљање отпада ЈП "Комуналац"Ириг располаже са 9 контејнера од 1.1 м³, 20 контејнера од 5м³ и 15 контејнера за ПЕТ – амбалажу.

Тренутни број контејнера не задовољава потребе Ирига и околних места, али како се у наредних 5 година планира повећање прикупљања отпада требало би набавити одређен број нових контејнера.

Правилно распоређивање контејнера је један од предуслова добре организације управљања отпадом. Контејнери се могу распоредити уз улицу, на тротоарима и на локацијама које су посебно опремљене за ту сврху. Највише се контејнери распоређују уз улицу или на тротоарима.

У циљу обезбеђења заштите здравља и животне средине, контејнере је корисно груписати на посебним локацијама које је потребно и посебно организовати, као на пример:

1. контејнере треба сместити на посебно израђене бетонске платое, ограђене различитим типовима оградe, у зависности од положаја, заштитних, хигијенских и естетских захтева;
2. платое треба поставити тако да задовољавају услове саобраћаја (плато не сме бити на растојању већем од 15-20m од саобраћајнице којом се креће камион за одвоз отпада), водовода и канализације, електро-енергетике, тт и топлификације, са циљем да се задовоље потребе грађана, у складу са распоредом стамбених и стамбено-пословних објеката;
3. платое треба израђивати са нагибом од 2%, да се не би задржавала вода од атмосфералија, а и због сливања воде након прања платоа и контејнера;
4. број потребних контејнера одређује се према формули:

$$N = O \times S \times D / V \times k$$

N – број потребних контејнера;

O – количина отпада (m³/дан/становнику);

S – број становника одређен за сабирни пункт;

D – број дана између два одвоза

5. за одржавање хигијене платоа и контејнера.

5.4.2. Сакупљање кабастих материјала

Посебан проблем за сакупљање представља кабаста материјал као што су намештај, електрични уређаји, грађевински материјал и сл. који се увек морају сакупљати издвојени имајући у виду њихову величину.

Успешна пракса показује да је за овакве материјале потребно установити правила која важе за све становнике, адекватну фреквенцију сакупљања и координисано сакупљање са заинтересованим корисницима као што је индустрија, појединци и сл.

5.5 Систем раздвајања и рециклаже отпада и друге опције третмана

5.5.1 Систем раздвајања и рециклаже отпада

Очекује се да се систем управљања отпадом у општини Ириг развије у наредних 5 година (2010. - 2014. година) према следећој шеми:

- Организација и модернизација сакупљања
- Проширење обухвата становништва
- Повећање броја рециклабилних компоненти које се примарном селекцијом издвајају из отпада
- Изградња постројења за рециклажу

Основни разлози за увођење рециклаже су:

- Рециклажа је један од основних циљева Националне стратегије управљања отпадом у Србији;
- Рециклажом се смањује количина комуналног отпада који треба одложити на депонију и врши се валоризација секундарних сировина из комуналног отпада;
- Рециклажом се остварује економска добит (директна продаја и посредно учешће у осталим производним гранама);
- Рециклиране компоненте су неопходна секундарна сировина у производњи више индустријских грана (метална, индустрија папира, индустрија стакла);

- Рециклиране компоненте се увозе. Овим програмом се замењује увоз у великом делу;
- Рециклажом се чувају постојећи ресурси (мања количина отпада се одлаже на депоније- мањи простор за одлагање, а природни ресурси се мање користе за издвајање сировина- нарочито за Al, Co, Ni);
- Рециклажом се штеди енергија (мањи утрошак енергије је за производњу из секундарних сировина него из сировина);
- При преради секундарних сировина смањују се трошкови производње у односу на прераду сировина;
- Рециклажом се отварају нова радна места;
- Рециклажом се постиже заштита животне средине;
- ЕУ кроз своју политику управљања отпадом постулира обавезу рециклаже.

Разлози за потребу повећаног искоришћавања отпада су вишеструки:

- сазнање о ограниченим природним ресурсима и потреби рационалног коришћења онога чиме се располаже;
- строжи прописи о заштити животне средине отежавају уклањање отпада, па је неопходно да се рециклажом смањи обим отпада који иде на депонију;
- тешкоће при обезбеђењу локација за нове депоније указују на рециклажу као једну од могућности смањивања потреба за новим депонијама.

Тржиште рециклабила је активност или процес трансфера, продаје и/или куповине рециклабилног материјала, којим се успоставља веза између купца и продавца рециклираних компоненти. У нашој земљи тржиште рециклабила је веома хаотично, тачније, базирано је углавном на тржишту индустријских рециклабила. Тржиште рециклабила је неразвијено и базира се на иницијативама сакупљача и приватних организација.

Република Србија је основала Агенцију за рециклажу чији је задатак да иницира елементе за развој тржишта секундарних сировина. У циљу организовања успешне рециклаже у региону упутно би било да се организују информације о тржишту на коме би се добијали подаци о продаји и потражњи. Закони понуде и потражње комбиновани са активностима куповине и продаје, крајњи корисници, утицаји посредника утичу на формирање цена рециклабилна на тржишту као и њихов пласман.

Типичне компоненте система рециклаже отпада у циљу повраћаја материјала и издвајања корисног отпада су:

- Издвајање различитих компоненти на извору настајања отпада-из домаћинства, радњи, институција, сакупљање на улици или у центрима где се сакупља рециклабилни отпад;
- Издвајање рециклабила из укупне масе отпада на специјалним постројењима за рециклажу;
- Припрема издвојених рециклабила на линијама за балирање (папир, пластика), пресовање (метал), мљење (стакло);
- Сакупљање и издвајање органских компоненти (кухињски отпад и отпад из башти) за компостирање у великим постројењима;
- Промоција самосталног компостирања «у свом дворишту» кроз едукацију и успостављање малих компостних бункера.

Основни начин за сакупљање рециклабила је изградња мреже постројења за рециклажу и сакупљање отпада којом би се сакупила највећа количина доступног папира, стакла, пластике и метала из отпада из домаћинства, комерцијале, индустрије и вратила назад у процес прераде. Регионална постројења за сортирање морају бити изграђена за завршно сортирање селективно сакупљених материјала. Ова постројења такође служе и за припрему материјала за транспорт (балиран отпад или издробљен).

Услови за спровођење рециклаже су :

- Израда планова за спровођење рециклаже;
- Прикупљање са локације за кућни отпад где сами становници издвајају или на специјалним местима где становници самоиницијативно доносе сортиран отпад;
- Прикупљање помешаног отпада;
- Изградња постројења за рециклажу;
- Постојање финансијских средстава;
- Јасно дефинисано тржиште рециклираних материјала.

Рециклажа отпада тј раздвајање рециклабилних компонената може се вршити на два начина и то:

1. на месту настајања – on site и
2. на централизованим местима за издвајање и третман – off site.

Рециклажа на самом месту настајања подразумева да становници сами сортирају отпад у посебним контејнерима или кесама, или доносе на посебне платое или на трансфер станицу, а заинтересована физичка и правна лица сакупљају и односе на третман. Овај тип рециклаже има низ предности:

- Успоставља се близу генератора отпада;
- Мања је контаминација околног простора;
- Сировине постижу бољу цену на тржишту јер су мање запрљане;
- Редукује цену одлагања, транспорта отпада, третмана;
- Овакве сировине се одмах могу пласирати и прерађивати;

- Морају се извршити капиталне инвестиције у посебну опрему за третман;
- Обучено особље опслужује систем;
- Опрема захтева одржавање и поправке;
- Након прераде ових рециклабила ипак се захтева простор за одлагање остатака;
- Мора се вршити контрола квалитета секундарних сировина.

Off site рециклажа се примењује:

- Ако on site рециклажа није задовољавајућа;
- Ако on site рециклажа није финансијски исплатива;
- Потребан је простор за привремено складиштење материјала који чекају раздвајање. Материјали који се обично раздвајају на off site постројењу су комунални отпад (несортиран), уља, растварачи и оловни акумулатори.

Увођење рециклаже у насељима и градовима почиње одлуком локалних власти да се рециклабилни делови комуналног отпада не одлажу више на санитарне депоније, него да се издвајају и користе као секундарне сировине. Уколико се сами грађани одлуче за сепарацију корисних фракција отпада на месту његовог настајања, потребна су нова возила за прикупљање и превоз отпада, са посебним боксовима за стару хартију, конзерве, стаклену амбалажу, пластику и друге рециклабилне компоненте отпада. Даље сортирање и компактирање ових материјала обавља се у централној станици за рециклажу, одакле их преузимају купци, који их користе као секундарне сировине.

На територији општине Ириг као што је напоменуто постављени су жичани контејнери (15 комада од по 4м3) за ПЕТ – амбалажу 2007. године, чиме је отпочела примарна селекција ПЕТ амбалаже. У контејнере који су постављени уз улице и на тротоарима грађани самоиницијативно доносе ПЕТ амбалажу. У зависности од динамике пуњења ЈП Комуналац Ириг празни контејнере по потреби и одвози ПЕТ амбалажу на пресовање.

5.5.2. Компостирање

Регионално постројење за компостирање треба да се изгради за третман органског отпада. Овај тип отпада настаје у домаћинствима, ресторанима, хотелима, а у значајној мери и на зеленим површинама.

Поновним коришћењем ових материјала значајно би се смањила укупна количина отпада на трајним одлагалиштима што би у значајној мери продужило њихову употребу. Из овог разлога, а и очувања околине, требало би уложити одређена средства у сакупљање овог отпада, стварање компоста и његове употребе у кондиционирање земљишта.

Садашњим режимом сакупљања органски отпад са територије општине Ириг би могао да се издвоји око 25% годишње.

5.6 Посебни токови отпада

Управљање посебним врстама отпада подразумева: управљање истрошеним батеријама и акумулаторима (Директива Савета 91/157/ЕЕЗ); управљање отпадним уљима (Директива Савета 75/439/ЕЕЗ); управљање отпадним гумама, управљање амбалажом и амбалажним отпадом (Директива Савета 94/62/ЕЗ); управљање отпадом од електричних и електронских производа (Директива 2002/96/ЕЗ); ограничавање коришћења неких опасних супстанци у електричној и електронској опреми (Директива 2002/95/ЕЗ); управљање отпадним флуоресцентним цевима које садрже живу (опасан отпад према Каталогу отпада); управљање отпадом који садржи РСВ/РСТ (Директива

96/59/E3), управљање отпадом који садржи азбест (Директива 87/217/ЕЕЗ); управљање отпадним неупотребљивим возилима (Директива Савета 2000/53/ЕЗ).

Третман посебних токова отпада се захтева и Националном стратегијом управљања отпадом.

5.6.1 Батерије и акумулатори који садрже опасне супстанце

У складу са одредбама Директиве ЕУ, обавеза општине је:

- да забрани и онемогући коришћење батерија и акумулатора са више од 0,0005% живе;
- да изради програм посебног сакупљања потрошених батерија и акумулатора;
- да води евиденцију о набављеним, утрошеним и сакупљеним батеријама и акумулаторима;
- у складу са програмом, да обезбеди услове за сакупљање и привремено чување утрошених батерија и акумулатора;
- по успостављању тржишта секундарним сировинама, да организује службу која би се бавила предходним активностима, као и продајом ових секундарних сировина;
- да доставља информације о сакупљеним и одлеженим (ускладиштеним) батеријама надлежним органима;
- да развије програм едукације запослених у вези са батеријама и акумулаторима;

5.6.2 Отпадна уља

Многа предузећа користе велики број врста уља у различите сврхе, па се као последица ствара велика количина отпадног уља, које је опасан отпад и подлеже захтевима Директиве ЕУ.

На основу захтева Директиве ЕУ, у општини за управљање отпадом потребно је:

- Израдити План за управљање отпадним уљима;
- Успоставити систем за прикупљање отпадног уља;
- О насталој и прикупљеној количини водити прецизну евиденцију;
- Прикупљено уље се мора адекватно складиштити и њиме се мора пажљиво и у складу са нормативима руковати;
- Директивом се фаворизује третман уља регенерацијом или сагоревањем уз утилизацију енергије, од стране треће стране, или у сопственим постројењима (нпр. цементара);
- Уколико се отпадно уље користи као допунско гориво у сопственим постројењима, онда се морају поштовати и нормативи зацртани директивом о спаљивању отпада 2000/76/ЕЦ. О свакој трансакцији и превозу се мора бавестити надлежни орган;
- Дозволе за све операције третмана или постројења за третман даје надлежни орган;
- Предузећа не смеју да отпадна уља у површинске или подземне воде, или канализацију;
- Општина би морала да развије програм едукације запослених као руковооца овим материјалом.

5.6.3 Неупотребљива возила

Неупотребљива возила се дефинишу као аутомобили са највише осам путника и камиони са носивошћу од максимално 3,5t. Њихов извор варира од домаћинства до комерцијалне и индустријске употребе. Приближно 75% тежине возила чине челик и

алуминијум од којих се највећи део рециклира. Остали присутни материјали су олово, кадмијум, жива и шестовалентни хром, а томе треба додати и друге опасне материје, које укључују антифриз, кочиона уља и уља која ако се њима правилно не управља, могу бити узрок загађења животне средине. Остатак возила чини пластика кој се рециклира, сагорева или депонује.

У региону је потребно изградити систем за рециклажу возила, тј. за демонтажу возила и раздвајање на делове који се могу рециклирати (пластика, метал, гуме, текстил, уља)

5.6.4 Отпадне гуме

Отпадне гуме представљају драгоцену секундарну сировину која у Србији још увек нема одговарајући третман. Стога се оне одлажу на најширем простору, од малих привремених складишта до бацања у потоке, шуме, по њивама итд.

За потребе адекватног третмана отпадних гума потребно је:

- Утврдити могућност алтернативног третмана гума, с обзиром да је одлагање гума на депонијама забрањено. Као алтернативни третман сигурно треба размотрити могућност коинсинерације у цементарама, као и друге као што је уситњавање и поновно коришћење као пуниоца у различитим материјалима (у бетону, за пешачке стазе исл.)
- Спровести едукацију међу грађанима о штети коју може да учини неадекватно поступање са отпадним гумама
- Спровести акције организованог сакупљања итд.

5.6.5 Отпадна електронска и електрична опрема и флуоресцентне цеве које садрже живу

Отпад од електричне и електронске опреме (уобичајно се означава као WEEE) састоји се од испуњених производа и обухвата бројну електричну и електронску опрему као што су: фрижидери, рачунска и телекомуникациона опрема, замрзивачи, телевизори, машине за прање, тостер и тд. Гвожђе и челик су најчешћи материјали који се налазе у електричној и електронској опреми и чине скоро половину тежине WEEE, пластика чини 21%, обојени метали 13%, а стакло око 5%.

У складу са Директивама ЕУ у општини би морало да се:

- Успостави систем вођења података о електронској и електричној опреми;
- успостави систем сакупљања ове опреме;
- обезбеди систем за разградњу ове опреме у циљу сакупљања рециклабилних материјала, или ако то није у могућности да обезбеди систем за одношење и правилно уклањање ове врсте отпада;
- по успостављању тржишта секундарних сировина обезбедити службу која би вршила њихову продају;
- обезбеди да руковање деловима уређаја који спадају у групу опасног отпада буде у складу са домаћим и иностраним прописима везаним за управљање опасним отпадом;
- подаци о сакупљеним електричним и електронским уређајима, рециклабилним материјалима и опасном отпаду из тих уређаја редовно достављати надлежним институцијама;
- развије програм едукације.

5.6.6 Одлагање РСВ и РСТ

РСВ уља се највише налазе у електроенергетским постројењима, те у том случају мора да се предузму посебне мере контроле коришћења РСВ и то:

- Електроенергетска постројења морају извршити евидентирање и категоризацију опреме која је у погону и која садржи РСВ материје;

- Електроенергетска постројења морају до 2010. године престати са употребом опреме са РСВ, извршити деконтаминацију опреме и ретрофилинг, ако се и на даље буде употребљавала, при чему се мора извршити безбедан третман материја и опреме за загађење са РСВ;

- До прописаног периода, дозвољено је коришћење само нове опреме и опреме са добром заптивеношћу тако да не може доћи до цурења или изливања РСВ уља. Ову опрему користити само у просторијама где се ризик од изливања уља у животну средину може минимизирати или брзо извршити санација при удесу;

- Није дозвољено користити опрему са РСВ уљима у просторијама где се врше активности које су на било који начин повезане са производњом и прерадом хране или где се врши припрема хране или исхрана;

- Уколико се опрема са РСВ користи у насељеним местима, укључујући близину школа или здравствених установа, захтева се предузимање свих потребних мера заштите да не дође до електричних кварова који би могли да изазову пожар и редовно вршење провере рада опреме да не дође до цурења уља.

У циљу минимизације ризика по животну и радну средину, трансформатори пуњени са РСВ течностима у електроенергетским комплексима, морају се зато редовно одржавати и надирати а посебно обезбедити заштиту од спољних пожара, предвидети заштиту тла од евентуалних цурења течности са РСВ -ом, и у случају појаве унутрашњих кварова морају се предузети одговарајуће превентивне поправке.

С обзиром на опасности које изазива РСВ општина би морала да идентификује постројења која садрже РСВ и да направи план њиховог третмана као и да развије програм едукације запослених као руковоаца овим материјама.

5.6.7 Органски отпад

Извори органског отпада су различити: од отпада од хране, који настаје у домаћинствима, угоститељским објектима, мензама и сл. до отпада који се јавља као последица уређења парковских површина итд. Дефинитивно, органски отпад има могућност једноставног третмана компостирањем.

За правилно поступање са овим отпадом потребно је:

- Утврдити могућности сакупљања и складиштења ради добијања компоста
- Едуковати радно особље комуналног предузећа за поступање са овим отпадом
- Успоставити и водити базу података о органском отпаду
- Спроводити перманентне акције едукације, промоције и сакупљања органског отпада.

5.6.8 Амбалажа и амбалажни отпад

У складу са Директивом ЕУ, општина би морала:

- да изради програм поступања са амбалажом, нарочито за део који се односи на комерцијални сектор;

- у складу са програмом, да обезбеди услове за сакупљање и привремено чување амбалаже; - да води евиденцију о набављеним, утрoшеним и сакупљеним количинама амбалаже;

- по успостављању тржишта секундарним сировинама, да организује службу која би се бавила претходним активностима, као и продајом ових секундарних сировина.
- да промовише поновно коришћење амбалаже;
- организовати сакупљање отпадне амбалаже, а у том циљу организовати одговарајући информациони ситем;
- развити програм едукације запослених као корисника амбалаже; - амбалажу која се не може поново користити, организовано износити на тржиште или организовати њено коришћење као агрегата.

5.6.9 Инертни и грађевински отпад

У току 2011.године сектор за урбанизам донеће одлуку за одређивање локације депоновања инертног и грађевинског отпада.

6. НАЈБОЉЕ ПРАКТИЧНЕ ОПЦИЈЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Еколошки најпрактичније опције за управљање отпадом треба да буду резултат великог броја разматраних опција и повратних информација са јавних консултација.

Циљеви еколошки најпрактичнијих опција за управљање отпадом су стратешки циљеви за општинско планирање управљања отпадом. Општински имплементациони план ће дати детаљне резултате, који ће зависити од ангажовања локалне самоуправе у овој области.

Процес утврђивања еколошки најпрактичнијих опција за управљање отпадом је отворен и транспарентан процес чији је циљ подстицање укључења заинтересованих страна. План је тако развијен кроз заједнички рад и кроз разматрање одговора добијених у консултацијама. Предлози за управљање отпадом у општини Ириг морају да покажу да задовољавају или побољшавају одлуке за избор еколошки најпрактичнијих опција.

6.1 Интегрални систем збрињавања отпада

Интегрални систем збрињавања отпада је заснован на анализама, разматрању дефинисању метода и поступака третмана чврстог отпада, полазећи од могућности за њихово смањивање, бирање оптималних путева третмана чврстог отпада, од места његовог настанка до коначног, по животну средину и здравље живих бића, нешкодљивог збрињавања. Концепција збрињавања отпада у интегралном систему обухвата 4 основна принципа:

- Превенција настајања отпада
- Коришћење отпада
- Технички третман отпада
- Депоновање отпада

Ово је уједно и хронолошки ред поступака са отпадом у систему.

6.1.1 Превенција настајања отпада

Стратегијом управљања отпадом је дефинисано да Влада треба да буде носилац политике редукације отпада. За разлику од других опција у хијерархији управљања отпадом, редукација отпада није опција која се може одабрати у недостатку других. О редукацији се мора размишљати сваки пут када се доноси одлука о коришћењу ресурса. Редукација мора бити осмишљена у фази пројектовања, преко израде, паковања, до транспорта и пласмана производа. Грађани такође треба активно да учествују у редукацији отпада куповином производа са заменљивом амбалажом.

Инструменти који укључују пројектовање пре производње, промене у управљању и процесу производње и развој чистијих технологија и безотпадних технологија, захтевају предузимање мера на националном нивоу, али и нивоу предузећа. Пројектовање производње потребно је тако заокружити да отпад у једном процесу производње може бити сировина у другој производњи.

Планом управљања отпадом се предвиђа спречавање настајања отпада на извору кроз образовање и развијање јавне свести и обезбеђење алтернатива за подстицање домаћинства и привреде. Спречавање настајања отпада је на врху хијерархије отпада и укључује мере за избегавање настајања отпада променом праксе у производњи и потрошњи, поновним коришћењем производа и материјала, и спречавањем бацања отпада, мерама као што је кућно компостирање. Локална самоуправа треба да предузме кораке да се минимизира отпад и да буде активна у промоцији и образовању, на пример, обезбеђивањем кућних компостера за храну из домаћинства и дистрибуцијом писаног материјала о спречавању настајања отпада. У односу на ово, план управљања отпадом идентификује широк опсег активности за спречавање настајања отпада и његово искоришћење.

Активности плана о спречавању настајања отпада :

- Предузимање активности за развијање јавне свести код домаћинства, привреде и у школама, укључујући активности које су повезане са уводом у нове приступе управљању отпадом
- Давање иницијативе за спречавање отпада и друге подршке на пример, формирање брзе отпада за локалне потребе
- Рад са локалним предузећима и произвођачима ради подстицања производње уз разматрање крајњих ефеката, тако да се отпад добијен од производа може смањити
- Успостављање активности за спречавање настајања отпада, укључујући кампање за развој свести
- Промоција шема за кућно компостирање.

6.1.2 Коришћење отпада

Након свих предузетих поступака код произвођача – генератора отпада у циљу смањења количине отпада, отпад који је настао потребно је правилно одложити и сакупити.

Одлагање и третман отпада на извору пре сакупљања је други од 6 функционалних елемената у интегралном систему управљања отпадом. Руковање на месту настанка отпада представља изношење отпада из свих врста објеката и одлагање у одговарајуће посуде пре организованог сакупљања и одношења. Елементи који морају бити размотрени при избору посуда су : тип посуде која се користи, локација посуде,

естетичност и безбедност по животну средину и људско здравље и начин одношења. На тај начин грађани имају могућност да сами врше сортирање појединих врста отпада који се могу рециклирати, чиме се скраћује пут отпада до поновног коришћења, уз смањење трошкова накнадног сортирања и повећања квалитета рециклираних материјала и производа. Трошкови производње и експлоатације оваквих посуда су виши у односу на конвенционалне, али је цео систем сакупљања исплатљивији.

На основу закона о депонијама усвојеним од стране ЕУ, од 01.01.2005. на депонијама отпада је дозвољено одлагати само инертни материјал који се више не може рециклирати ни на који начин. Количина инертног отпада не сме да пређе 5% од укупне количине отпада који се ствара.

Сакупљање отпада зависи од типа опреме за привремено одлагање и сакупљање, типа система сакупљања и опште методологије сакупљања отпада. Систем сакупљања отпада може бити покретни и непокретни. Систем којим се посуде за привремено одлагање отпада одвозе до места за обраду, даљи трансфер или депоновање, а затим враћају на своју или другу локацију, назива се покретни систем сакупљања отпада. Покретни систем се најчешће користи у оквиру великих комерцијалних и индустријских објеката у којима су предвиђени велики контејнери, у склопу којих се налазе и уређаји за сабијање отпада (компактори).

Када се користе мање посуде и вреће за привремено одлагање отпада које се затим празне или утоварају у посебна возила за транспорт, целокупни систем се назива непокретни или стационарни систем сакупљања отпада. У оквиру овог система, возила за сакупљање круже од једне до друге локације за сакупљање по посебно одређеној рути. По доласку на задату локацију посуде се празне у возила при чему се разликује мануелни и аутоматизовани систем пражњења.

Савремена возила су опремљена уређајима за сабијање утовареног отпада. Пресовање и брикетирање значајно побољшава карактеристике система за уклањање отпада. Тиме се обезбеђује боље искоришћавање свих капацитета транспорта, избегава се додатна прерада, а отпад се може ефикасно сагорети. Врста возила за сакупљање и транспорт зависи од карактеристика отпадака и растојања до сабирног центра.

Савремене тенденције сортирања (сепарације) на извору, препоручују примену специјалних возила, која би у свом саставу имала посебне одељке за поједине компоненте отпада.

Посебно интересантан начин сакупљања и одношења отпада, који се може рециклирати (рециклабног отпада), а посебно опасног отпада, прихватљив истовремено и са становишта заштите животне средине и економије, представља сакупљање од стране грађана.

Трансфер и транспорт отпада подразумева опрему и уређаје за претовар отпада из мањих возила и посуда за сакупљање отпада у велике сабирне посуде и њихов транспорт до локације за прераду и коначно одлагање.

Трансфер и транспорт постају неопходни када због великог растојања од локације настајања отпада до локације коришћења или трајног одлагања, директан транспорт возилима постаје економски неприхватљив.

Возила која транспортују отпад морају да задовољавају хигијенско -техничке услове, а при томе морају испоштовати економски аспект транспорта отпада. Непокретни систем сакупљања отпада углавном се примењује у индустријским постројењима где се одлаже

отпад у великој количини истог хемијског састава као што је : фосфогипс, изгоретине, пепео, итд.

Велики број до сада изграђених постројења за третман отпада у свету и начин планирања нових, указују да је поступак уклањања отпадака, након издвајања квалитетних материјала прихватљив са становишта заштите животне средине и са економског становишта, те би морао бити примењен и у нашим градовима. Потреба за развојем Србије, односно њених административних целина подразумева и укључивање у светске привредне, стручне, научне и еколошке токове, што захтева ефикасније управљање отпадом.

У том циљу је неопходно укључивање успешних организација и појединаца са вишегодишњим искуством и експертским знањем у области третмана отпада.

Рециклажа комуналног отпада подразумева поновно искоришћење појединих његових компонената који као секундарне сировине имају употребну вредност у истим или другим технолошким процесима – производњи. Најчешће издвојиве компоненте из комуналног отпада су :

- отпад од амбалаже (метали, папир, стакло, пластични материјал),
- органски делови отпада,
- отпад из административних објеката (продавнице, административне зграде).

Предности коришћења рециклаже као третмана за прераду комуналног отпада су :

- Рециклажа је једна од основних стратегија управљања отпадом,
- Смањује се количина комуналног отпада који треба одложити на депонију,
- Могућност издвајања корисних компонената као секундарне сировине за производњу,
- Остварује се економска добит (директном продајом или учешћем у производњи),
- Рециклираним компонентама се смањују потребе за увозом,
- Смањује се експлоатација природних ресурса (дрвета, руда...),
- Штеди се енергија у индустријској производњи,
- Смањују се трошкови производње и прераде сировина,
- постиже се заштита животне средине.

Како трошкови традиционалних метода одлагања буду расли, тако ће комерцијални аспект рециклаже такође расти, а суштински је да свака комерцијална корист буде искоришћена унутар локалне економије. Поред иницијатива локалних власти, постоје потенцијали за нове комерцијалне могућности за прераду локалног отпада. Како буде јачало законодавство, и одлагање у ширем обиму отпадних материјала буде предмет разних прописа и појачане контроле, тако се може очекивати да могућности за рециклажу расту.

Активности предвиђене планом управљања отпадом које се односе на рециклажу су :

- Осмишљавање и извођење локалних кампања за промоцију у сагласности са националним активностима да се произвођачи отпада упознају са развојем праксе и подстицањем активне улоге у поновном коришћењу отпада,
- Испитивањем начина сакупљања ради утврђивања најповољнијих шема за сакупљање комуналног отпада,
- Развој иницијатива за рециклажу за посебне токове отпада као што су дрво, отпад од грађења и рушења, папир, алуминијум, нудећи могућности за локални посао,
- Промоција развоја тржишта за рециклабилне материјале,
- Спровођење анализа састава комуналног отпада

Компостирање се дефинише као брзо, али делимично, разлагање влажне, чврсте органске материје, првенствено отпада од хране, помоћу аеробних микроорганизама и под контролисаним условима. Као производ добија се користан материјал, сличан хумусу, који нема непријатан мирис и који се може користити као средство за кондиционирање земљишта или као ђубриво.

Теоријски гледано, предности су следеће: крајњи производ има извесну тржишну вредност, која треба да резултира у враћању извесног дела уложених средстава ; простор који је потребан за локацију постројења је релативно мали и цене транспорта нису тако велике. Са друге стране, оваква постројења могу захтевати и велика капитална улагања. Тржиште за добијени производ није увек осигурано, а и складиштење крајњег производа може бити проблем за све.

Обзиром на Директиву о депонијама ЕУ и забрану одлагања биодеградабилног отпада на депоније, компостирање је добило на значају као алтернативна опција третмана биодеградабилног отпада.

Компостирање има важну улогу у Националној стратегији управљања отпадом. У краткорочном периоду, највећа запремина компостирања биће од мешаног отпада, било као метод предтретмана отпада ради смањења органске компоненте у отпаду пре депоновања, или као метод производње корисног материјала. Производи компостирања мешаног отпада могу имати бројне корисне примене, иако се они сада третирају као отпад. Раздвајање отпада на извору ће омогућити производњу високо квалитетних производа од компоста. Постројења за компостирање треба да буду пројектована у складу са стандардима.

Компостирање биодеградабилног материјала може произвести вредан кондиционер за земљиште као замену за природне материјале. Квалитет компоста зависи од квалитета пуњења и контроле примењене у управљању процесом компостирања. Стандарди квалитета су расположиви за компост као производ, пројектовани да обезбеде да нема негативног утицаја на животну средину, здравље људи или животиња. Ови стандарди су направљени за компост произведен из отпада раздвојеног на извору, док за компост произведен од мешаног отпада не постоје еквивалентни стандарди.

Компостирање се у Иригу може вршити како у приватним домаћинствима, тако и у индустријским објектима у којима се јавља велика количина органског отпада као што су фарме и инсталације за производњу вина.

6.1.3 Технички третман отпада

Широк опсег техничког третмана је разматран за искоришћење отпада. То укључује коришћење отпада као горива у инсинераторима, али и друге опције термалног третмана отпада, као што је анаеробна дигестија, пиролиза и гасификација и друге опције механичког или биолошког третмана.

- **Отпад као гориво**

Инсинерација отпада се примењује у циљу смањивања његове количине и искоришћења добијене енергије. Инсинерација је значајан и користан начин редукације отпада. Међутим, инвестициони и оперативни трошкови инсинератора у складу са прописима ЕУ су високи, генерално много виши од трошкова одлагања отпада на санитарне депоније.

Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, тада инсинерација са искоришћењем енергије треба да буде потпуни и интегрални део локалних и

регионалних решења која треба развити у следећих неколико година. Инсинерација отпада са искоришћем енергије мора бити разматрана у контексту интегралног приступа управљању отпадом који значи редукацију, поновну употребу и рециклажу. Када је инсинерација са искоришћењем енергије најпрактичнија опција за животну средину, неопходно је размотрити могућност комбинованог добијања топлоте и енергије у циљу повећања ефикасности процеса.

Неки индустријски процеси и постројења за производњу енергије раде под условима који дозвољавају коришћење отпада високе топлотне моћи уместо конвенционалног горива. Најчешћи пример је производња цемента, где високе температуре и дуго време задржавања обезбеђују потпуно сагоревање отпада. Типични отпад који се спаљује у овим процесима укључује општински отпад, гуме и утрошене раствараче. Интегрална превенција и контрола загађења даје границе до којих се у процесу примарно гориво може заменити отпадом. Директива ЕУ о спаљивању отпада такође прописује дозвољене граничне вредности емисије за постројења која користе алтернативна горива.

- **Анаеробна дигестија**

Разлагање органског дела чврстог отпада у гасове са великим уделом метана може се остварити путем анаеробног разлагања или анаеробне ферментације. После ферментације органског отпада издвојеног на извору, остатак ферментације се нормално третира аеробно до компоста. На тај начин је коначни резултат ферментације отпада у већини случајева сличан аеробном компостирању.

Процесом разлагања настају метан, компост и вода. Метан је гас који се може користити као гориво за рад постројења или за потребе локалног становништва. Компост се може користити за кондиционирање земљишта.

Постројење за анаеробну дигестију постоји на фарми свиња. Радом постројења би се смањило загађење околине од органског отпада које настаје на фарми свиња.

Национална стратегија управљања отпадом је идентификовала анаеробну дигестију као једну од могућих опција третмана отпада.

- **Пиролиза**

Код овог третмана органски отпад се загрева на високим температурама у одсуству ваздуха у циљу добијања мешавине гасовитог течног и чврстог горива.

- **Гасификација**

Гасификација је високотемпературни процес третмана отпада у присуству ваздуха или водене паре у циљу добијања горива. Технологија је заснована на познатом процесу производње гаса из уља.

6.1.4 Депоновање отпада

Санитарне депоније представљају грађевинске објекте који служе за коначно одлагање отпада (не треба сметнути са ума да код сваке врсте третмана отпада увек постоји одређен део отпада који се мора одложити на одабрано место за одлагање отпада). Ови објекти су опремљени различитом опремом која служи очувању животне средине, а при томе се мора спроводити одређен технолошки поступак, отпад се мора компактирати и покривати слојем земље или другог инертног материјала на

систематичан и санитаран начин. Један од најважнијих задатака функције одлагања, јесте планирање начина коришћења рекултивисаног земљишта.

Важан корак у правцу доласка до основа за одређивање конкретних локација за изградњу регионалних санитарних депонија и мреже трансфер станица, после формирања региона у функцији сакупљања, транспорта и одлагања комуналног чврстог отпада, представља утврђивање критеријума за испитивање битних карактеристика које неки простор одређује као повољан или неповољан за лоцирање регионалне депоније, односно анализа макролокација или зона на које треба усмерити пажњу у даљем процесу испитивања потенцијалних микролокација за изградњу депоније.

Уз еколошки најпрактичније опције и узимајући у обзир пројектовани степен раста Регионалним планом, очекује се да количина отпада одложена на депонију буде смањена. Потребно је идентификовати посебне акције за преглед будућих потреба за депонијама у светлу примене регулативе и имплементације алтернативних метода за поступање са отпадом. Међутим, добро је усвојити да ће значајно мање капацитета бити потребно за комунални отпад са еколошки најпрактичнијим опцијама, него што би то било у случају да се настави управљање отпадом као што се то ради данас.

6.2 Захтевана инфраструктура

Сагледавајући реалну ситуацију у општини Ириг за управљање отпадом, као и садашње економске, социјалне и организационе могућности било би неопходно следеће : побољшати организацију система прикупљања отпада, изградити нове објекте и реконструисати постојеће објекте.

6.2.1 Организовати систем сакупљања и транспорта отпада

Организовање система сакупљања подразумева :

- Набавку нових стандардизованих канти и контејнера,
- Набавку контејнера за рециклабиле,
- Поправку старих посуда које се могу још користити

Организовање система транспорта подразумева :

- Набавку нових транспортних средстава – смећара за стандардизоване посуде,
- Набавку транспортних возила за сакупљање рециклабила.

7. Наплата трошкова

У одређивању тарифа за услуге управљања отпадом полази се од одабраног степена покрића трошкова кроз наплату од корисника:

- Пуно покриће трошкова значи да се тарифама генеришу приливи којима се покривају сви готовински одливи, евентуални остатак дуга на крају века пројекта и обезбеђују финансијска средства за замену објекта и опрема;
- Покриће свих готовинских одлива и евентуалног остатка дуга, али без обезбеђивања средстава за заменске инвестиције на крају века пројекта; ово значи да се замена капацитета финансира са тржишта капитала;
- Покриће свих готовинских одлива у току века пројекта, али без обезбеђивања средстава за остатак дуга и заменске инвестиције; ово значи да је пројекат субвенциониран.

У одређивању тарифе за услуге управљања отпадом ЈП "Комуналац " полазиће од следећих принципа:

- Корисници плаћају услугу у зависности од количине и врсте отпада. Планира се напуштање старог система наплате услуге у зависности од површине корисника.
- Тарифа је рађена на бази пуног покрића трошкова.
- Приход од одвајања и продаје и продаје секундарних сировина умањила би обавезу покрића трошкова од стране корисника.
- Потреба пуне наплате трошкова управљања отпадом као и за друге инфраструктурне производе и услуге. Полазећи од досадашњег стања које карактерише дугогодишња депресивност цена, реалну економску моћ корисника прелаз на тарифе са пуним покрићем трошкова не може бити једнократан већ је потребан прелазни период постепених промена.

7.1 Оперативни трошкови

У раду регионалне депоније највеће учешће у укупним оперативним трошковима има трошак радне снаге и то чак око 60%. Трошкови одржавања у укупним оперативним трошковима учествују са око 30%.

Трошак радне снаге

Трошкови радне снаге се одређују на основу планираног броја запослених и њихових просечних месечних зарада у бруто износу.

Планира се запошљавање 3 високошколска кадра и то на следећа места:

директор, економиста и управник постројења. Зарада високо квалификованог радника се процењује на **600 €** месечно у бруто износу, односно на годишњем нивоу **7.200 €**. Како је већ наведено за послове управе се планирају три радника што на годишњем нивоу за њихове зараде повлачи трошак од **21.600 €**. Затим за рад са возилима се планира запошљавање три квалификована возача.

Њихова месечна зарада у бруто износу би износила **300 €** односно за све раднике **10.800 €** годишње.

Неопходно је и запослење око **10** неквалификованих радника чија месечна зарада износи **250 €**.

Износ укупних годишњих трошкова зарада за неквалификовано особље износи **30.000 €**. Такође је неопходно запослити одговарајуће особље на место пословође и техничког персонала, укупно 4 особе. За наведено особље просечна месечна бруто зарада износи **350 €** односно годишње **4.200 €**, а у укупном износу **16.800 €**. У току анализираних

двадесетогодишњег периода је предвиђено повећање плата за **3 %** годишње. Укупни годишњи трошкови за радну снагу се процењују на **79.200 €**.

Трошак енергије

Трошкови енергије се односе на трошкове за електричну енергију и трошкове за гориво. Највећи износ ових трошкова одлази на подмиривање утрошка електричне енергије коју за свој погон користи постројење за сепарацију отпада.

За потребе даље анализе процењени су укупни трошкови енергије у износу од **12.000 €** годишње. Од укупног износа процењено је да на трошак електричне енергије на годишњем нивоу одлази **9.000 €**, а остатак је за набавку горива. Цена електричне енергије у нашој земљи је релативно ниска тако да ови трошкови у укупном износу нису високи. Међутим цена електричне енергије код нас је подложна даљем расту те ће и износ ових трошкова у даљој будућности расти.

Трошак одржавања

Трошкови одржавања обухватају трошкове редовног и ванредног сервисирања свих средстава за рад. Они су процењени на основу искуства на годишњем нивоу за све врсте средстава за рад која су саставни део регионалне депоније. Возни парк депоније се састоји од три возила и то компактора, багера, камиона те су процењени трошкови одржавања на основу процењеног броја пређених километара у току годину дана и века трајања средстава.

Процењује се за ове трошкове издваја једнак износ средстава на годишњем нивоу у току животног века возила и износи **13.000 €**. Уз редовно одржавање и руковање и хабање претпостављен је век трајања ових возила на 10 година. Након чега ће се вршити набавка нових возила, претпостављена вредност нове набавке је иста као и на при првој куповини. Приликом процене трошкова одржавања постројења за сепарацију коришћени су искуствени подаци и препоруке произвођача опреме. За ово постројење веома је битно редовно сервисирање и одржавање по утврђеним прописима. Процењује се да је за одржавање опреме за сепарацију неопходно издвојити **48.000 €** годишње. Овај износ предвиђа редовно одржавање и подразумева, генерални ремонт и замене и поправке малих кварова у току рада постројења.

Трошак средстава за рад амортизација

У даљој анализи је неопходно израчунати амортизација средстава за рад регионалне депоније за потребе обрачуна пореза те је усвојено да ће обрачун вршити применом методе линеарне (пропорционалне) временске амортизације иако је за неке врсту средстава прописан начин обрачуна путем дегресивне методе. Правилником (СГ 116/2004) се прописује примена методе **пропорционалне** амортизације за средства која припадају првој групи за разврставање у овом примеру ту спадају саобраћајнице и грађевински објекти. Дегресивна временска амортизација је прописана да се користи на средства која се налазе у другим групама.

Приликом обрачуна амортизације користиће се стопе предвиђене Правилником о начину разврставања сталих средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе (СГ 116/2004). Метод линеарне амортизације заснива се на томе да се средство троши равномерно кроз цео претпостављен век свог трајања. То значи да се у свакој години врши једнако годишње оптерећење производње амортизацијом.

Код обрачуна амортизације у пореске сврхе не мора да се поклапа временски период амортизације постројења са веком трајања постројења. Често је век трајања постројења дужи. Унутар самог предузећа обрачун амортизације се врши према усвојеној политици предузећа.

У табели су приказане коришћене стопе амортизације.

Трошкови амортизације

Средства	Основица €	Стопа %
Теренска возила	500.000	15
Постројење за сепарацију	1.300.000	15
Саобраћајнице	250.000	2.5
Грађевински објекти	500.000	2.5

Није узето у обзир да је могуће добити пореске подстицаје и користити убрзан начин обрачуна амортизације применом увећане амортизационе стопе до 25% на постројење за сепарацију отпада пошто би се оно припада под опрему која доприноси еколошком бољитку.

Годишњи трошак амортизације нећемо овде наводити јер није исти у свакој години због различите стопе и периода амортизације.

Остали материјални трошкови

Остали материјални трошкови који се тичу осигурања, ситног инвентара, телефона итд. су процењени на 5.000 € годишње.

8. СОЦИО-ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

8.1 Социјални аспекти

Настајање отпада код становништва је примарна функција њихове потрошње, а тиме и њихових социо-економских карактеристика. Њихов став утиче не само на карактеристике настајања отпада, већ такође и на ефективне захтеве на услуге сакупљања отпада, односно њихов интерес и вољу за плаћањем услуга сакупљања. На њихов однос се може позитивно утицати кроз кампање развијања јавне свести, и едукативне мере о негативним утицајима неодговарајућег сакупљања отпада на здравље становништва и животну вредност ефективног одлагања. Принципи социјалног аспекта су :

- Оријентација управљања отпадом према стварним потребама и захтевима становништва за услугама,
- Подстицање руковања и одлагања отпада који доприносе ефективности и ефикасности комуналних услуга,
- Развијање јавне свести становништва о проблемима и приоритетима везаним за управљање отпадом и промовисање ефективних економских захтева (плаћање) за услуге сакупљања и одлагања отпада,
- Подршка доприносу кориснику за самоорганизовање локалног сакупљања отпада и имплементацији рада у склопу система управљања отпадом,
- Заштита здравља радника на управљању отпадом и побољшању њихове социо – економске сигурности.

Одговорности у управљању отпадом

Одговорности и надлежности у управљању комуналним отпадом подељене су између Републике и локалне самоуправе, с тим што је Република одговорна за доношење закона и подзаконских прописа, а локална самоуправа је одговорна за спровођење закона и уређује и обезбеђује услове за обављање и развој делатности управљања комуналним отпадом. Учесници у доношењу и спровођењу закона и других прописа су : Влада Републике Србије, министарства, републичка Агенција за рециклажу, овлашћена лабораторија за карактеризацију отпада, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе.

Обука кадрова и развијање јавне свести

Развој људских ресурса за одговарајуће и одрживо управљање отпадом се може поделити у три главне области :

- Професионална обука кадрова (укључујући и обуку генератора индустријског и биохазардног отпада).
- Образовање,
- Развијање јавне свести.

Циљ обуке кадрова и развијања јавне свести је стварање препорука за акције које ће :

- Повећати ниво свести најширег становништва о проблемима животне средине,
- Осигурати адекватну техничку и професионалну компетентност на свим нивоима у институцијама и организацијама, са одговорношћу за управљање чврстим отпадом.

8.2 Учешће јавности

Архуска Конвенција је усвојена на IV министарској конференцији која је организована у граду Архусу (Данска) 1998. године. Конвенција представља резултат дугогодишњих напора држава региона у области животне средине. Ставовима који су од непосредног значаја за саме циљеве Конвенције ближе се одређују начини постизања општих циљева.

У том смислу :

- Указује на неопходност да грађани имају приступ информацијама, да имају право да учествују у одлучивању и да имају приступ правосудним органима (ст. 8 Конвенције)
- Констатује да побољшан приступ информацијама и учешће јавности доприносе квалитету и бољем спровођењу одлука, популаризацији питања везаних за животну средину и омогућује јавности да изрази своје ставове и забринутост о одређеним питањима (ст. 9 Конвенције),
- Поставља као циљ унапређење одговорности и транспарентности одлучивања и јачања подршке јавности у овој области (ст. 10 Конвенције), при чему се транспарентност проглашава пожељном у свим деловима јавне власти (ст. 11 Конвенције),
- Указује на потребу да јавност буде упозната са поступком њеног учешћа у одлучивању, да зна да користи тај поступак и да има слободан приступ поступку (ст. 12 Конвенције) и

- Наглашава улога коју у области животне средине имају грађани појединачно, невладине организације и приватни сектор (ст. 13 Конвенције).

Држава Србија је ратификовала Архуску Конвенцију.

Сходно горе наведеним ставовима Конвенције неопходно је укључивање јавности у ток управљања отпадом у општини Ириг, и то израдом посебне студије. Студија би указала на повезаност између надлежних за спровођење закона и лица за спровођење кампања. Студија би дефинисала активности; медија, локалне заједнице и Скупштине Општине Ириг на развијању јавне свести становништва.

Активности медија

- Афирмација медија за еколошке теме
- Организовање манифестација од ширег значаја
- Сарадња са медијима и представљање пројекта сепарације отпада на извору настанка најширој заједници
- Организовање наменских емисија на радију и телевизији
- Spreмање извештаја за штампане и електронске медије

Активности локалне заједнице

- Акције усмерене ка становницима општина
- Акције усмерене ка ученицима школа
- Истраживање ставова локалног становништва
- Огласне кампање (у локалним медијима)
- Огласне кампање локалног стамбеног комуналног предузећа (које дистрибуира уплатнице комуналне наплате)
- Волонтерске акције од врата до врата
- Спољно оглашавање акција

Активности Скупштине Општине Ириг

- Рад на креирању корпоративне културе
- Осмишљавање едукационих програма за запослене
- Едукација запослених
- Обележавање значајних еколошких датума.

Огласне кампање преко локалног комуналног предузећа

Огласне кампање локалног комуналног предузећа (које дистрибуира уплатнице комуналне наплате) су од пресудног значаја за дистрибуцију едукативног материјала свим становницима општине. Материјал треба прикачити уз уплатницу или га дистрибуирати у коверти заједно са уплатницом.

Радио

Радијска кампања треба да покрије све радио станице у локалу и у региону. Радијска кампања треба да стартује прва, 5-7 дана пре осталих кампања. Порука о сепарацији отпада на месту настанка као и његовој рециклажи и селективном депоновању треба да је прецизна, ефикасна и приступачна.

Телевизија

Телевизију као медиј треба максимално користити за експликацију сепарације отпада са примерима приказима и свим осталим предностима које пружа телевизија. Телевизија је идеално место за ангажовање познатих личности из општине као промотера кампање.

Код реализације планираних активности претпостављени су следећи ризици:

- Да становништво по инерцији не прихвати ову активност у одговарајућем облику сматрајући да је то туђи посао за који је већ неко плаћен, те да се испољи виши ниво конформизма и еколошког примитивизма. Овај ризик налаже да акција буде што озбиљније припремљена кроз локалне медије и наравно да се испољи висока ефикасност у сакупљању кеса и у њиховом даљем третману.
- Други ниво ризика је на самој страни сакупљача односно конзумента даље прераде секундарних сировина које мора да се обави крајње специјализовано и наравно технички ефикасно.
- Сагласно одредбама Архуске Конвенције, резултати пројекта биће периодично представљени јавности.

Мониторинг система

Мониторинг и ревизија су основни делови процеса имплементације. Мониторинг ће одредити да ли су акције из Плана управљања отпадом постигнуте и да ли је отпад у хијерархији у складу са принципима националне стратегије управљања отпадом. Локални индикатори ће такође допринети дајући свеукупно сагледавање управљања отпадом. Годишњи извештај о имплементацији плана треба да буде достављан одговарајућим телима у општини, са кратким приказом развојног плана за наредну годину. То ће осигурати да План управљања отпадом остане актуелан.

На тај начин ће бити означен напредак и обележена кључна питања која треба разматрати у наредном периоду. Процес избора најприхватљивијих опција за животну средину је озбиљан и осетљив процес, који укључује локалну самоуправу и велики број заинтересованих страна.

План управљања отпадом потребно је усагласити након пет година, а ревидовати након десет година.

Циљ усаглашавања и ревидовања је провера најбољих прихватљивих опција за животну средину зависно од социјалног, економског, технолошког и институционалног развоја, који треба да доведе до побољшања начина поступања са отпадом.

Да би се осигурало да План управљања отпадом постане стварност, основно је праћење и извештавање о његовој имплементацији. Широки обим заинтересованих страна има кључну улогу не само у имплементацији плана, већ и у мониторингу и извештавању о учињеном напретку и одржавању партнерства које је било у средишту развоја до данас.

Предложени индикатори стања ће створити стратешки оквир за мониторинг заједно са идентификованим изворима информација који могу бити коришћени за прикупљање годишњих података за потребе извештавања :

- Количине отпада морају бити познате за ефективно даље планирање (одложен и третиран отпад),
- Праћење третмана отпада према индикативним количинама успостављеним према Плану управљања отпадом,
- Продукција отпада и категоризација.

9. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Циљеви	Мере и активности	Рок	Надлежне институције
Усвајање и имплементација стратешких докумената у области управљања отпадом на локалном нивоу	• Усвајање стратегија и планова на општинском нивоу у области управљања отпадом у складу са националним стратешким документима	2010-2014	Локална самоуправа, ЕКО фонд
	• Припрема или усаглашавање локалних прописа у области управљања отпадом са националним прописима	2010	Локална самоуправа
	• Израда и доношење програма сакупљања посебних токова отпада	2010 -2014	Локална самоуправа, ЕКО фонд
Проширење и јачање капацитета у општинским службама и јавним предузећима у области управљања отпадом	• Јачање административних капацитета на нивоу општине, посебно институција и органа задужених за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење	2010	Локална самоуправа, ЕКО фонд, ЈП Комуналац
	• Јачање административних капацитета за ефикасније спровођење прописа у области заштите животне средине на локалном нивоу	2010-2014	Локална самоуправа
	• Унапређење рада инспекцијских служби кроз побољшање координације општинских и републичких инспекција	2010-2014	Локална самоуправа
	• Јачање општинских фондова и Фонда за заштиту животне средине општине Ириг	2010-2014	Локална самоуправа, ЕКО фонд

Решавање проблема управљања отпадом на општинском/регионалном нивоу	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање међуопштинског споразума о формирању регионалног предузаћа и оснивању Регионалног центра за управљање отпадом 	2011	Локална самоуправа/Регион
	<ul style="list-style-type: none"> Проширење обима сакупљања комуналног отпада 	2010-2014	Локална самоуправа
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња регионалне санитарне депоније према техничким и оперативним захтевима из Директиве о депонијама 9/31/ЕС 	2012-2014	/Регион Локална самоуправа/Регион
	<ul style="list-style-type: none"> Санирати постојећа сметлишта у општини 	2010-2014	
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња постројења за рециклажу отпада на регионалном нивоу 	2014	Локална самоуправа
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња постројења за компостирање на регионалном нивоу 	2014	Локална самоуправа/Регион
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња постројења за рециклажу грађевинског отпада 	2010-2014	Локална самоуправа/Регион
Успостављање ефикасног система управљања отпадом у општини	<ul style="list-style-type: none"> Набавка нових стандардизованих канти и контејнера 	2010-2014	Локална самоуправа, ЈП
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка контејнера за рециклабиле 	2010-2014	Комуналац ЕКО
	<ul style="list-style-type: none"> Поправка старих посуда које се могу још користити 	2010-2014	фонд - II -
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка нових транспортних средстава - смећара за стандардизоавне посуде 	2010-2014	- II -
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка транспортних возила за сакупљање рециклабила 	2010-2014	- II -
	<ul style="list-style-type: none"> Организовање сакупљачке станице за прихватање кабастог/опасног/рециклабилног кућног отпада у општини 	2010-2014	- II -
	<ul style="list-style-type: none"> Промовисање ширења прикладних "сабирних центара" за рециклабилне материјале на које ће становници сами доносити отпад 	2010-2014	- II -
	<ul style="list-style-type: none"> Рекултивација свих већих затворених 	2010-2014	- II -
	<ul style="list-style-type: none"> Организовање и сакупљање посебних врста отпада 	2010-2014	- II -
Развој и имплементација система за финансирање заштите животне средине на локалном нивоу	<ul style="list-style-type: none"> Развити вишегодишњи план за финансирање инвестиција у општини 	2010-2014	Локална самоуправа
	<ul style="list-style-type: none"> Примена принципа пуне надокнаде трошкова за сакупљање и одлагање отпада 	2010-2014	Локална самоуправа
	<ul style="list-style-type: none"> Спровођење одлука о општинским еколошким таксама 	2010-2014	Локална самоуправа

Развијање јавне свести становништва о значају заштите животне средине.

• Развијање свести о неопходности заштите животне средине, пре свега код деце и омладине

2010-2014

Локална самоуправа, ЕКО фонд

ЗАКЉУЧАК СА ПРЕДЛОЗИМА ПРИМЕНЕ КРАТКОРОЧНИХ МЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ УПРАВЉАЊА КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ

Коначна верзија Плана управљања отпадом на територији општине Ириг до 2014. године је резултат рада Радне групе за израду Плана по пројектном задатку чији је креатор Савет за израду плана.

План управљања комуналним отпадом у општини Ириг је основни оквир и базни документ за израду појединачних акционих планова који се могу конципирати и на краће временске периоде. Његова вредност је посебно већа јер је израђен сопственим снагама, ангажовањем свих расположивих локалних експерта чији су капацитети током израде стратегије додатно оснажени, па се изгледи за његову успешну имплементацију, сходно европским искуствима, могу сматрати реално позитивном претпоставком.

Да би се са мртве тачке покренули процеси побољшања у управљању комуналним отпадом и заштити животне средине, општина Ириг би током 2010.године требала да предузме следеће активности које имају карактер ургентности:

- Израда плана , постављања контејнера и канти за отпад у сеоским месним заједницама

- Ажурирање катастра дивљих депонија на територији општинеИриг

- Аплицирање по Јавном позиву и реализација пројекта уклањања дивљих депонија на територији општине у оквиру пројекта Јавних радова од интереса за Републику Србију .

- Повећање броја рециклабилних компонената које ће се примарном селекцијом одлагати у наменске контејнере .

- Реализација целогодишње едукативне акције упознавања појединаца и свих сектора локалног друштва са домаћом законском регулативом и директивама ЕУ о потреби примене мера за побољшање управљања отпадом и поступања у складу са смерницама овог Плана.

- Концепција усклађивања са Регионалним планом.

На основу члана 64. Закона о буџетском систему (С.Гласник РС, број 54/09) члана 87. Закона о заштити животне средине (Сл. Гласник РС број 135/04), члана 52. и 53. Закона о измени и допуни Закона о заштити животне средине (Сл. Гласник РС број 36/09) и члана 15. став 12. Статута општине Ириг (Сл.Лист општина Срема број 19/08) , Општинско веће Општине Ириг ,на седници одржаној дана 14.децембра 2009.године,утврдило је под бројем 01-40- 94 /09 предлог ,а Скупштина Општине Ириг на седници одражаној 9. марта 2010. године ,донела је

О Д Л У К У О ОСНИВАЊУ ФОНДА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 1.

Овом Одлуком оснива се Фонд за заштиту животне средине Општине Ириг (у даљем тексту Фонд) ,као евиденциони konto у оквиру главне књиге трезора.

Фонд послује у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Члан 2.

Фонд се образује како би се поједини буџетски приходи и расходи водили одвојено ,ради остварења циља који је предвиђен посебним републичким прописом и локалном таксом из области животне средине.

Члан 3.

Фонд се финансира из:

1. апропријација обезбеђених у оквиру буџета за текућу годину,
2. наменских примања буџета ,која су дефинисана као наменска примања Фонда,
3. примања која проистичу из управљања ликвидним средствима Фонда,
4. из других средстава у складу са Законом.

Обавезе Фонда се измирују из средстава Фонда.

Члан 4.

Средства Фонда користе се наменски за финансирање акционих и санационих планова у складу са Националним програмом ,односно за финансирање планова и програма Општине Ириг из области заштите животне средине проистеклих из стратешких и акционих докумената.

- 2 -

Средства Фонда користе се на основу утврђеног програма коришћења средстава Фонда који предлаже Општинско веће, а усваја Скупштина Општине Ириг, уз сагласност Министарства за заштиту животне средине и просторно планирање.

Члан 5.

Фонд се образује на неодређено време .

Члан 6.

Фондом управља Општинско веће Општине Ириг, а на основу предлога одговарајућих служби Општинске управе Ириг. Фонд ће користити печат Општинске управе Општине Ириг.

Члан 7.

По укидању Фонда , средства Фонда остају средства буџета општине Ириг.

Члан 8.

Плаћања на терет Фонда врше се до нивоа средстава расположивих у оквиру апропријације Фонда , а обавезе се преузимају у оквиру реално планираних примања Фонда.
На крају текуће године , неискоришћена средства Фонда преносе се у наредну годину.

Члан 9.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИРИГ

Број: 01-011- 3 /2010

Дана: 10.март 2010. године

ПРЕДСЕДНИК
ВЛАДИСЛАВ ИЛКИЋ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
И ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА

Омладинских бригада 1
11070 Нови Београд

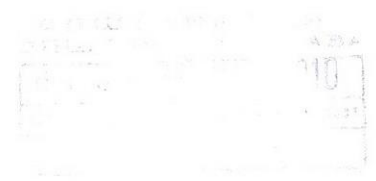
REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

1, Omladinskih brigada Str.
11070 New Belgrade

Tel: + 381 (011) 31-31-357; 31-31-359 / Fax: + 381 (011) 31-31-394 / www.ekoplan.gov.rs

Бр/№: 401-00-00332/2010-01
Датум/Date: 24.03.2010.године

ОПШТИНА ИРИГ
Општинска управа
Служба за заштиту животне средине и урбанизам

И р и г
Војводе Путника 1

У вези са вашим дописом број 04-501-7/2010 од 11.03.2010. године, којим сте нам доставили на сагласност Предлог програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине у 2010. години у складу са чланом 100. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04, 72/2009 и 36/09), обавештавамо вас да је Министарство животне средине и просторног планирања сагласно са достављеним Предлогом.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Бојан Ђурић
По овлашћењу министра
број 021-01-8/10-01 од
01.03.2010. године

На основу члана 87.ст 6 и 7. Закона о заштити животне средине (Службени гласник РС 135/04) ,члана 57.Закона о изменама и допунама закона о заштити животне средине (Службени гласник РС 36/09) , члана 9. Одлуке о накнади за заштиту животне средине , и члана 41. Статута општине Ириг(Сл.Лист општина Срема 19/08), Општинско Веће општине Ириг на седници одржаној 22.јануара 2010. године ,утврдило је предлог,а Скупштина општине Ириг на седници одржаној дана 9.марта 2010. године ,донела је :

**ПРОГРАМ
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ ИРИГ ЗА 2010.ГОДИНУ**

Средства обезбеђена наплатом наканде за заштиту и унапређење животне средине у току 2010. године користиће се за:

1. 80% за санацију одлагалишта отпада, подстицање смањења настајања отпада ,рециклажу и поновну употребу отпада.Носилац овог програма у износу од 70% остварених средстава је ЈП Комуналац Ириг ,а 30% јавним позивом на конкурс за заинтересоване који предложе најбољи пројекат у овој области.
2. 20% по конкурс за пројекте из области заштите,очувања и побољшања квалитета ваздуха, вода и земљишта и других природних богатстава ,као и ублажавање климатских промена и заштити озонског омотача или едукативне програме о томе.
3. Овај програм ступа на снагу даном прибављања сагласности Министарства на Предлог програма усвојен од Општинског Већа општине Ириг , односно даном објављивања у Службеном листу општина Срема.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИРИГ
Број: 01-011-5/2010
Дана: 10.марта.2010. године
Ириг

ПРЕДСЕДНИК
Владислав Ијкић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
И ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА

Омладинских бригада 1
11070 Нови Београд

Tel: + 381 (011) 31-31-357; 31-31-359 / Fax: + 381 (011) 31-31-394 / www.ekoplan.gov.rs

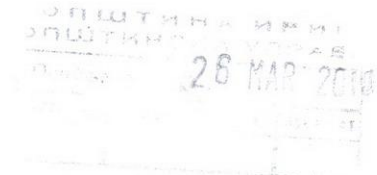
REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

1, Omladinskih brigada Str.
11070 New Belgrade

По мери природе

Бр/№: 401-00-00332/2010-01
Датум/Date: 23.03.2010.године

214

ОПШТИНА ИРИГ
Општинска управа
Служба за заштиту животне средине и урбанизам

И р и г
Војводе Путника 1

У вези са вашим дописом број 04-501-7/2010 од 11.03.2010. године, којим сте нам доставили на мишљење Предлог одлуке о накнади за заштиту и унапређивање животне средине, обавештавамо вас да је потребно да делатности које сте навели у члану 3. Предлога одлуке ускладите са активностима чије обављање утиче на животну средину, сагласно Уредби о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину („Службени гласник РС“, број 109/09).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Бојан Ђурић
По овлашћењу министра
број 021-01/3/10-01 од
01.03.2010. године

На основу члана 13. Закона о управљању отпадом (Сл. Гласник РС 36/2009), члана 41. ст. 23 Статута општине Ириг и члана 3. Одлуке о приступању изради Локалног акционог плана управљања отпадом у општини Ириг број 01-011-15 /2010 од 29.04.2010. године, Скупштина општине Ириг доноси,

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РАДНОГ ТЕЛА ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИСАНО УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ У ОПШТИНИ ИРИГ

Члан 1.

У Радну групу за припрему плана за интегрисано управљање отпадом у општини Ириг именују се:

1. Владислав Илкић	, председник
2. Јосип Јухас	, заменик председника
3. Митић Зоран,	члан, комунални инспектор
4. Татјана Митричевић	, члан, еколошки инспектор
5. Пирошка Рађеновић,	члан, директор ЈКП
6. Ивана Илић,	члан, инж. екологије
7. Веселин Канкараш	члан, директор из привреде
8. Радојчић Слободан,	члан, еколошка удружења
9. Биљана Лалић,	члан, Дом здравља Ириг
10. Тања Јовановић,	члан, Покрајински посланик
11. Живан Радојчић	члан, представник МЗ

Члан 2.

Задатак радног тела је утврђен Одлуком о образовању, а рок за обављање задатка је 20. септембар 2010. године.

Члан 3

Решење се објављује у Службеном Листу општина Срема

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИРИГ

Број 01-501- 23 / 2010

Дана: 29.04.2010. године

И Р И Г

ПРЕДСЕДНИК
ВЛАДИСЛАВ ИЛКИЋ

Доставити:

1. Члановима од 1-11
2. Служби скупштине општине и општинског већа општинске управе Ириг
3. Служби за заштиту жив. сред. и урбанизам општинске управе општине Ириг
4. Служби за финансије и наплату јавних прихода општинске управе Ириг
5. Архиви

На основу члана 13.и 20. Закона о управљању отпадом (Сл.Гласник РС 36/2009),18.став 1.тачка 9. Закона о локалној самоуправи (Службени Гласник РС ,број 9/02,33/04,135/04, и 62/06) и члана 15. став 12.Статута општине Ириг (Сл.Лист општина Срема 19/08) Скупштина општине Ириг ,на седници одржаној дана 29.априла године , донела је

О Д Л У К У
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА
ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ИРИГ

Члан 1.

Приступа се изради Локалног акционог плана управљања отпадом на територији општине Ириг.(У даљем тексту : План управљања отпадом)
Циљ израде Плана управљања отпадом је усклађивање са Законским процедурама и допринос одрживом развоју ,тако што ће се успостављањем Плана управљања отпадом контролисати генерисање отпада,редуковати утицај отпада на околину ,побољшати ефикасно коришћење ресурса ,обезбедити исправно одлагање и повећати економске могућности које се могу црпети из отпада.

Члан 2.

За израду Плана управљања отпадом , Скупштина општине Ириг ће образовати радно тело за израду плана управљања отпадом, посебним решењем.

Члан 3.

Радно тело за израду Плана управљања отпадом има 11 чланова и то:председника, заменика председника и чланове. За члана радног тела може се именовати лице из реда стручњака у области: комуналних делатности, екологије, привреде, здравства ,просвете, економије права, саобраћаја, менаџмента и 1 представник месних заједница ,а у свом саставу има још 9 чланова из ових области.

Члан 4.

Задатак радног тела за припрему Плана је :

- да идентификује и евидентира проблеме у области управљања отпадом
- да дефинише регулаторни програм и оквир Плана
- да обради основне информације о територији ,садржајима и становништву
- да прикупи и обради основне податке о економским активностима у општини
- да прикупи и обради податке и изврши анализу постојећег институционалног оквира управљања отпадом у општини
- да прикупи и обради податке о постојећем начину сакупљања ,транспорта и одлагања отпада

- да прикупи, обради и изврши анализу о постојећим количинама и врстама отпада који се сакупљају
- да прикупи и обради податке о развијености селекције и рециклаже отпада у општини и посебним токовима отпада
- да на основу истраженог дефинише специфичне циљеве Плана и прецизан садржај Плана
- да анализира стање ,прогнозира развој ситуације ,испита варијантна решења и дефинише најбоље опције за поступање у појединим аспектима управљања отпадом
- да на основу свих предходних активности елаборира планске поставке у области управљања отпадом и стратегију имплементације Плана
- да припреми димамику реализације и носиоце одговорне за поједине активности
- да размотри припремљен План и у року од 6 месеци поднесе Скупштини извештај и предлог Плана на усвајање, а најкасније до 20. септембра 2009. године

Члан 5.

Израда Локалног плана управљања отпадом на територији општине Ириг финансираће се из буџета општине Ириг и других извора .

Члан 6.

Стручне и административне послове за Радно тело за израду Плана управљања отпадом обављаће Служба за заштиту животне средине и урбанизам, Служба скупштине општине и општинског већа општине Ириг и Служба за финансије и наплату јавних прихода општинске управе општине Ириг.

Члан 7.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном Листу општина Срема.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИРИГ

БРОЈ: 01-011-15 /2010

Дана: 29.04.2010. године

И Р И Г

